

Α.Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΘΕΜΑ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ
ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:

ΒΕΝΙΤΙΚΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΛΑΓΟΥΔΕΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΣΑΚΚΑΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΠΟΜΩΝΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Πρόλογος	2
Εισαγωγή	3
1.1 Γενικά περί του εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών	6
1.2 Στόχοι του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου	7
1.3 Βασικές αρχές του εσωτερικού ελέγχου	8
1.4 Βασικοί τομείς του συστήματος εσωτερικού ελέγχου	11
1.5 Διεύθυνση Επιθεώρησης	13
1.6 Προσόντα Επιθεωρητή	15
1.7 Βασικές αρχές της Επιθεώρησης	16
1.8 Τομέας γενικής Επιθεώρησης	17
1.9 Ελεγκτικοί κίνδυνοι	19
1.10 Αξιολόγηση του συστήματος του εσωτερικού ελέγχου	19
1.11 Το αντικείμενο του εσωτερικού ελέγχου	20
2.1 Γενικά περί του εξωτερικού ελέγχου	22
2.2 Η ανάγκη του εξωτερικού ελέγχου στο Τραπεζικό σύστημα	23
2.3 Οι βασικές επιδιώξεις του εξωτερικού ελέγχου των καταστημάτων	24
2.4 Μέθοδοι ασκήσεως του εξωτερικού ελέγχου	24
2.5 Αξιολόγηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας	25
2.6 Προκαταρκτικές ελεγκτικές διαδικασίες του εξωτερικού ελεγκτή	26
2.7 Γενικές ελεγκτικές διαδικασίες	27
2.8 Έλεγχος οικονομικών καταστάσεων	27
2.9 Προκαταρκτικές ελεγκτικές διαδικασίες οικονομικών καταστάσεων	28
2.10 Η επίδραση των ηλεκτρονικών υπολογιστών τον έλεγχο	30
2.11 Προσόντα του εξωτερικού ελεγκτή	31
2.12 Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει ο ελεγκτής	32
3.1 Γενικά περί εποπτικού ελέγχου	34
3.2 Οι κανόνες της δεύτερης οδηγίας για την άσκηση εποπτείας επί των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ευρωπαϊκή Ένωση	35
3.3 Οι θεσμικές ρυθμίσεις στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης	38
3.4 Τα συστήματα εποπτείας στα κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης	40
3.5 Ο ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος (Γενικά)	46
3.6 Ο εποπτικός ρόλος της Τράπεζας της Ελλάδος	46
3.7 Αντικείμενα του εποπτικού ελέγχου της Τράπεζας της Ελλάδας	47
3.8 Βασικό μοντέλο εποπτείας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης	49
3.9 Τρόποι αξιολόγησης πιστωτικών ιδρυμάτων	50
3.10 Οι αποφάσεις της συνόδου κορυφής του Μάαστριχτ σχετικά με την εποπτεία του Π.Σ.	51
3.11 Διεθνής συνεργασία στον τομέα της εποπτείας - Δ.Ν.Ε.	52
4.1 Εισαγωγή ερωτηματολογίων	55
4.2 Ερωτηματολογία	56
4.3 Εισαγωγή στους συγκεντρωτικούς πίνακες των ερωτηματολογίων	80
4.4. Αξιολόγηση έρευνας	85
Συμπεράσματα	93
Βιβλιογραφία	96

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι σύνηθες, κάθε συγγραφέας να προλογίζει την εργασία του για να δημιουργήσει στους αναγνώστες του, τις κατάλληλες συνθήκες προσαρμογής τους στην δομή και στους σκοπούς της εργασίας τους.

Έτσι και εμείς ζητούμε επιείκεια κρίσεως στην παρούσα εργασία.

Πάνω από όλα θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον κ. Σκαρτσίλα Παναγιώτη, Επιθεωρητή της Τράπεζας της Ελλάδος και τον κ. Πρωτοψάλτη Νικόλαο, Αντιπρόεδρο του Σ.Ο.Ε.Λ. για την βοήθεια και τα στοιχεία που προσέφεραν στην διάθεσή μας, ώστε να ολοκληρώσουμε την εργασία μας.

Επίσης θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους Διευθυντές των Τραπεζών Εθνικής, Πειραιώς, Εμπορικής, Εγνατίας, Αγροτικής,

Θα θέλαμε να επισημάνουμε επίσης, την δυσκολία της ανεύρεσης των στοιχείων από τον έλεγχο των Τραπεζών, λόγω της μη ύπαρξης αρκετής και πολύπλευρης βιβλιογραφίας, καθώς και για το ότι δεν δίνονται στοιχεία σε άτομα εκτός Τραπέζης και η δυνατότητα από τους υπεύθυνους να αναλύσουν ένα τέτοιο θέμα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εμπορική Τράπεζα, είναι η επιχείρηση της οποίας η συνήθης δραστηριότητα συνίσταται στο να δέχεται καταθέσεις ή άλλα κεφάλαια από το κοινό και στο να χορηγεί πιστώσεις για ίδιον αυτής όφελος.

Ο βασικός σκοπός των εμπορικών τραπεζών είναι η αποδοχή καταθέσεων από το κοινό, η χρηματοδότηση όλων των κλάδων της οικονομίας, καθώς και των φυσικών προσώπων για τις ανάγκες τους, η διενέργεια μεσολαβητικών εργασιών, όπως κίνηση κεφαλαίων, εργασίες συναλλάγματος, παράγωγα προϊόντα και αναδοχή για εισαγωγή εταιρειών στο χρηματιστήριο. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, δηλαδή της χρηματοδότησης των κλάδων της οικονομίας, οι εμπορικές τράπεζες αντλούν κεφάλαια, εκτός από τους καταθέτες (φυσικά και νομικά πρόσωπα) από μετόχους της του κεφαλαίου, και από άλλες δραστηριότητες.

Οι τραπεζικές επιχειρήσεις συγκρινόμενες με τις επιχειρήσεις των άλλων κλάδων της οικονομίας, παρουσιάζουν πολλές ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες ως προς τη φύση και την έκταση των συναλλαγών τους και γενικότερα το αντικείμενο δράσης τους, που συνίσταται στην εμπορία του χρήματος και της πίστης. Οι ιδιομορφίες της τραπεζικής τεχνικής της λογιστικής σε συνδυασμό με τον μεγάλο όγκο των τραπεζικών εργασιών και της στρατιάς υπαλλήλων που ούτε γνωρίζονται μεταξύ τους, έχει σαν επακόλουθο ελάχιστα μόνο στελέχη των τραπεζών να γνωρίζουν ολόκληρο το φάσμα της τεχνικής και της λογιστικής των τραπεζικών εργασιών.

Οι περισσότεροι τραπεζοϋπάλληλοι αγνοούν ακόμα και τις λογιστικές εγγραφές της υπηρεσίας, όπως λογιστικές καταστάσεις, ισολογισμοί κλπ., παρόλο που εργάζονται πολλά χρόνια, αλλά αρκούνται στην κατά μηχανικό τρόπο, συμπλήρωση εντύπων του μηχανογραφικού κέντρου της τράπεζας.

Σήμερα παρά την δραστική επέμβαση των Η/Υ στο χώρο της τραπεζικής λογιστικής εργασίας, τα στελέχη ορισμένων κεντρικών υπηρεσιών και οπωσδήποτε ένας ή δύο υπάλληλοι σε κάθε κατάσταση της τράπεζας, οφείλουν να γνωρίζουν τη λογιστική αντιμετώπιση κάθε τραπεζικής συναλλαγής.

Σημαντικό μέσο διασφάλισης της σωστής λειτουργίας των τραπεζών, αποτελεί ο έλεγχος, εσωτερικός και εξωτερικός. Η Ελεγκτική είναι το πολύτιμο μέσο διασφάλισης της περιουσίας και των συμφερόντων κάθε οικονομικής μονάδας. Λόγω του μεγέθους των

τραπεζικών εργασιών, αλλά και της εμπορίας «του πιο δελεαστικού εμπορεύματος», του χρήματος, γίνεται επιτακτική η εφαρμογή του ελέγχου.

Σαν έλεγχος, ορίζεται ένα σύνολο αξιολογήσεων που εφαρμόζονται, προκειμένου να εκφραστεί μια αντικειμενική κρίση σύμφωνα με συγκεκριμένες αρχές για την αποτελεσματικότητα των ενεργειών της τράπεζας, σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους.

Δεδομένου ότι οι διοικούντες σε μια τράπεζα δεν είναι πάντα δυνατόν να έχουν την άμεση επίβλεψη των ενεργειών, αλλά την αναθέτουν σε στελέχη που μεσολαβούν, ο κίνδυνος ανακολουθιών και παρεκκλίσεων σε σχέση με ό,τι έχει προβλεφθεί και με αυτό που πραγματοποιείται, είναι προφανής.

Τις Παρεκκλίσεις αυτές, οι διοικούντες, θα συνειδητοποιήσουν καθυστερημένα από τις δυσμενείς συνέπειες τους. Γίνεται λοιπόν αναγκαίο να αξιολογηθεί επίσης το σύστημα οργάνωσης και το σύστημα πληροφόρησης της τράπεζας, ώστε να επαληθευτεί ότι:

- το σύστημα οργάνωσης της τράπεζας αποδίδει τα αναμενόμενα αποτελέσματα.
- Το σύστημα πληροφόρησης παράγει δεδομένα που απεικονίζουν ορθά την πραγματικότητα και επιτρέπουν στους χρήστες τους να διαθέτουν στοιχεία κατάλληλα για τις ανάγκες τους.

Η κριτική εξέταση των συστημάτων πληροφόρησης είναι αναπόσπαστη από αυτή του συστήματος οργάνωσης που παράγει και χρησιμοποιεί την πληροφόρηση. Γι' αυτό ορίζεται ακόμη ο έλεγχος, ως η διαδικασία που κρίνει την αξιοπιστία και την ποιότητα της παραγόμενης από την τράπεζα πληροφορίας.

Στην εργασία αυτή θα μιλήσουμε για τον εσωτερικό, τον εξωτερικό και τον εποπτικό έλεγχο των εμπορικών τραπεζών.

Ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει το σχέδιο οργάνωσης και το σύνολο των συντονισμένων ενεργειών που έχει υιοθετήσει η τράπεζα, προκειμένου να προστατεύσει την περιουσία της, να διασφαλίσει την ποιότητα της πληροφόρησης να εγγυηθεί την αποτελεσματικότητα των ενεργειών και τέλος να επαληθεύσει αν εφαρμόζεται η πολιτική και οι οδηγίες της διοίκησης.

Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται από την Τράπεζα της Ελλάδος και από ορκωτούς ελεγκτές, με σκοπό να εκφράζουν την γνώμη τους πάνω στις οικονομικές

καταστάσεις μιας τράπεζας. Η κυριότερη, η σπουδαιότερη αλλά και η ουσιαστικότερη οικονομική κατάσταση είναι ο ισολογισμός.

Ο εποπτικός έλεγχος διενεργείται από την Τράπεζα της Ελλάδος τα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και σε κατηγορίες επιχειρήσεων που εμπορεύονται χρήμα και πίστη. Αφορά την χορήγηση άδειας λειτουργίας των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και την παρακολούθηση της υγιούς εξέλιξης της διατραπεζικής αγοράς, ελέγχοντας κυρίως τους δείκτες φερεγγυότητας, ρευστότητας και αποδοτικότητας.

Στα παρακάτω κεφάλαια θα ακολουθήσει λεπτομερής ανάλυση και περιγραφή των τριών αυτών ελέγχων που διενεργούνται στις τράπεζες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

1.1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε στον εσωτερικό έλεγχο, στον τρόπο με τον οποίο διενεργείται και από ποιους.

Σε μία τράπεζα ο όγκος των λογιστικών και όχι μόνο εργασιών είναι πολύ μεγάλος και για αυτόν τον λόγο, πρέπει να διενεργείται τακτικός έλεγχος στις συναλλαγές που έχουν γίνει σε καθημερινή βάση. Ο έλεγχος αυτός διενεργείται από τους υπαλλήλους της τράπεζας, από τους προϊσταμένους, τους υποδιευθυντές και τους διευθυντές της τράπεζας. Όπως παρατηρούμε υπάρχει μια κατανομή των αρμοδιοτήτων, μεταξύ των υπαλλήλων του πιστωτικού ιδρύματος. Η κατανομή αυτή πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μπορεί να εξυπηρετεί το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου, π.χ. κατανομή αρμοδιοτήτων από προϊσταμένους και υπαλλήλους επί των χορηγήσεων κλπ.

Μετά τον έλεγχο, πρέπει να τίθεται υπογραφή που να βεβαιώνει ότι η εργασία που έχει γίνει είναι σωστή και ολοκληρωμένη. Στη συνέχεια γίνεται επιβεβαίωση ότι ο έλεγχος έχει γίνει σύμφωνα με τις βασικές αρχές και τα κριτήρια που διέπουν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Επομένως ο έλεγχος δεν ολοκληρώνεται από έναν υπάλληλο της τράπεζας, αλλά είναι απαραίτητο, να συμπληρώνεται από έναν άλλο υπάλληλο και να ελέγχεται γενικά από ένα τρίτο πρόσωπο (εσωτερικό ελεγκτή και από τον προϊστάμενο της τράπεζας). Επίσης δεν πρέπει να ανατίθενται σε ένα πρόσωπο, εργασίες οι οποίες δεν είναι στην αρμοδιότητά του, λόγω του ότι υπάρχουν αρχές ελέγχου και κριτήρια σχετικά με την οργανωτική δομή και τις διαδικασίες λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος:

Αναπόσπαστο τμήμα του εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών αποτελεί ο έλεγχος που διενεργείται από μια ανεξάρτητη υπηρεσία, η οποία λέγεται Επιθεώρηση. Η Επιθεώρηση εκτελεί έναν γενικό έλεγχο για να διαπιστώσει ότι υπάρχει στην πραγματικότητα ο έλεγχος στην τράπεζα. Αυτό συμβαίνει γιατί μπορεί να υπάρξει κλοπή, οικονομικές ατασθαλίες, αδιαφορία από τους υπαλλήλους κλπ.

Ο εσωτερικός έλεγχος των τραπεζών διακρίνεται σε δύο μέρη:

- Σε προληπτικό έλεγχο, ο οποίος στοχεύει στην πρόληψη λαθών, στις εργασίες που διενεργεί μια τράπεζα.
- Σε κατασταλτικό (επιθεωρητικός έλεγχος), ο οποίος είναι απαραίτητος για να αποκαλύπτει και να εντοπίζει τα λάθη που έχουν κάνει οι υπάλληλοι, εσκεμμένα ή όχι.

Όλα αυτά τα μέτρα, πολλά και ποικίλα στην φύση τους, εντάσσονται στο όλο πλέγμα της οργάνωσης της και χαρακτηρίζονται ως σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

1.2. ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.

Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου, ή Σ.Ε.Ε. είναι το σύνολο των διαδικασιών, που εκτελεί και τηρεί συνεχώς η τράπεζα για να πετύχει την σωστή λειτουργία και την ασφάλεια του πιστωτικού ιδρύματος.

Ο εσωτερικός έλεγχος όπως αναφέραμε παραπάνω, διαχωρίζεται σε προληπτικό και σε κατασταλτικό, ώστε να διασφαλιστούν οι στόχοι που έχει θέσει στο προσωπικό του, το πιστωτικό ίδρυμα. Οι στόχοι είναι οι εξής:

- Σωστή και λεπτομερής παρακολούθηση των λογιστικών στοιχείων, εντοπισμό και αντιμετώπιση των κινδύνων που υπάρχουν μέσα στο σύστημα του πιστωτικού ιδρύματος, έτσι ώστε να διασφαλιστούν τα περιουσιακά του στοιχεία.
- Υλοποίηση της επιχειρησιακής στρατηγικής του με αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων.
- Εξασφάλιση της πληρότητας και της αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή προσδιορισμό της οικονομικής του κατάστασης και την σύνταξη αξιόπιστων λογιστικών καταστάσεων.
- Συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία τους καθώς και τους εσωτερικούς κανονισμούς που υπάρχουν στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων και την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, τα ανώτατα διοικητικά στελέχη του πιστωτικού ιδρύματος οφείλουν:

- Να έχουν διαμορφώσει το σωστό περιβάλλον για μια ελεγκτική λειτουργία που καθιερώνει κι εξασφαλίζει την οργάνωση και την αποτελεσματική λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.
- Να έχουν καθορίσει τους στόχους τους οποίους μπορούν να πετύχουν στην πραγματικότητα, αντιμετωπίζοντας τους κινδύνους που θα εμφανιστούν στην πορεία της υλοποίησης των στόχων αυτών.
- Να διενεργούν έλεγχο, για την σωστή ύπαρξη και εφαρμογή του αποτελεσματικού Σ.Ε.Ε. του πιστωτικού ιδρύματος και σε κάθε θυγατρική εταιρεία.

1.3. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Υπάρχει ένα συγκεκριμένο σύνολο βασικών αρχών του Σ.Ε.Ε. το οποίο πρέπει να τηρεί μια τράπεζα, ώστε η τράπεζα να λειτουργεί σωστά και αποτελεσματικά.

Βασικές αρχές είναι οι εξής:

α) Βασικές αρχές και κριτήρια που πρέπει να διέπουν το Σ.Ε.Ε.

Το Σ.Ε.Ε. πρέπει να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένο στο περιβάλλον του πιστωτικού ιδρύματος.

- Θα πρέπει να καλύπτει όλες τις συναλλαγές που πραγματοποιεί ένα πιστωτικό ίδρυμα και ιδιαίτερα τις διασυνοριακές συναλλαγές με τα υποκαταστήματα, θυγατρικές επιχειρήσεις και ανταποκρίτριες τράπεζες στο εξωτερικό.
- Θα πρέπει να κάνει πρόβλεψη για ενδεχόμενο κίνδυνο που μπορεί να υπάρξει στο μέλλον.
- Θα πρέπει να έχει κατάλληλο πληροφοριακό και επικοινωνιακό πρόγραμμα, που να εξασφαλίζει την αξιοπιστία των πληροφοριών για την άσκηση διοίκησης και ελέγχου.

- Πρέπει να εκτελεί τακτικούς ελέγχους για την διαπίστωση της εφαρμογής του Σ.Ε.Ε.
- Θα πρέπει να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένο στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ώστε να διασφαλίζει την συμμόρφωση με τις διατάξεις που διέπουν την λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος.
- Θα πρέπει το Σ.Ε.Ε. να είναι επαρκώς τεκμηριωμένο και λεπτομερώς καταγεγραμμένο.
- Θα πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια τις διορθωτικές ενέργειες σε περίπτωση που διαπιστωθεί αδυναμία των ελεγκτικών μηχανισμών.

β) Βασικές αρχές και κριτήρια σχετικά με την οργανωτική δομή και τις διαδικασίες λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος.

Η οργανωτική δομή του πιστωτικού ιδρύματος πρέπει να είναι τέτοια, ώστε να μπορεί να αντιμετωπίζει τους ενδεχόμενους κινδύνους, να καλύπτει την έκταση και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος.

Ένα αποτελεσματικό Σ.Ε.Ε. θα πρέπει:

- Να υλοποιεί την στρατηγική που εγκρίθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο με την ύπαρξη κατάλληλων στόχων για κάθε τομέα δραστηριότητας.
- Στην οργάνωση θα πρέπει να υπάρχει οργανόγραμμα που να περιγράφει λεπτομερώς τις κινήσεις τις οποίες πρέπει να κάνει και να αναθέτει τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες για κάθε δραστηριότητα.
- Πρέπει να καθορίζονται με σαφήνεια τα καθήκοντα, καθώς και ευθύνες κάθε υπηρεσιακού οργάνου.
- Πρέπει να υπάρχει υπευθυνότητα για κάθε εργασία και συναλλαγή και να υπάρχει καθορισμένη ιεραρχία που να αναφέρει την κατάσταση των διαφόρων εργασιών, έτσι ώστε να εξασφαλίζει τον αποτελεσματικό έλεγχο κάθε δραστηριότητας.
- Θα πρέπει να υπάρχουν σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων, τα οποία να είναι γνωστά στο προσωπικό και να ελέγχονται τακτικά για την αποτελεσματικότητά τους.
- Θα πρέπει να παρακολουθείται ο τρόπος εξυπηρέτησης των πελατών και οι όροι συμφωνίας τους με το πιστωτικό ίδρυμα.

- Θα πρέπει να προβλέπονται διαδικασίες καταγραφής των παραπόνων των πελατών, ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία των συμφερόντων τους .

γ) Βασικές αρχές και κριτήρια σχετικά με τον έλεγχο των κινδύνων:

Ο έλεγχος των τραπεζικών κινδύνων παίζει σπουδαίο ρόλο στην σωστή λειτουργία του πιστωτικού ιδρύματος, διότι προϋποθέτει την σωστή και αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων. Το Σ.Ε.Ε πρέπει να προϋποθέτει την ανάπτυξη συστημάτων διαχείρισης κινδύνων από τα πιστωτικά ιδρύματα, τα οποία να είναι προσαρμοσμένα στο μέγεθος κάθε πιστωτικού ιδρύματος. Ορισμένοι από τους τραπεζικούς κινδύνους έχουν ποσοτική διάσταση που μπορεί να μετρηθεί (κίνδυνος ρευστότητας, κίνδυνος αγοράς κλπ.) ενώ άλλοι έχουν ποιοτική διάσταση και δεν είναι ποσοτικά μετρήσιμη (λειτουργικός κίνδυνος, νομικός κίνδυνος κλπ.).

Για να παρακολουθηθούν αποτελεσματικά οι κίνδυνοι από τα στελέχη του πιστωτικού ιδρύματος, θα πρέπει να προσδιοριστούν:

- Η φύση των κινδύνων που συνδέονται με τις τραπεζικές εργασίες.
- Η θετική συσχέτιση που υπάρχει μεταξύ του ύψους των αναμενόμενων αποδόσεων και του ύψους των κινδύνων που αναλαμβάνει το πιστωτικό ίδρυμα.

Ο έλεγχος των κινδύνων για να είναι αποτελεσματικός θα πρέπει να υπάρχει εγκεκριμένη πολιτική για την ανάληψη, την παρακολούθηση και την διαχείρισή τους. Η πολιτική αυτή θα πρέπει να είναι καταγεγραμμένη και διατυπωμένη σωστά, έτσι ώστε να είναι κατανοητή από τα εμπλεκόμενα άτομα ή από την υπηρεσιακή μονάδα.

Επίσης θα πρέπει να καθοριστούν τα εκάστοτε αποδεκτά όρια ανάληψης κινδύνων σε συνολικό για το Πιστωτικό Ίδρυμα επίπεδο και να γίνει περαιτέρω κατανομή του ορίου αυτού, όπου ενδείκνυται (κατά πελάτη, νόμισμα, υπηρεσιακή μονάδα κλπ.) και θέσπιση όπου χρειάζεται των ορίων διακοπής ζημιολογικών δραστηριοτήτων

δ) Βασικές αρχές και κριτήρια σχετικά με τα λογιστικά συστήματα.

Τα συστήματα αυτά απεικονίζουν την οικονομική κατάσταση του Πιστωτικού Ιδρύματος και βοηθάνε στην λήψη αποφάσεων. Επίσης πρέπει τα συστήματα αυτά να

αποτελούν αντικείμενο παρακολούθησης από πλευράς Σ.Ε.Ε., σύμφωνα με τις ακόλουθες βασικές αρχές:

- Κάθε συναλλαγή που έχει γίνει μεταξύ Τράπεζας και πελάτη, πρέπει να καταχωρείται έγκαιρα, με ακρίβεια και με όλες τις απαραίτητες λεπτομέρειες, σύμφωνα με το κλαδικό λογιστικό σχέδιο και με τις διαδικασίες της λογιστικής παρακολούθησης που έχει θεσπίσει το Πιστωτικό Ίδρυμα.
- Η τήρηση των λογιστικών εργασιών πρέπει να γίνονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορεί να προσφέρει και να εξασφαλίζει την παραγωγή και την δημοσίευση των λογιστικών καταστάσεων, σύμφωνα με την προβλεπόμενη νομοθεσία.
- Πρέπει να υπάρχουν κατάλληλοι αποθηκευτικοί χώροι για την ασφαλή τήρηση των αρχείων που υπάρχουν στο Πιστωτικό Ίδρυμα, έτσι ώστε να διευκολύνεται η αναπαραγωγή όλων των συναλλαγών και των εργασιών κατά χρονολογική σειρά. Η εύρεση των δικαιολογητικών βοηθάει στην τεκμηρίωση οποιασδήποτε μεταβολής στα υπόλοιπα των λογαριασμών με στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για τον έλεγχο των κινήσεων που έχουν γίνει.
- Πρέπει να υπάρχουν κατάλληλοι μηχανισμοί συγκέντρωσης, παραγωγής και διακίνησης επαρκών στοιχείων ώστε το Δ.Σ., η Διοίκηση, τα αρμόδια όργανα και το υπόλοιπο προσωπικό να μπορούν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα σε ότι αφορά τα λογιστικά συστήματα.

1.4. ΒΑΣΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι βασικοί τομείς του Σ.Ε.Ε. είναι ο Διοικητικός Εσωτερικός Έλεγχος και ο Διαχειριστικολογιστικός Εσωτερικός Έλεγχος.

Οι δύο αυτοί έλεγχοι προσπαθούν να βελτιώσουν την λειτουργία, την αξιοπιστία και την αποδοτικότητα του Πιστωτικού Ιδρύματος.

1) Διοικητικός Εσωτερικός Έλεγχος

Ο Διοικητικός Εσωτερικός Έλεγχος εφαρμόζει κανόνες και μεθόδους για να επιτύχει την σωστή λειτουργία και αποδοτικότητα των διαφόρων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων.

Οι εντολές που δίνονται από την Διοίκηση, πρέπει να δίνονται γραπτώς και να είναι κατανοητές, έτσι ώστε να μην αφήνουν περιθώριο αμφιβολιών στα αρμόδια στελέχη και στο υπόλοιπο προσωπικό.

Επίσης η σωστή επιλογή και εκπαίδευση τού προσωπικού, η καθιέρωση προτύπων απόδοσης, η ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και συντονισμού διαφόρων υπηρεσιών, αποτελούν σημαντικές προϋποθέσεις για την καλύτερη οργάνωση, για την άμεση επίβλεψη της εκτέλεσης των εντολών τη Διοίκησης και της απόδοσης του προσωπικού.

Η στενή παρακολούθηση της δραστηριότητας του προσωπικού αυτού, γίνεται περισσότερο ανεπιθύμητη και περιττή, διότι εκτός από τις άλλες αρνητικές, ψυχολογικές και οικονομικές επιδράσεις, είναι πιθανό ότι μια τέτοια στενή παρακολούθηση μιάς επιθυμητής πρωτοβουλίας από μέρους του προσωπικού και κατά συνέπεια εμπόδιο στην πλήρη αξιοποίηση όλων των έμφυτων ικανοτήτων του.

Καλός Διοικητικός Εσωτερικός Έλεγχος υπάρχει εκεί όπου η Διοίκηση εκτιμά τον ανθρώπινο παράγοντα και κατορθώνει να δημιουργήσει ένα πνεύμα αλληλοκατανόησης και εμπιστοσύνης του προσωπικού στα καθήκοντά του.

2) Διαχειριστικολογιστικός Εσωτερικός Έλεγχος.

Διαχειριστικολογιστικός Εσωτερικός Έλεγχος είναι η οργάνωση των οικονομικών και λογιστικών υπηρεσιών, καθιέρωση και συστηματική εφαρμογή ενός πλέγματος κανόνων, διαδικασιών, μέτρων και ελέγχων με σκοπό τον περιορισμό των κινδύνων, των λαθών και άλλων ανωμαλιών στην διεξαγωγή των λειτουργιών και συναλλαγών της τράπεζας, την διαφύλαξη της περιουσίας και των εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής ακρίβειας και αξιοπιστίας των λογιστικών και των λοιπών βιβλίων και στοιχείων.

Η σχεδίαση και η εφαρμογή ενός επαρκούς συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ειδικά στο Διαχειριστικολογιστικό τομέα, προϋποθέτει κατά κανόνα, την επί τόπου μελέτη και αντιμετώπιση των πολλών προβλημάτων, των πραγματικών καταστάσεων και για ένα αρκετό χρονικό διάστημα, την παρακολούθηση της εφαρμογής και την συμπλήρωση των λεπτομερειών τους.

Δεν είναι δυνατόν να παρατεθούν οι λεπτομέρειες ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου, που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες τις οποίες θα πρέπει να καλύψει, για διάφορους λόγους. Επίσης, θα πρέπει να τονισθεί ότι όλες αυτές οι λεπτομέρειες πρέπει να

εκπληρώσουν ορισμένες βασικές αρχές και προϋποθέσεις, από την τήρηση των οποίων εξαρτάται η επάρκεια του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στο Διαχειριστικο-Λογιστικό Τομέα.

Οι βασικές αρχές και οι προϋποθέσεις, τις οποίες ακολουθεί το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου είναι οι ακόλουθες:

- 1) Επαρκής λογιστική οργάνωση.
- 2) Κατάλληλη Μηχανογραφική οργάνωση.
- 3) Διαχωρισμός Λειτουργικών Διαδικασιών.
- 4) Κατανομή Αρμοδιοτήτων.
- 5) Ικανότητα του προσωπικού.
- 6) Παραστατικά Στοιχεία.
- 7) Μέτρα Προστασίας των Περιουσιακών Στοιχείων.

1.5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ.

Αντικείμενο της Διεύθυνσης Επιθεώρησης είναι ο τακτικός και ο έκτακτος έλεγχος, ο οικονομικός, ο επιχειρησιακός, ο λογιστικός, ο διαχειριστικός και ο διοικητικός, τόσο στα καταστήματα όσο και στις Περιφερειακές και Κεντρικές Διευθύνσεις της Τράπεζας.

Βασική Αποστολή Επιθεώρησης.

Ο κύριος σκοπός της Διεύθυνσης Επιθεώρησης είναι ο έλεγχος δραστηριοτήτων της Τράπεζας, ώστε να διαπιστωθεί αν οι διάφορες μονάδες και η ίδια, συνολικά λειτουργούν κανονικά και αποτελεσματικά για να πετυχαίνουν τους αντικειμενικούς στόχους που έχουν θεσπίσει. Επομένως, η κύρια αποστολή της Διεύθυνσης Επιθεώρησης, είναι η άσκηση ελέγχου διαχείρισης δραστηριοτήτων, συστημάτων, διαδικασιών και λειτουργίας των υπηρεσιών της Τράπεζας με γενικές, ειδικές, τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις που διενεργούνται από τους εξειδικευμένους τομείς της, για την διαπίστωση της σωστής εφαρμογής των κανόνων και οδηγιών της Τράπεζας και των διατάξεων της Πολιτείας και για τον εντοπισμό των διαφόρων προβλημάτων και αδυναμιών που υπάρχουν στο Πιστωτικό Ίδρυμα.

Για να καλύπτει τις τάσεις και τις αρχές της σύγχρονης ελεγκτικής, εμπλουτίζεται με συστήματα, τεχνικές και καθήκοντα, ώστε να ανταποκρίνεται στον κύριο ρόλο της

αξιόπιστης επαλήθευσης και ευρύτερης αξιολόγησης του κάθε έργου που διεξάγεται στην Τράπεζα. Μεγαλύτερο βάρος δίνεται στον εντοπισμό:

- α) Τυχόν υπολειτουργίας των συστημάτων, λειτουργιών και διαδικασιών.
- β) Προβλημάτων και αδυναμιών.

Σύμφωνα με όσα αναφέραμε παραπάνω, ο μηχανισμός του ελέγχου περιλαμβάνει:

- Διερεύνηση της σωστής και αποδοτικής λειτουργίας της Μονάδας και της επίτευξης των στόχων της.
- Συνεχή ενθάρρυνση και διαπίστωση της εφαρμογής των επιλεγμένων πολιτικών και των καθορισμένων διαδικασιών στις συναλλαγές και λειτουργίες της τράπεζας.
- Βελτίωση και εκσυγχρονισμός των συστημάτων και διαδικασιών της Τράπεζας.
- Μέτρηση επίδοσης και του αποτελέσματος των εργασιών σε σύγκριση με τους προκαθορισμένους στόχους και τα πρότυπα της Τράπεζας.
- Καθορισμό των αποκλίσεων μεταξύ προγραμματισμένων και πραγματοποιημένων στόχων, ποσοτικών ή ποιοτικών.
- Αξιολόγηση της ποσότητας των εργασιών και της ποιότητας της διαδικασίας.
- Εντοπισμό των προβλημάτων και ανάλυση των αιτιών που τα προκάλεσαν.
- Προτάσεις για λήψη μέτρων διόρθωσης και αναπροσαρμογής. Οι ενέργειες δεν πρέπει να αντιμετωπίζουν τα συμπτώματα, αλλά πρέπει να θεραπεύουν την αιτία, που προκάλεσε το πρόβλημα. Δηλαδή πρέπει να θεραπεύει αποτελεσματικά και όχι μόνο επιφανειακά.
- Παρακολούθηση εφαρμογής και υλοποίησης της διορθωτικής δράσης και των αποτελεσμάτων της.
- Αναζήτηση και καταλογισμός ευθυνών, όπου υπάρχουν και χρειάζεται.
- Ενημέρωση της Μονάδας που ελέγχθηκε των ιεραρχικά ανωτέρων κλιμακίων και της Διοίκησης της Τράπεζας με τις διαπιστώσεις και τα συμπεράσματα του ελέγχου.
- Συμμόρφωση της Διοίκησης και του προσωπικού της Τράπεζας προς τους Νόμους και τις διατάξεις της Πολιτείας που διέπουν τις Τράπεζες και τις δραστηριότητες.

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Η εργασία της Διεύθυνσης Επιθεώρησης ως Μονάδας Ελέγχου και Επιτελικής υποστήριξης, μέσα στα πλαίσια της οργανωτικής κατάστασης της Τράπεζας, αναλύεται και εξειδικεύεται στους εξής τομείς:

1) Γενική Επιθεώρηση

Έχει ως κύρια αποστολή τον γενικό διαχειριστικό έλεγχο των καταστημάτων και των Περιφερειακών Υπηρεσιών της Τράπεζας, εκτός πιστοδοτήσεων, με τακτικές, γενικές και έκτακτες επιθεωρήσεις.

2) Επιθεώρηση πιστοδοτήσεων

Η αποστολή της είναι ο έλεγχος, η αξιολόγηση και η παρακολούθηση του χαρτοφυλακίου πιστοδοτήσεων και της πιστοδοτικής Διαδικασίας με τακτικές έκτακτες επιθεωρήσεις.

3) Κεντρικού Ελέγχου.

Κύρια αποστολή του είναι ο έλεγχος της διαχείρισης διαδικασιών και λειτουργίας των κεντρικών Μονάδων της Διοίκησης.

4) Έλεγχος Συστημάτων Πληροφορικής

Η αποστολή του είναι η μελέτη και ο έλεγχος των Συστημάτων Πληροφορικής της Τράπεζας, τόσο κατά τα στάδια ανάπτυξης όσο και κατά την λειτουργία τους.

1.6. ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ

Για την επίτευξη των στόχων της η Επιθεώρηση πρέπει να έχει στην διάθεσή της πολύ έμπειρο και με κατάλληλα προσόντα προσωπικό.

Τα προσόντα του Επιθεωρητή διαχωρίζονται σε:

- 1) Τυπικά προσόντα τα οποία είναι οι Πανεπιστημιακές Οικονομικές γνώσεις και άριστη γνώση μιας ξένης γλώσσας.
- 2) Ουσιαστικά προσόντα , τα οποία είναι η πλήρης επαγγελματική κατάρτιση και η επαρκής εμπειρία στα ελεγχόμενα αντικείμενα.

Η επιτυχία του Επιθεωρητή αποτελείται από την άριστη αξιοποίηση των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων του. Η επάρκεια και αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου δεν είναι μόνο θέμα της οργάνωσης, αλλά κυρίως ποιοτικής στελέχωσης της Επιθεώρησης, Κυρίως απαιτούνται, επαγγελματική ικανότητα και πείρα. Δηλαδή, πρέπει να έχει: α) Γνώσεις των Τραπεζικών γ και λειτουργιών, β) Πρέπει να έχει επαρκείς Πανεπιστημιακές γνώσεις, γ) Ικανότητα εκτίμησης καταστάσεων και γεγονότων, δ) Εργατικότητα και επιμέλεια.

Χωρίς όλα αυτά τα προσόντα, δηλαδή χωρίς την κατάλληλη εμπειρία και πείρα των Επιθεωρητών, θα οδηγήσει τον κατασταλτικό Έλεγχο σε λανθασμένα συμπεράσματα και όχι μόνο.

1.7. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Για να γίνει σωστά και αποτελεσματικά η εργασία των επιθεωρητών, πρέπει να τηρούνται οι βασικές αρχές:

α) Η Ανεξαρτησία

Πρέπει να έχει πλήρη πρόσβαση στα διάφορα στοιχεία των ελεγχόμενων αντικειμένων και στα αρμόδια όργανα που τα διαχειρίζονται. Η Επιθεώρηση πρέπει να υπάγεται διοικητικά στο Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας και να αναφέρεται κατ' ευθείαν στον Πρόεδρο του Συμβουλίου.

β) Αντικειμενικότητα και Αμεροληψία.

Εκτός από την συμμετοχή σε διαδικασίες καθορισμού κανόνων ελέγχου και την ανάπτυξη συστημάτων και διαδικασιών λειτουργίας της Τράπεζας, η Επιθεώρηση δεν πρέπει να συμμετέχει σε διαδικασίες με εγκριτικές ή και διαχειριστικές αρμοδιότητες, τις οποίες θα εξετάσει και θα αξιολογήσει.

γ) Εξειδίκευση Επιθεωρητών.

Η επιθεώρηση πρέπει να γίνεται από άτομα έμπειρα και ικανά να ασκούν ουσιαστικό και αποτελεσματικό έλεγχο.

Τα στελέχη αυτά προτιμότερο είναι να προέρχονται από την Τράπεζα.

δ) Έγκαιρη και Επαρκής Πληροφόρηση.

Τα αποτελέσματα και οι αξιολογήσεις του ελέγχου πρέπει να είναι γνωστά και στην ελεγχόμενη Μονάδα για να αναλαμβάνει η ίδια τις απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες.

ε) Αναλογία Κόστους - Οφέλους ελέγχου.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων δεν είναι οικονομικά, αλλά ποιοτικά κυρίως. Έτσι η έκταση των ελέγχων θα πρέπει να ανταποκρίνεται στη φύση και στο μέγεθος του κινδύνου και στον βαθμό που η Τράπεζα είναι ευάλωτη στους σχετικούς κινδύνους.

1.8. ΤΟΜΕΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ

Για την ολοκληρωμένη και πληρέστερη κατανόηση της αποστολή του Τομέα Γενικής Επιθεώρησης, περιγράψουμε αναλυτικά τις αρμοδιότητές του:

1) Λειτουργικός χώρος Ευθύνης.

Στο λειτουργικό χώρο η επιθεώρηση εκτελεί τους τακτικούς, έκτακτους κλπ. ελέγχους των Περιφερειακών Υπηρεσιών και του δικτύου της Τράπεζας. Επίσης κάνει έκτακτους ελέγχους Ταμειακής διαχείρισης και χαρτοφυλακίου αξιών. Κάνει έλεγχο της σωστής εφαρμογής των διατάξεων και κανόνων της Πολιτείας και της Τράπεζας, παρακολουθεί τις λογιστικές καθυστερήσεις και εκκρεμότητες και προσπαθεί να τους εξουδετερώσει. Μελετά προσεκτικά τις εκθέσεις που έχουν γίνει από ορκωτούς ελεγκτές, και των πορισμάτων ελέγχου των Νομισματικών αρχών. Κάνει σύνταξη δελτίων αξιολόγησης για τα καταστήματα και τις υπηρεσίες της τράπεζας που ελέγχονται από τον

Τομέα. Συγκεντρώνει και επεξεργάζεται στοιχεία που προέρχονται από τα λάθη του προσωπικού. Καταλογίζει ευθύνες και τις υποθέσεις στη Διεύθυνση του προσωπικού.

2) Οργανωτικός – Διοικητικός Χώρος Ευθύνης.

Δημιουργεί το οργανόγραμμα και κατανέμει αρμοδιότητες του Τομέα. Συντάσσει το βιβλίο διαδικασιών του Τομέα με ανάλυση της ροής εργασίας που εκτελούνται στην τράπεζα. Καταρτίζει ετήσιο πρόγραμμα δράσης και προϋπολογισμού του Τομέα. Δημιουργεί ένα σύστημα περιεκτικών δεικτών για περιοδικό και τακτικό έλεγχο της δραστηριότητας και απόδοσης του Τομέα, Κάνει σύνταξη δελτίων αξιολόγησης της επίδοσης των στελεχών του Τομέα κλπ.

3) Εσωτερικές Σχέσεις των Τομέων Επιθεώρησης

Ο Τομέας της Γενικής Επιθεώρησης επιθεωρεί όλες τις Μονάδες της Τράπεζας, εκτός από εκείνες που συμμετέχουν ή εμπλέκονται στην άσκηση της πιστοδοτικής λειτουργίας της και συντάσσει τις σχετικές εκθέσεις κατά την προβλεπόμενη διαδικασία. Η Γενική Επιθεώρηση συνεργάζεται με την Κεντρική Επιθεώρηση και έχουν κοινά θέματα για αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Όμως η πιο χρήσιμη συνεργασία γίνεται μεταξύ της Γενικής Επιθεώρησης και Επιθεώρησης πιστοδοτήσεων, γιατί είναι απαραίτητη η αμφίδρομη πληροφόρηση. Όταν διαπιστωθεί κάποιο πρόβλημα που αφορά τον έναν Τομέα, πρέπει να ενημερώνεται ο Τομέας αυτός για την ανάλογη αντιμετώπιση του προβλήματος. Στα πλαίσια συνεργασίας Τομέα Επιθεώρησης πιστοδοτήσεων και Γενικής Επιθεώρησης, εντάσσονται και προσωπικές ενημερώσεις των Διευθυντών των Τομέων αυτών και των Επιθεωρητών, που ανήκουν σ' αυτούς, η ανταλλαγή και μελέτη φύλλων εκθέσεων Επιθεωρήσεων κλπ.

Μ' αυτού του είδους τη συνεργασία και την ομαδική μελέτη των προβλημάτων που υπάρχουν στην Τράπεζα, επιτυγχάνεται καλύτερος προγραμματισμός κοινών Επιθεωρήσεων και αποτελεσματικότερος και ποιοτικότερος έλεγχος.

1.9. ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Ο Επιθεωρητής κατά την διενέργεια του ελέγχου αντιμετωπίζει τους παρακάτω ελεγκτικούς κινδύνους:

- 1) Ο Κίνδυνος Επιχειρησιακού Περιβάλλοντος, ο οποίος σχετίζεται με τις συνθήκες της αγοράς και ανταγωνισμού, την φύση και την αξιοπιστία της Τράπεζας και τα αντικείμενα της δραστηριότητας της Τράπεζας.
- 2) Κίνδυνος Αντικειμένου Ελέγχου, αναφέρεται στη φύση και στην έκταση του ελεγχόμενου αντικειμένου, περιουσιακού στοιχείου ή λογιστικού. Κάθε ελεγχόμενο αντικείμενο παρουσιάζει τον δικό του βαθμό κινδύνου. Η έκταση και η σπουδαιότητα του αντικειμένου παρουσιάζει διαβαθμίσεις κινδύνου.
- 3) Κίνδυνος Εσωτερικού Προληπτικού Ελέγχου έχει να κάνει με τον βαθμό αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Προληπτικού Ελέγχου. Οι πρώτοι δύο κίνδυνοι πρέπει να εξισορροπούνται από αυτόν. Όσο πιο μεγάλοι είναι οι κίνδυνοι τόσο πιο μεγάλοι θα πρέπει να είναι και η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού Ελέγχου. Ο περιορισμός του κινδύνου, πραγματοποιείται με λεπτομερή εξέταση της επάρκειας, πληρότητας και οργάνωσης του προληπτικού Εσωτερικού Ελέγχου, της άμεσης εφαρμογής των καθορισμένων μέτρων προστασίας, καθώς και με την ευρύτερη αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του.
- 4) Κίνδυνος Ελέγχου τεκμηρίωσης, αναφέρεται στην αβεβαιότητα εξασφάλισης επαρκών και κατάλληλων αποδεικτικών στοιχείων. Το βάθος και η έκταση ουσιαστικού ελέγχου εξαρτώνται από τον βαθμό της αποτελεσματικότητας του προληπτικού Ελέγχου.

Η συγκέντρωση των απαραίτητων και χρήσιμων αποδεικτικών στοιχείων, περιορίζει τον βαθμό του Ελεγκτικού κινδύνου στα αποδεκτά επίπεδα.

1.10. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Η Επιθεώρηση συμμετέχει στον σχεδιασμό των μέτρων διασφάλισης και των μηχανισμών ελέγχου των δραστηριοτήτων και συναλλαγών της Τράπεζας, ελέγχει την εφαρμογή τους, επισημαίνει τα κενά ή τις αδυναμίες τους, προβαίνει σε υποδείξεις και

αξιολογεί τον βαθμό της αποτελεσματικότητας του Πρωτοβάθμιου Προληπτικού Ελέγχου. Επομένως, για να γίνει η σωστή αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Εσωτερικού Ελέγχου ακολουθούνται τα παραπάνω βασικά στάδια:

- 1) Διαπίστωση ότι εκτελούνται σωστά διασφαλιστικά μέτρα και οι μηχανισμοί προληπτικών ελέγχων που έχουν σχεδιαστεί για διάφορα αντικείμενα κάθε δραστηριότητας.
- 2) Ο Επιθεωρητής για να εκτιμήσει την επάρκεια και πληρότητα του Εσωτερικού Προληπτικού Ελέγχου πρέπει:
 - α) Να εξετάζει τον κανονισμό του Εσωτερικού Ελέγχου, τα οργανογράμματα, τις εκχωρημένες αρμοδιότητες, το λογιστικό σχέδιο και τα εγχειρίδια διαδικασιών της τράπεζας.
 - β) Επίσης πρέπει να εξετάζει τη λογιστικοποίηση ενός δείγματος συναλλαγών για την εκτίμηση της πληρότητας, εγκυρότητας, επάρκειας και κατοχύρωσης των συναλλαγών.
- 3) Επίσης ο Επιθεωρητής πρέπει να επισημαίνει τα διασφαλιστικά μέτρα και τους μηχανισμούς ελέγχου που εφαρμόζονται σύμφωνα με το αντικείμενο δραστηριότητας και να τα συγκρίνει με τα καθιερωμένα για να διαπιστώσει τις τυχόν αποκλίσεις.
- 4) Ο Επιθεωρητής κατά τον έλεγχο πρέπει να ελέγχει:
 - α) Την εφαρμογή των επιλεγμένων μέτρων.
 - β) Τον τρόπο εφαρμογής τους.
 - γ) Και τους υπεύθυνους εφαρμογής τους, για να εκτιμήσει την επάρκεια και πληρότητα του παρόντος εσωτερικού ελέγχου σε σχέση με αυτόν που η Τράπεζα έχει σχεδιάσει και θεσπίσει κατά περίπτωση.

1.11. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Το Αντικείμενο του Εσωτερικού Ελέγχου αποτελούν όλες οι δραστηριότητες της Τράπεζας, παραγωγής και υποστήριξης, συναλλαγματικές, διοικητικές κλπ.

Για τον έλεγχο των αντικειμένων αυτών είναι υπεύθυνο το προσωπικό της Τράπεζας και η Επιθεώρηση, η οποία αξιολογεί την εξέλιξη και την ποιότητα όλων των δραστηριοτήτων της τράπεζας και επίσης την ποιότητα των διαδικασιών τους. Αξιολογεί

το προσωπικό που συμμετέχει σ' αυτές, υποβάλλει προτάσεις διορθωτικής δράσης και κάνει ενημέρωση στις αρμόδιες Διευθύνσεις και την Διοίκηση της Τράπεζας. Ο έλεγχος των αντικειμένων της Τράπεζας αποβλέπει στην βελτίωση της λειτουργικής και επιχειρηματικής αποτελεσματικότητας και της συμμόρφωσης προς τις καθιερωμένες πολιτικές σ' όλες τις λειτουργίες της, δεν ασκεί δηλαδή μόνο λογιστικοδιαχειριστικούς ελέγχους.

Η Διεύθυνση Επιθεώρησης της Τράπεζας παρακολουθεί συνέχεια την εξέλιξη της σύγχρονης ελεγκτικής για να ενημερώνεται για τις αλλαγές που έχουν γίνει ή θα γίνουν. Η Επιθεώρηση δεν ασχολείται μόνο με τον οικονομικοδιαχειριστικό έλεγχο, αλλά και τον επιχειρησιακό και διοικητικό έλεγχο. Μ' αυτόν τον τρόπο καλύπτει όλες τις ανάγκες μιας σύγχρονης Διοίκησης.

Η επιτυχία του ελέγχου συνδέεται στενά με την ορθολογική αντιμετώπιση του αντικείμενου αυτού, που συνίσταται κυρίως στην σύνταξη και εφαρμογή ενός συστήματος επιθεώρησης και στην δημιουργία ενός προγράμματος δράσης, που να έχει σχέση με τον σκοπό και το αντικείμενο του ελέγχου και επίσης με την ποιότητα του ελεγκτικού προσωπικού και την οργάνωσή του.

Βέβαια το αντικείμενο ελέγχου δεν είναι το ίδιο για κάθε Τράπεζα, διαφέρει από Τράπεζα σε Τράπεζα, οπότε για κάθε ελεγχόμενη Μονάδα απαιτείται κατάλληλο πρόγραμμα δράσης και εφαρμογή ενός Συστήματος Επιθεώρησης για να υπάρχει οργάνωση στον έλεγχο του αντικείμενου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

2.1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Σ' αυτό το κεφάλαιο θα αναφερθούμε στον εξωτερικό έλεγχο των Εμπορικών Τραπεζών, αναλύοντας την έννοιά του και τον τρόπο που διενεργείται.

Οι Τράπεζες, σύμφωνα με τον Ν. 2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιρειών, είναι υποχρεωμένες να συντάσσουν ετήσιες και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Στον παραπάνω Νόμο, υπάγονται όλες οι Α.Ε., οι οποίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο.

Σύμφωνα με την απόφαση του Υπουργού Εμπορίου 17572/1751/2-7-1959, που εκδόθηκε με βάση την διάταξη του άρθρου 2 § 2 του Ν.Δ. 3329/55 «περί συστάσεως Σώματος Ορκωτών Λογιστών» καθίσταται υποχρεωτική από το έτος 1959, η χρησιμοποίηση Ορκωτών Λογιστών για τον ταμειακό έλεγχο των Α.Ε. των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο.

Έτσι, λοιπόν όπως σε κάθε Α.Ε., έτσι και οι Τράπεζες, είναι υποχρεωμένες να προσλάβουν εξωτερικό Ελεγκτή – Ορκωτό Λογιστή, ο οποίος θα διενεργεί διαχειριστικό και λογιστικό έλεγχο. Ο Ελεγκτής σύμφωνα με το άρθρο 37 του Ν. 21920/1920 έχει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

α) Κατά την διάρκεια της χρήσης, ο εξωτερικός Ελεγκτής οφείλει να παρακολουθεί τη λογιστική και τη διαχειριστική κατάσταση της Τράπεζας. Γι' αυτό το σκοπό, δικαιούται να γνωρίζει οποιοδήποτε βιβλίο, λογαριασμό ή έγγραφο, καθώς και τα πρακτικά της Γενικής Συνέλευσης και της Διοικητικής Συνέλευσης.

β) Να αναφέρει στο Δ.Σ. της Τράπεζας, κάθε αναγκαία υπόδειξη. Ο Ελεγκτής οφείλει να συντάσσει και να υποβάλλει εκθέσεις ελέγχου για τον ισολογισμό της Τράπεζας καθώς και για τα κατάσθηματά που ελέγχει.

γ) Να αναφέρει στον ασκούντα την εποπτεία Υπουργού Εμπορίου τις παραβάσεις του Νόμου και του καταστατικού της Τράπεζας.

δ) Να αναφέρει εγγράφως στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών τις διάφορες παραβάσεις των διατάξεων της φορολογικής νομοθεσίας, τις οποίες διαπίστωσε κατά την άσκηση των καθηκόντων του.

ε) Μετά τη λήξη της χρήσης, ο Ελεγκτής υποχρεούται να ελέγξει τον ισολογισμό, τα αποτελέσματα χρήσεως και τον πίνακα διανομής των κερδών. Επίσης οφείλει να συντάξει και να υποβάλλει στη γενική συνέλευση την έκθεση με τα πορίσματά του.

Ο Εξωτερικός Ελεγκτής λοιπόν, δεν επεκτείνεται στην σκοπιμότητα των πράξεων, αλλά περιορίζεται στην διαπίστωση της πληρότητας και της νομιμότητας των δικαιολογητικών, στην ορθή λογιστική τους καταχώρηση και στην νομιμότητα των πράξεων, των όσων διοικούν και εργάζονται στην Τράπεζα.

2.2. Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Οι Τράπεζες, λόγω της φύσεως των εργασιών τους, αντιμετωπίζουν ορισμένα ειδικά θέματα, που δημιουργούν την ανάγκη ενός συστήματος ελέγχου. Τέτοιου είδους θέματα πολύ βασικά είναι:

α) Διαχείριση μεγάλου όγκου διαθεσίμων

Οι Τράπεζες διαχειρίζονται μεγάλο όγκο διαθεσίμων, με κίνδυνο την κατάχρηση και την απάτη αυτών.

β) Διενέργεια μεγάλου όγκου συναλλαγών

Λόγω του μεγάλου όγκου συναλλαγών σε αριθμό αλλά και αξία, δημιουργείται κίνδυνος για την μη ορθή και αποτελεσματική λειτουργία των εργασιών της.

γ) Γεωγραφική διασπορά του δικτύου υποκαταστημάτων

Η Τράπεζα δημιουργεί υποκαταστήματα, σε όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών της. Έτσι δημιουργείται ο κίνδυνος της ελλιπούς παρακολούθησης των καταστημάτων αυτών:

δ) Ανάληψη σημαντικών δεσμεύσεων

Οι Τράπεζες παρέχουν εμπορική πίστη σε τρίτους, αναλαμβάνοντας σημαντικές δεσμεύσεις, χωρίς μεταβίβαση κεφαλαίων. Για παράδειγμα με την χορήγηση εγγυητικών επιστολών, αναλαμβάνεται ο κίνδυνος καταπτώσεώς τους στο μέλλον.

Το σύστημα ελέγχου της Τράπεζας πρέπει να περιορίσει τους κινδύνους που αναφέραμε.

Βέβαια οι Τράπεζες έχουν λάβει μέτρα για την κάλυψη των κινδύνων αυτών όπως αναφέραμε στο κεφάλαιο 1. Άρα είναι φυσικό επακόλουθο το σύστημα εξωτερικού ελέγχου να συντελέσει στην καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας και να την συμμορφώσει, σύμφωνα με τους νόμους της Τράπεζας της Ελλάδος.

2.3. ΟΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

Όπως προαναφέραμε τα υποκαταστήματα των Εμπορικών Τραπεζών, είναι αποκεντρωμένες οικονομικές μονάδες, με πλήρη λογιστική αυτοτέλεια, όπως προβλέπουν οι διατάξεις του Κ.Λ.Σ.Τ. Έτσι όταν οι Ορκωτοί λογιστές – Ελεγκτές προβαίνουν σε έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των Τραπεζών, πρέπει να ελέγχουν και τα υποκαταστήματα.

Οι βασικές επιδιώξεις του εξωτερικού ελέγχου ενός καταστήματος Τραπεζής είναι οι εξής:

α) Την ύπαρξη των εμφανιζομένων, στην λογιστική του καταστήματος, περιουσιακών στοιχείων, διαθέσιμα.

β) Την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του υποκαταστήματος

γ) Την πιστή τήρηση των εγκυκλίων οδηγιών της διοικήσεως, για την καλύτερη λειτουργία του υποκαταστήματος.

δ) Την πιστή τήρηση των ορίων και των προϋποθέσεων που καθορίζονται στις εγκριτικές αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων της τράπεζας για την εκτέλεση ορισμένων εργασιών του υποκαταστήματος π.χ. χορήγηση ειδικού επιτοκίου σε καταθέτες.

2.4. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.

Μια μέθοδος ελέγχου, που είναι και η πρώτη που εφαρμόστηκε, είναι ο εξονυχιστικός ή πλήρης έλεγχος. Σε αυτή τη μέθοδο ελέγχου, ο Ελεγκτής ελέγχει όλους

τους λογαριασμούς και όλες τις εγγραφές, προκειμένου να βεβαιώσει τα ποσά του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσης.

Μια άλλη μέθοδος, είναι δειγματοληπτικός έλεγχος. Σε αυτήν την περίπτωση, ο Ελεγκτής κινείται σύμφωνα με τους κανόνες της στατιστικής (δειγματοληψία). Παίρνει ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα από τα ελεγχόμενα στοιχεία και ελέγχει μόνο αυτό.

Όπως είναι φανερό η πρώτη μέθοδος μπορεί να εφαρμοστεί όταν τα στοιχεία που ελέγχονται δεν έχουν μεγάλο πλήθος και ανθρωπίνως δυνατόν να ελεγχθούν.

Η δεύτερη μέθοδος παρόλο που εφαρμόζεται αρκετά στην πράξη, παρουσιάζει μειονέκτημα του κατά πόσο είναι αντιπροσωπευτικό το δείγμα και έχει τον κίνδυνο να ξεφύγουν από τον έλεγχο σημαντικά σημεία.

Για τα παραπάνω προβλήματα οδηγήθηκε η ελεγκτική πρακτική σε μια Τρίτη μέθοδο ελέγχου, περισσότερο αξιόπιστη και ευκολότερο πραγματοποιήσιμη. Είναι η μέθοδος αξιολόγησης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας.

Σύμφωνα με αυτήν την μέθοδο που είναι στην ουσία μια αξιολόγηση της αξιοπιστίας των διαφόρων διαδικασιών της Τράπεζας, προκύπτει σε ποια σημεία μπορεί ο Ελεγκτής να στηριχθεί στον εσωτερικό έλεγχο και σε ποια όχι. Και ανάλογα να χειριστεί την μορφή και την έκταση του ελέγχου των λογαριασμών.

2.5. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Όπως αναφέραμε στο κεφ. 1, η Τράπεζα μέσω του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, διαθέτει τους κατάλληλους μηχανισμούς για την πρόληψη κινδύνου και τυχόν δυσλειτουργιών της. Έτσι ο εξωτερικός Ελεγκτής, για την καλύτερη εκτέλεση του ελέγχου θα πρέπει να μελετήσει και να αξιολογήσει το υπάρχον σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

Το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου αποτελείται από όλα εκείνα τα μέτρα που χρησιμοποιούνται από μία οργάνωση, για να προστατευθούν τα περιουσιακά στοιχεία από σπατάλη και καταδολίευση ή μη αποτελεσματική χρήση για να προωθηθούν η ακρίβεια και η αξιοπιστία των λογιστικών εγγραφών και για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα των εργασιών. Ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται πέρα από τις λογιστικές και οικονομικές λειτουργίες και καλύπτει όλο το πλάτος της Τράπεζας και των δραστηριοτήτων της.

Οι Ελεγκτές ενδιαφέρονται αρχικά για τους εσωτερικούς λογιστικούς ελέγχους. Οι εσωτερικοί έλεγχοι που δεν έχουν στόχο τις οικονομικές λειτουργίες, δεν ενδιαφέρουν άμεσα τον Ελεγκτή. Οι έλεγχοι αυτοί χαρακτηρίζονται συνήθως ως εσωτερικοί διοικητικοί έλεγχοι.

Η επάρκεια ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου, στο διαχειριστικολογιστικό τομέα, εξαρτάται από την εφαρμογή ορισμένων βασικών αρχών που είναι η επαρκής λογιστική οργάνωση, κατάλληλη μηχανογραφική οργάνωση, διαχωρισμός λειτουργικών διαδικασιών, κατανομή αρμοδιοτήτων, ικανότητα και ακεραιότητα του προσωπικού, παραστατικά στοιχεία και μέτρα προστασίας περιουσιακών στοιχείων. Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι η οργάνωση της Τράπεζας και το σύστημα εσωτερικού ελέγχου πρέπει να είναι άρτια.

2.6. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Ο εξωτερικός Ελεγκτής, οφείλει για κάθε χρήση να διενεργεί διαχειριστικό έλεγχο σε ορισμένα καταστήματα της Τράπεζας. Ο έλεγχος θα πρέπει να γίνεται σε όσο το δυνατόν περισσότερα καταστήματα, αρχίζοντας από τα μεγαλύτερα.

Έτσι λοιπόν, ο Ορκωτός Λογιστής πριν από την άφιξή του στο κατάστημα, οφείλει να ενημερωθεί από τον μόνιμο φάκελο ελέγχου της Τράπεζας. Αν η Τράπεζα είναι πρωτοελεγχόμενη, ο Ελεγκτής είναι υποχρεωμένος να σχηματίσει μόνιμο φάκελο, σύμφωνα με όσα ορίζουν οι σχετικές οδηγίες του ΣΟΛ.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει να μελετήσει τα καταστατικά της Τράπεζας, και την νομοθεσία από την οποία διέπεται, το σύστημα οργάνωσης και διοίκησής της, καθώς και τις οικονομικές καταστάσεις της προηγούμενης και της ελεγχόμενης χρήσεως.

Επίσης είναι αναγκαίο να ενημερωθεί σχετικά με την οργάνωση και τον τρόπο διεξαγωγής του εσωτερικού ελέγχου της Τράπεζας, το οποίο αποτελεί ένα ουσιαστικό βήμα στον σχεδιασμό του ελέγχου του. Η επίσκεψή του στο χώρο εργασίας, ιδίως του κεντρικού λογιστηρίου, βοηθάει στην κατανόηση των οργανωτικών προβλημάτων.

Πολύ σημαντική προκαταρκτική ελεγκτική διαδικασία, είναι η ενημέρωσή του Ελεγκτή γύρω από τα πορίσματα προηγούμενων ελέγχων, της οικονομικής Εφορίας και των Ασφαλιστικών Οργανισμών, ακόμα και της Επιθεώρησης της ίδιας της Τράπεζας.

Επειδή ο έλεγχος των καταστημάτων διεξάγεται παράλληλα με τον έλεγχο της Διοικήσεως, θα πρέπει να επισημάνουμε ορισμένα προκαταρκτικά στοιχεία αυτού.

Πριν από την επίσκεψη των Ελεγκτών σε ένα κατάστημα, πρέπει να έχει προηγηθεί κατάλληλη ενημέρωσή τους, για την λογιστική οργάνωση και τη λειτουργία του καταστήματος. Επίσης είναι αναγκαία η εξοικείωση των Ελεγκτών με τις καταστάσεις του μηχανογραφικού κέντρου της Τράπεζας και γενικότερα με το σύστημα αυτό.

Ακόμη πρέπει να έχουν ενημερωθεί οι Ελεγκτές πριν από την έναρξη του ελέγχου τους, αν υπάρχουν, λειτουργούν και έχουν διαχειριστική εξάρτηση οποιασδήποτε μορφής από το ελεγχόμενο κατάστημα, χρηματοθυρίδες, ανταλλακτήρια συναλλάγματος κλπ.

Κατά την έναρξη του ελέγχου σε ένα κατάστημα οι Ελεγκτές θα πρέπει να ζητήσουν την τελευταία έκθεση εσωτερικού ελέγχου ή της επιθεωρήσεως από τον αρμόδιο Διευθυντή αυτού ή να έχουν ενημερωθεί ζητώντας την έκθεση αυτή από την Διοίκηση της Τράπεζας.

2.7. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Πριν από την έναρξη του ελέγχου των λογαριασμών, ο Ελεγκτής οφείλει να ζητήσει το αντίγραφο της λογιστικής κατάστασης του καταστήματος (ισοζύγιο γενικού καθολικού), να αντιπαραβάλλει τα υπόλοιπα της παραπάνω λογιστικής κατάστασης με τα συνολικά αθροίσματα των αναλυτικών καταστάσεων (αναλυτικών ισοζυγίων) των γενικών λογαριασμών που αναγράφονται στη λογιστική κατάσταση. Επίσης οφείλει να αντιπαραβάλλει τα επιμέρους υπόλοιπα που αναγράφονται σε ισοζύγια των αναλυτικών καθολικών με τα υπόλοιπα των ειδικών λογαριασμών και να διενεργήσει σποραδικές αθροίσεις στα αναλυτικά ισοζύγια, όταν αυτά είναι χειρόγραφα.

2.8. ΕΛΕΓΧΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία οι Τράπεζες υποχρεούνται να καταρτίζουν τις κατωτέρω οικονομικές καταστάσεις:

α) Μηνιαίες οικονομικές (λογιστικές) καταστάσεις.

Από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας δεν καθορίζεται ο ακριβής τύπος των μηνιαίων λογιστικών καταστάσεων. Οι καταστάσεις αυτές υπόκεινται στις διατάξεις του

άρθρου 7β και 131 του Κ.Ν. 2190/1920 και δεν προβλέπεται έλεγχος των καταστάσεων αυτών από Ορκωτό Ελεγκτή – Λογιστή.

β) Τριμηνιαίες και εξαμηνιαίες οικονομικές καταστάσεις.

Οι καταστάσεις αυτές δημοσιεύονται σε μια ή περισσότερες εφημερίδες εντός δύο μηνών από την αντίστοιχη ημερομηνία κλεισίματος και ταυτόχρονα κατατίθενται και στο Χρηματιστήριο. Ο ακριβής τύπος των λογιστικών αυτών καταστάσεων καθορίζεται από τις διατάξεις του Π.Δ. 360/1985. Σε έλεγχο των Ορκωτών Λογιστών - Ελεγκτών, υπόκεινται μόνο οι εξαμηνιαίες λογιστικές καταστάσεις των τραπεζών (καθώς και ενοποιημένες).

γ) Ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.

Από τις διατάξεις του άρθρου 1 κεφ. 4.1. του Π.Δ. 384-1992 «περί Κ.Λ.Σ.Τ. και των άρθρων 110-131 του Κ.Ν. 2190/1920, καθορίζεται ο ακριβής τύπος των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων των Τραπεζών, δηλαδή του ισολογισμού, της καταστάσεως του λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, του πίνακα διαθέσεως, των αποτελεσμάτων, τη καταστάσεως του λογαριασμού γενικής εκμετάλλευσης και του προσαρτήματος.

Οι οικονομικές καταστάσεις των Τραπεζών, ελέγχονται υποχρεωτικά από Ορκωτούς Ελεγκτές – Λογιστές και υπόκεινται στις διατάξεις του άρθρου 7β και 131 του Κ.Ν. 2190/1920.

Βασικός σκοπός του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων των Τραπεζών είναι η πιστοποίηση ότι οι οικονομικές τους καταστάσεις εμφανίζουν την περιουσιακή τους διάρθρωση και την οικονομική τους θέση, καθώς και τα οικονομικά τους αποτελέσματα σε κάθε περίοδο.

2.9. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ.

Κατά την διενέργεια του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων, ο Ορκωτός Ελεγκτής – Λογιστής πρέπει να λαμβάνει από την ελεγχόμενη Τράπεζα ορισμένα βασικά στοιχεία.

Αυτά είναι τα παρακάτω:

- Αντίγραφο πρακτικού Διοικητικού Συμβουλίου για έγκριση των προς έλεγχο οικονομικών καταστάσεων της Τράπεζας.

- Επιστολή από τον Νομική υπηρεσία της Τράπεζας για την ύπαρξη τυχόν βαρών επί των ακινήτων της.
- Επιστολή από την Νομική υπηρεσία της Τράπεζας για την ύπαρξη τυχόν αγωγών που ενδεχομένως να επηρεάσουν σημαντικά την οικονομική της θέση.
- Επιστολή από τον Νομική υπηρεσία της Τράπεζας ή την Διεύθυνση καθυστερήσεων, συνοδευόμενη με αναλυτικά κατάσταση πιστούχων, που βρίσκονται σε οριστική καθυστέρηση, με ποσά απαιτήσεων και αντίστοιχα πιθανολογούμενα ποσά εισπράξεως.
- Επιστολή από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο ή Γενικό Διευθυντή της Τράπεζας για την ορθή σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων.
- Καταστατικό της Τράπεζας με τυχόν τροποποίησή του.
- Κανονισμό λειτουργίας της Τράπεζας (π.χ. αρμοδιότητες προσωπικού).
- Κανονισμός λειτουργίας των τμημάτων της τράπεζας.
- Συμβάσεις με τρίτους για προμήθειες σημαντικού ύψους.
- Έκθεση ελέγχου των φορολογικών αρχών.
- Πρακτικά Διοικητικού Συμβουλίου και Γενικών Συνελεύσεων. Από την μελέτη των πρακτικών αυτών θα πρέπει να συντάσσονται φύλλα εργασίας και να φυλάσσονται στον μόνιμο φάκελο ελέγχου.
- Βασικές εγκύκλιες οδηγίες της Διοικήσεως της ελεγχόμενης Τράπεζας προς τα καταστήματα και τις κεντρικές της υπηρεσίες. Από τη μελέτη των εγκυκλίων αυτών, θα πρέπει να συντάσσονται φύλλα εργασίας με τις κυριότερες οδηγίες των εγκυκλίων αυτών και να φυλάσσονται στον μόνιμο φάκελο ελέγχου.
- Βασικές εγκύκλιες οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας προς την Τράπεζα. Από την μελέτη των εγκυκλίων αυτών, θα πρέπει να συντάσσονται φύλλα εργασίας και φυλάσσονται στον μόνιμο φάκελο ελέγχου.

Εδώ αξίζει να αναφέρουμε πως εάν οι εγκύκλιες οδηγίες της Διοικήσεως της ελεγχόμενης Τράπεζας και της Κεντρικής Τράπεζας είναι σημαντικές τότε κρίνεται σκόπιμο ολόκληρο το κείμενο των εγκυκλίων αυτών να φυλάσσεται στον μόνιμο φάκελο ελέγχου.

Επίσης στα πλαίσια του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων, ο Ορκωτός Ελεγκτής – Λογιστής πρέπει να ελέγξει εάν:

α) Το προσάρτημα περιλαμβάνει τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις της παραγράφου 4.15 του Π.Δ. 384/1992 πληροφορίες και επεξηγήσεις επί των οικονομικών καταστάσεων.

Εδώ αξίζει να αναφέρουμε ότι το προσάρτημα αυτό περιλαμβάνει πολλές χρήσιμες πληροφορίες για όλους τους λογαριασμούς των οικονομικών καταστάσεων των Τραπεζών.

β) Η έκθεση διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου προς την τακτική γενική συνέλευση των μετόχων περιλαμβάνει τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 7 του Νόμου 2190/1920, πληροφορίες επί των οικονομικών καταστάσεων.

γ) Η πληροφόρηση που παρά τίθεται σε σημειώσεις της Τράπεζας κάτω από τον ισολογισμό είναι ορθή.

2.10. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ

Η χρησιμοποίηση ηλεκτρονικών υπολογιστών από την Τράπεζα δεν επηρεάζει τις αντικειμενικές επιδιώξεις του ελέγχου.

Βέβαια, η οργάνωση του ελέγχου και οι ελεγκτικές διαδικασίες, όταν χρησιμοποιούνται οι Η.Υ μπορεί να ποικίλουν από τις αντίστοιχες σε συνηθισμένο περιβάλλον μηχανολογιστικής οργάνωσης.

Η ταχεία ανάπτυξη των Η/Υ άσκησε σημαντική επίδραση στην εργασία του ανεξάρτητου Ελεγκτή, όπως είναι ο Ορκωτός λογιστής. Το AICPA (American Institute of Certified Public Accountants) κατατάσσει τους ελέγχους σε ένα σύστημα Η/Υ σε γενικούς και σε ελέγχους εφαρμογής. Οι γενικοί έλεγχοι αναφέρονται στην οργάνωση της υπηρεσίας των Η/Υ, στις διαδικασίες για την τεκμηρίωση, έλεγχο και έγκριση του αρχικού συστήματος και τυχόν μεταβολών, στους ελέγχους που υπάρχουν μέσα στο ηλεκτρομηχανολογικό μέρος του συγκροτήματος και στην ασφάλεια των αρχείων και του εξοπλισμού. Οι έλεγχοι εφαρμογής περιλαμβάνουν διάφορα μέτρα που διασφαλίζουν την αξιοπιστία των δεδομένων. Ένας κατάλληλα προγραμματισμένος υπολογιστής, δεν έχει την τάση να αποκρύβει τα λάθη του, παρότι συνδυάζει δύο ή περισσότερες λειτουργίες, που σε άλλη περίπτωση θα αποδυνάμωναν τον εσωτερικό έλεγχο.

Είναι όμως αναγκαίο όταν συνδυάζονται οι λειτουργίες, να υπάρχει κάποιος έλεγχος, ώστε να αποκλείεται οποιαδήποτε ανθρώπινη παρέμβαση στον Η/Υ.

Το συμπέρασμα από τα παραπάνω είναι ότι μια καλά οργανωμένη υπηρεσία Η/Υ, πρέπει να περιλαμβάνει κατάλληλο διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων. Αυτό συμβαίνει γιατί η παρέμβαση της Διοικήσεως με την συνεργασία υπαλλήλων του κέντρου Η/Υ ή η προσπέλαση του προσωπικού του κέντρου του Η/Υ στα περιουσιακά του στοιχεία μπορεί να δημιουργήσουν διαχειριστικά προβλήματα ή και απάτες.

2.11. ΠΡΟΣΩΝΤΑ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Υποκείμενο του ελέγχου είναι ο Ελεγκτής, δηλαδή το πρόσωπο που διενεργεί τον έλεγχο. Ο Ελεγκτής ανάλογα με την εξάρτησή του από την οικονομική μονάδα, που ελέγχει και τον ειδικότερο σκοπό στον οποίο αποβλέπει το έργο του, διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο

Ο εξωτερικός Ελεγκτής, αντίθετα με τον εσωτερικό Ελεγκτή είναι τελείως ανεξάρτητος και αδέσμευτος από την οικονομική μονάδα που ελέγχει και συνεπώς δεν πρέπει να επηρεάζεται από την Διοίκηση αυτής. Το επάγγελμα του εξωτερικού Ελεγκτή, απαιτεί άρτια επιστημονική κατάρτιση, εξειδικευμένη πείρα, ανεπίληπτο ήθος, ακεραιότητα χαρακτήρα.

Οι Ορκωτοί Λογιστές με την επιστημονική κατάρτισή τους, την εμπειρία και το κύρος, αλλά και με την αμεροληψία και την εχεμύθεια που έχουν και πάνω από όλα το ανεπίληπτο ήθος τους, είναι τα καταλληλότερα πρόσωπα για την άσκηση του εξωτερικού ελέγχου.

Η σύγχρονη οικονομική συγκρότηση και το μέγεθος των Ανωνύμων Εταιρειών-μεταξύ των οποίων και οι Τράπεζες – αλλά και το πλήθος των συναλλακτικών και οικονομικών πράξεων γενικότερα, επιβάλλουν την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου αυτών από τους Ορκωτούς Λογιστές.

Προκειμένου να διασφαλίσει μια ποιοτική διαδικασία ελέγχου, ο εσωτερικός Ελεγκτής θα πρέπει να εφαρμόζει δικλείδες ασφαλείας. Επίσης θα πρέπει να είναι ανεξάρτητος από την ελεγχόμενη Τράπεζα, να φυλάει τα στοιχεία που αποδεικνύουν το πόρισμά του (φάκελο εργασίας) και να είναι υπεύθυνος των πράξεών του, θα πρέπει να εκδίδει αντικειμενική γνώμη που στηρίζεται στην εφαρμογή των κοινών παραδεκτών λογιστικών και ελεγκτικών αρχών.

Στα απαιτούμενα περαιτέρω προσόντα περιλαμβάνονται: Η ικανότητα ταχείας αντιλήψεως, η επινοητικότητα, η αυτοπεποίθηση, η αναγκαία λεπτότητα και διπλωματικότητα για την εκτέλεση του λεπτού έργου του ελέγχου με επιμέλεια και εργατικότητα.

2.12. ΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Ο ΕΛΕΓΚΤΗΣ

Ο Ορκωτός Ελεγκτής θα πρέπει να εξασκεί το επάγγελμά του, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο. Σε περίπτωση που παραβεί την ισχύουσα νομοθεσία και υποπέσει σε λάθη εσκεμμένα ή μη, τότε θα υποστεί τις ανάλογες κυρώσεις, οι οποίες επιβάλλονται από το πειθαρχικό συμβούλιο του Σ.Ο.Ε.Λ. (Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών).

Στο επάγγελμα του εσωτερικού Ελεγκτή είναι ασυμβίβαστες προς την ιδιότητα του εμπόρου, του δημοσίου υπαλλήλου, υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., δικηγόρου, συμβολαιογράφου, οποιασδήποτε έμμισθης υπηρεσίας σε ιδιωτική επιχείρηση ή Ν.Π.Δ.Δ., ή την ιδιότητα του διοικητικού συμβούλου Α.Ε., ή διαχειριστή Ε.Π.Ε. Επίσης είναι ασυμβίβαστο με την τήρηση λογιστικών βιβλίων όπως και κάθε άλλη περίπτωση από την υπάρχουσα νομοθεσία. Ακόμα στον Ορκωτό Ελεγκτή, απαγορεύεται η απόκτηση μετοχών της ελεγχόμενης από αυτόν εταιρείας, ο προς αυτήν δανεισμός και αντιστρόφως, καθώς και η παροχή εγγύησης προς τρίτους από αυτήν υπέρ του ελέγχοντος και αντιστρόφως. Επίσης η αμοιβή του, θα πρέπει να είναι σύμφωνα με την γνωστοποίηση του Σ.Ο.Ε.Λ. για την ελεγκτική περίοδο στην οποία εμπίπτει ο έλεγχος. Ο Ορκωτός Ελεγκτής ευθύνεται για κάθε ζημιά ή παράλειψή του κατά τον έλεγχο και την έκδοση του πιστοποιητικού ελέγχου, εφόσον αυτή οφείλεται σε δόλο ή αμέλεια του Ελεγκτή και αποδεδειγμένα προκλήθηκε από την χρήση του πιστοποιητικού ελέγχου.

Οι επιπτώσεις που αποδίδονται στον εξωτερικό Ελεγκτή, σε περίπτωση που παραβεί τα καθήκοντά του είναι η παραπομπή του στο πειθαρχικό συμβούλιο του Σ.Ο.Ε.Λ. με τις παρακάτω κυρώσεις:

- α) Οριστική παύση των καθηκόντων του.
- β) Προσωρινή παύση των καθηκόντων του.
- γ) Χρηματικό πρόστιμο.
- δ) Επίπληξη.

Επίσης διατρέχει κίνδυνο να διαγραφεί από το μητρώο, αν τιμωρηθεί πειθαρχικά με την ποινή της οριστικής παύσης ή δύο φορές με προσωρινή παύση, καταστεί πνευματικώς ανίκανος προς άσκηση των καθηκόντων του και καταδικαστεί τελεσιδικώς με απόφαση ποινικού δικαστηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

3.1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Στην εργασία μας αυτή κρίνουμε σκόπιμο να αναφέρουμε τις Τραπεζικές οδηγίες, οι οποίες στα πλαίσια της προσπάθειας για την δημιουργία Ενιαίας Τραπεζικής Αγοράς, αποτέλεσαν τη βάση για ένα σταθερό και αποδοτικό Τραπεζικό σύστημα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Στη συνέχεια αναφέρουμε τα διάφορα συστήματα εποπτείας στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καταγράφουμε τον εποπτικό ρόλο της Τράπεζας της Ελλάδος. Επίσης θα αναπτύξουμε τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, η οποία είναι το επιστέγασμα όλων των προσπαθειών για την δημιουργία και την ανάπτυξη του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Τραπεζικού συστήματος, καθώς και τους κινδύνους και τις προοπτικές του για το μέλλον.

Στις Τράπεζες εκτός από τον εσωτερικό και τον εξωτερικό έλεγχο διενεργείται και ένα άλλο είδος ελέγχου, ο εποπτικός έλεγχος.

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αυτή που ασκεί την εποπτεία στα Πιστωτικά Ιδρύματα, καθώς και σε άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων και οργανισμών του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας, όπως εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, εταιρειών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, ταμεία αντεγγύησης ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και εταιρειών διαμεσολάβησης στις διατραπεζικές αγορές. Η έκταση και το περιεχόμενο της εποπτείας για καθεμιά από τις παραπάνω κατηγορίες ιδρυμάτων, επιχειρήσεων και οργανισμών καθορίζεται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Για τον έλεγχο και γενικά για την παρακολούθηση της λειτουργίας των Τραπεζών, η Τράπεζα της Ελλάδος χρησιμοποιεί ως όργανο ένα Γενικό Επιθεωρητή και τους βοηθούς του, των οποίων τα προσόντα, οι όροι πρόσληψης, η αρμοδιότητα και η αποζημίωση ορίζονται με απόφαση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος (Άρθρο 4 παρ. 2 ΑΝ 1665/1951 σε συνδυασμό προς το Άρθρο 1 Ν. 1266/1962).

Ο έλεγχος και η παρακολούθηση των Τραπεζών από τα αρμόδια όργανα, συνίσταται στον έλεγχο όλων των βιβλίων και στοιχείων της Τράπεζας με την βοήθεια

των Διευθυντών και των υπαλλήλων της Τράπεζας, που υποχρεούνται να παρέχουν κάθε πληροφορία που θα ζητήσουν (Άρθρο 4 παρ. 3 ΛΝ 1665/1951).

Πέραν των ελέγχων οι Τράπεζες υποχρεούνται να υποβάλλουν στον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, τις εκθέσεις, τις καταστάσεις ή τα στοιχεία που ορίζονται και πάντως δύο τουλάχιστον εκθέσεις κάθε χρόνο (Άρθρο 5 ΛΝ 1665/1951 σε συνδυασμό προς το Άρθρο 1Ν 1266/1982).

3.2. ΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε στο κεφάλαιο αυτό τη σημασία της εποπτείας, έτσι όπως έχει δοθεί από τους κανόνες της Δεύτερης Τραπεζικής οδηγίας (89/646/1-1-1993), όπως και τις αρμόδιες αρχές, οι οποίες την ασκούσαν στα κράτη - μέλη της τότε ΕΟΚ.

Υπό τον όρο «εποπτεία» νοούνται οι τεχνικές, οι οποίες ανεξάρτητα από τη μορφή και τον τρόπο εφαρμογής τους χρησιμοποιούνται από τις αρμόδιες αρχές των κρατών - μελών της Ε.Ε. κατά τον έλεγχο της καταστάσεως ενός Πιστωτικού Ιδρύματος.

Οι αρμόδιες αυτές αρχές είναι οι παραπάνω Εθνικές αρχές των κρατών - μελών της, που είναι εξουσιοδοτημένες βάση νόμου ή διοικητικών ρυθμίσεων να ελέγχουν τα Πιστωτικά Ιδρύματα: Βέλγιο - Commission Bancaire, Γαλλία - Commission de Contrôle des Banques, Γερμανία - Bundesaufsichtsamt für des Kreditwesen, Δανία - Tilsynet ned Banker og Sparekasser, Ελλάς - Τράπεζα της Ελλάδος, Ηνωμένο Βασίλειο - Bank of England, Ιρλανδία - Central Bank of Ireland, Ισπανία - Banco de España, Ιταλία - Banca d' Italia, Ολλανδία - Nederlandse Bank, Λουξεμβούργο - Commissariat au Contrôle des Banques, Πορτογαλία - Banco de Portugal, Σουηδία - Finansinspektionen, Αυστρία - Finanzmarktufsicht, Φιλανδία - Rahoitustarkastus, Εσθονία - Eesti Pank, Λετονία - Latvijas Banka, Λιθουανία - Lietuvos Bankas, Πολωνία - Narodowy Bank Polski, Τσεχία - Česká Národní Banka, Ουγγαρία - Magyar Nemzeti Bank, Κύπρος - Κεντρική Τράπεζα Κύπρου, Μάλτα - Bank Ċentrali Ta Malta, Σλοβενία - Banka Slovenije, Σλοβακία - Národná Banka Slovenska.

α) Προληπτική εποπτεία.

Την προληπτική εποπτεία επί των Πιστωτικών Ιδρυμάτων στην Κοινότητα, ασκούν οι αρμόδιες αρχές του Κράτους – μέλους καταγωγής με την επιφύλαξη των διατάξεων της Δεύτερης Τραπεζικής Οδηγίας, οι οποίες απονέμουν αρμοδιότητα στην αρμόδια αρχή του κράτους – μέλους υποδοχής.

β) Εποπτεία ρευστότητας και μέτρα νομισματικής πολιτικής

Κατ' εξαίρεση το κράτος – μέλος υποδοχής σε συνεργασία με την αρμόδια αρχή του κράτους – μέλους καταγωγής, διατηρεί την ευθύνη της εποπτείας της ρευστότητας του υποκαταστήματος Κοινοτικής Τράπεζας, όπως βέβαια και κάθε άλλου εγχώριου Πιστωτικού Ίδρυματος. Το κράτος – μέλος υποδοχής διατηρεί επίσης, όλη την ευθύνη των μέτρων που προκύπτουν από την εφαρμογή της νομισματικής πολιτικής του.

γ) Ο έλεγχος επί των καταστημάτων Κοινοτικών Τραπεζών

Η εσωτερική νομοθεσία πρέπει να προβλέπει ότι όταν ένα Πιστωτικό Ίδρυμα που έχει λάβει άδεια λειτουργίας σε άλλο κράτος – μέλος, ασκεί την δραστηριότητά του μέσω υποκαταστήματος, τότε η εποπτεύουσα αρχή του κράτους – μέλους υποδοχής, αφού ενημερώσει προηγουμένως την εποπτεύουσα αρχή του κράτους – μέλους καταγωγής, μπορεί να προβαίνει η ίδια στην επιτόπια εξακρίβωση όλων των πληροφοριών που προβλέπονται από το άρθρο 7 παρ. 1 της Πρώτης οδηγίας.

δ) Εποπτεία των κινδύνων της αγοράς

Η εποπτεία των πιστωτικών κινδύνων στην κοινή τραπεζική αγορά, πρέπει να αποτελεί αντικείμενο στενής συνεργασίας, μεταξύ των αρμοδίων αρχών των κρατών - μελών καταγωγής και υποδοχής. Όταν απορρέουν κίνδυνοι από πράξεις πραγματοποιούμενες σε χρηματοδοτικές αγορές άλλων κρατών - μελών, τότε οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών αυτών, θα πρέπει να συνεργάζονται με τις αρμόδιες αρχές του κράτους - μέλους καταγωγής, ώστε τα Ιδρύματα αυτά να λαμβάνουν μέτρα για την κάλυψη αυτών των κινδύνων. Η κατάσταση και η λειτουργία στην Ελλάδα Πιστωτικών Ιδρυμάτων τρίτων χωρών (εκτός Ε.Ε.), μέσω υποκαταστημάτων, εξακολουθεί να διέπεται

από τις οικείες διατάξεις της Ελληνικής Νομοθεσίας και δεν ρυθμίζεται από το Κοινοτικό Δίκαιο.

ε) Άσκηση εποπτείας από τις αρμόδιες αρχές του κράτους – μέλους υποδοχής.

Εισάγεται πρώτα ο γενικός κανόνας κατά τον οποίο η αρμόδια εποπτεύουσα αρχή του κράτους – μέλους υποδοχής, διατηρεί και τη δυνατότητα να ελέγχει είτε σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης με δική της πρωτοβουλία, είτε με πρωτοβουλία της αρμόδιας αρχής του κράτους – μέλους καταγωγής, αν η δραστηριότητα ενός Πιστωτικού Ιδρύματος στο έδαφός της είναι σύμφωνη με τη σχετική νομοθεσία και τις αρχές της καλής διοικητικής και λογιστικής οργάνωσης και του επαρκούς εσωτερικού-ελέγχου.

στ) Εποπτεία για την διασφάλιση της συνετής και χρηστής διαχείρισεως των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Η εσωτερική νομοθεσία των κρατών - μελών, πρέπει να περιλαμβάνει τις διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που σκοπεύει να αποκτήσει άμεσα ή έμμεσα ειδική συμμετοχή σε ένα Πιστωτικό Ίδρυμα, πρέπει να ενημερώνει προηγουμένως τις αρμόδιες αρχές και να τους κοινοποιεί το ποσόν αυτής της συμμετοχής.

Επίσης η εσωτερική νομοθεσία πρέπει να περιλαμβάνει διάταξη με την οποία θα επιβάλλεται σε κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει σκοπό να παύσει να κατέχει ειδική συμμετοχή σε ένα Πιστωτικό Ίδρυμα, η υποχρέωση της προηγούμενης ενημερώσεως της αρμόδιας αρχής και της κοινοποιήσεως του ύψους της προτεινόμενης συμμετοχής του. Τέλος, σε περίπτωση κατά την οποία η επιρροή των φυσικών ή νομικών προσώπων που κατέχουν ειδικές συμμετοχές σε Πιστωτικά Ιδρύματα είναι δυνατό να αποβεί σε βάρος της συνετής και χρηστής διαχείρισεως των Ιδρυμάτων αυτών, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να τερματιστεί αυτή η κατάσταση.

Η εποπτεία και ο έλεγχος σε ενοποιημένη βάση, έχουν σαν σκοπό την καθιέρωση συστήματος εναρμονισμένων κανόνων που θα επιτρέπουν την κατά συνολικό τρόπο άσκηση της εποπτείας μιας Τράπεζας, η οποία λειτουργεί σε διάφορα κράτη – μέλη, από την εποπτεύουσα αρχή του κράτους - μέλους, όπου η Τράπεζα αυτή έχει την έδρα της.

3.3. ΟΙ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Τα κρούσματα πτωχεύσεων Τραπεζών στην δεκαετία του '80 ή οι αδυναμίες τους να ανταποκριθούν μερικά στις υποχρεώσεις τους και οι αυξανόμενοι κίνδυνοι σε μια ενιαία και ανταγωνιστική τραπεζική αγορά, οδηγούν στην ενίσχυση ενός ομοιόμορφου νομικού πλαισίου για την εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

Το πλαίσιο αυτό οριοθετείται από την έκδοση οδηγιών της Ε.Ε. ή προαιρετικών συστάσεων που με την σειρά τους μετατρέπονται σταδιακά σε υποχρεωτικές οδηγίες όταν ωριμάσουν οι συνθήκες. Οι πράξεις αυτές αποβλέπουν στην εναρμόνιση της τραπεζικής Νομοθεσίας των κρατών – μελών της Ε.Ε. και στην θέσπιση κοινών κανόνων εποπτείας. Οι κυριότερες ρυθμίσεις είναι οι εξής:

α) Η σύσταση περί εποπτείας και ελέγχου μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (87/62-20/12/86).

Αποβλέπει στην αποφυγή της υπερβολικής συγκέντρωσης κινδύνων που απορρέουν από την καταχρηστική δανειοδότηση ενός πιστούχου και στην εξασφάλιση, με τον τρόπο αυτό, της σταθερότητας της λειτουργίας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων. Υποχρεώνει τα Πιστωτικά Ιδρύματα να πληροφορούν τουλάχιστον μια φορά το χρόνο τις εποπτικές αρχές για τα μεγάλα χρηματοδοτικά τους ανοίγματα (δάνεια, εγγυήσεις κ.α.) Ένα άνοιγμα θεωρείται μεγάλο όταν η αξία του φτάνει ή υπερβαίνει το 15% των ιδίων κεφαλαίων του Π.Ι. Τα Πιστωτικά Ιδρύματα δεν μπορούν να έχουν άνοιγμα σε ένα πελάτη ή σε μια ομάδα συνδεδεμένων πελατών μεγαλύτερο του 40% των ΙΚ του Π.Ι. Σαν ανώτερο όριο του συνόλου των ανοιγμάτων ορίζεται το 800% των ΙΚ του Π.Ι.

β) Η οδηγία για τα ΙΚ των πιστωτικών ιδρυμάτων (89/299-17/4/89).

Θεσπίζει κοινούς κανόνες για τον καθορισμό των ΙΚ των πιστωτικών ιδρυμάτων, ώστε να υπάρχει ομοιομορφία στα κριτήρια των επιμέρους κρατών της Ε.Ε. Στοχεύει στην επίτευξη επάρκειας των ΙΚ για να καλύπτονται οι ενδεχόμενες ζημιές και να χρησιμεύουν στις εποπτικές αρχές για την εκτίμηση της φερεγγυότητας των Π.Ι. Τα ΙΚ, διακρίνονται σε:

I) Βασικά (καταβεβλημένο κεφάλαιο, αποθεματικό κλπ), τα οποία βρίσκονται στην απόλυτη διάθεση του Π.Ι. και είναι κατάλληλα για κάλυψη ζημιών.

II) Συμπληρωματικά, τα οποία βρίσκονται μεν στην διάθεση του Π.Ι. αλλά ούτε κατά πλήρη κυριότητα, ούτε υπό τον πλήρη έλεγχό του (διορθώσεις αξίας κλπ). Το συνολικό ύψος των συμπληρωματικών ΙΚ δεν μπορεί να υπερβαίνει το 100% των βασικών ΙΚ. Η οδηγία είχε έναρξη εφαρμογής την 1/1/93.

γ) Η δεύτερη συντονιστική οδηγία 89/646-30/12/89.

Πρόκειται για την σπουδαιότερη ρύθμιση στον τομέα των Π.Ι. Βασικοί άξονες είναι:

I) Η αρχή της ενιαίας άδειας λειτουργίας των Π.Ι. (single banking /licence). Ένα Π.Ι. εάν έχει λάβει άδεια λειτουργίας σε ένα κράτος – μέλος θα μπορεί να εγκαθίσταται με την μορφή υποκαταστήματος σε ένα άλλο κράτος- μέλος, χωρίς να απαιτείται άδεια, ούτε η καταβολή προικώου κεφαλαίου.

II) Η αρχή ελέγχου των Π.Ι. από τις εποπτικές αρχές του κράτους – μέλους καταγωγής (home country controle). Ένα Π.Ι. θα ελέγχεται από άποψη φερεγγυότητας από τις αρμόδιες αρχές του κράτους – μέλους που έχει την έδρα του. Οι αρχές του κράτους-μέλους υποδοχής, διατηρούν την ευθύνη του ελέγχου των υποκαταστημάτων των Π.Ι. άλλων κρατών-μελών, μόνο όσον αφορά την ρευστότητα και την τήρηση της νομισματικής πολιτικής, μέχρι την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

III) Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης κανόνων και πρακτικών (mutual recognition) και αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, για τις δραστηριότητες του περιοριστικού καταλόγου της Δεύτερης Οδηγίας.

V) Η αρχή του εναρμονισμού του περιεχομένου των κανόνων εποπτείας (minimal harmonisation). Πρόκειται για την προσαρμογή των βασικότερων εποπτικών κανόνων σε ένα κοινά αποδεκτό ελάχιστον επίπεδο.

VI) Οι συμμετοχές των Π.Ι. σε ένα μη πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 15% των ΙΚ του Π.Ι. Το συνολικό ποσοστό των ιδίων συμμετοχών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% των ΙΚ του Π.Ι.

δ) Η Οδηγία για τον συντελεστή φερεγγυότητας των Π.Ι. (89/647-18/12/89).

Από 1/1/93 τα Π.Ι. οφείλουν να διατηρούν μονίμως τον συντελεστή φερεγγυότητας σε ύψος τουλάχιστον 8%. Ο συντελεστής αυτός παρίσταται με κλάσμα, ο αριθμητής του οποίου είναι τα ΙΚ των Π.Ι. και παρανομαστής τα στοιχεία του ενεργητικού και τα εκτός ισολογισμού στοιχεία, σταθμισμένα κατά τον κίνδυνο. Η αξία που εμφανίζεται στον ισολογισμό για κάθε στοιχείο του ενεργητικού πολλαπλασιάζεται με την αντίστοιχη στάθμιση για να προκύψει η σταθμισμένη κατά τον κίνδυνο αξία.

Το άθροισμα των σταθμικών κατά τον κίνδυνο αξιών αποτελεί τον παρονομαστή του ανωτέρω κλάσματος. Για παράδειγμα η Αγροτική Τράπεζα είχε προθεσμία μέχρι 1/1/2000 να προσαρμόσει το συντελεστή φερεγγυότητας στο 8%.

Η θέσπιση της οδηγίας αποβλέπει στην διασφάλιση της φερεγγυότητας των Π.Ι. στην εναρμόνιση που απαιτείται για την επίτευξη της αμοιβαίας αναγνώρισης των τεχνικών ελέγχων και στην πρόληψη των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

ε) Οδηγία για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες 991-30β-10/6/91).

Αφορά το καλούμενο ξέπλυμα χρήματος που προέρχεται από εγκληματικές πράξεις (εμπόριο ναρκωτικών, τρομοκρατία κ.α.) Για την αποτροπή της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος, για την εξυπηρέτηση τέτοιων δραστηριοτήτων θεσπίζονται κάποιες υποχρεώσεις για τα πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα. Στην οδηγία προβλέπεται η άρση του τραπεζικού απόρρητου για την διευκόλυνση του εντοπισμού της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για το ξέπλυμα χρήματος.

3.4. ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ.

Αν και αυτό το οποίο επιδιώκεται είναι η πλήρης ανάληψη της άσκησης εποπτείας από τις κεντρικές τράπεζες η σημερινή εικόνα απέχει σημαντικά από το στόχο αυτό. Άλλες κεντρικές τράπεζες διαμορφώνουν την πολιτική της εποπτείας και ασκούν τους

ελέγχους, ενώ κάποιες ασκούν ελέγχους μετά από εξουσιοδοτήσεις ανεξαρτήτων οργάνων.

Σε μερικές χώρες τόσο η διαμόρφωση των κανόνων, όσο και η άσκηση εποπτείας διαφεύγει των αρμοδιοτήτων της Κεντρικής Τράπεζας. Ακολουθεί συνοπτική παρουσίαση των συστημάτων εποπτείας του πιστωτικού ιδρύματος στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1) Βέλγιο

Ο έλεγχος των Πιστωτικών Ιδρυμάτων δεν ανήκει στην κεντρική τράπεζα, αλλά στην Τραπεζική Επιτροπή Τ.Ε. (Commission Bancaire). Η Τ.Ε. είναι ένα ανεξάρτητο όργανο που συστάθηκε με το άρθρο 36 του Βασιλικού Διατάγματος 185 της 9/7/35. Η Τ.Ε σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα, εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών υποθέσεων, τις διατάξεις που πρέπει να ισχύσουν για τον έλεγχο της φερεγγυότητας και ρευστότητας των Πιστωτικών Ιδρυμάτων.

2) Η Γαλλία

Οι κανόνες ρευστότητας και φερεγγυότητας, οι όροι για την διενέργεια χρηματοδοτικών πράξεων και τα πρότυπα ασφαλείας των συναλλαγών, καθορίζονται από το Εθνικό Συμβούλιο Πίστης (Conseil national de Credit).

Για την χορήγηση άδειας λειτουργίας νέων Πιστωτικών Ιδρυμάτων είναι υπεύθυνη η επιτροπή των Πιστωτικών Ιδρυμάτων (Comité des Etablissements de Credit).

Η επιθεώρηση των Πιστωτικών Ιδρυμάτων είναι ανατεθειμένη στην τραπεζική Επιτροπή (Comission Bancaire). Τέλος η Τράπεζα της Γαλλίας είναι εξουσιοδοτημένη από την επιτροπή να ασκεί επιτόπιους ελέγχους για λογαριασμό της.

3) Γερμανία

Την εποπτεία του Πιστωτικού Ιδρύματος ασκεί η Ομοσπονδιακή Υπηρεσία εποπτείας πίστης (Bundesauftrichtsamt Für das creditwesen) που συνεργάζεται στενά με την Deutsche Bundesbank. Αυτά τα δύο ιδρύματα ανταλλάσσουν όλες τις παρατηρήσεις και τις διαπιστώσεις που σχεδιάζονται με ενδιαφέροντα στοιχεία για την άσκηση εποπτείας.

4) Δανία

Η εποπτεία ασκείται από την «εποπτεύουσα αρχή των χρηματοδοτικών Υποθέσεων της Δανίας». Πρόκειται για ένα ανεξάρτητο σώμα υπαγόμενο στον έλεγχο του Υπουργείου Βιομηχανίας, Εμπορίου και Ναυτιλίας».

5) Ελλάδα

Η εποπτεία του Πιστωτικού συστήματος και των χρηματοδοτικών επιχειρήσεων ανήκει στην Τράπεζα της Ελλάδος.

6) Ηνωμένο Βασίλειο

Η Τράπεζα της Αγγλίας ασκεί την εποπτική και κανονιστική εξουσία όχι μόνο για τις 530 περίπου Τράπεζες που λειτουργούν στη χώρα αλλά και για τα χρηματοδοτικά και Πιστωτικά Ιδρύματα που παρεμβαίνουν στην αγορά και πώληση εξωτερικού συναλλάγματος, χρυσού και μετοχών.

7) Ιρλανδία

Η Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας είναι αποκλειστικά αρμόδια για την άσκηση της εποπτείας. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης για χορήγηση άδειας λειτουργίας ενός νέου Πιστωτικού Ιδρύματος, απαιτείται σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Οικονομικών.

8) Ισπανία

Η Τράπεζα της Ισπανίας διενεργεί ελέγχους στα Δημόσια και Ιδιωτικά πιστωτικά Ιδρύματα.

Οι άδειες χορηγούνται από τον Υπουργό Οικονομικών μετά από πρόταση της Τράπεζας της Ισπανίας.

9) Λουξεμβούργο.

Το Νομισματικό Ίδρυμα του Λουξεμβούργου (Institut Monetaire Luxembourgeois), ασκεί την εποπτεία του Πιστωτικού συστήματος στην μικρή αυτή χώρα της Ευρωπαϊκής

Ένωσης. Άδειες λειτουργίας για νέα Πιστωτικά Ιδρύματα εκδίδονται από τον Υπουργό των Οικονομικών μετά από πρόταση του ΝΙΛ.

10) Ολλανδία

Η Τράπεζα της Ολλανδίας είναι η εποπτεύουσα αρχή και μόνη αρμόδια να χορηγεί και να ανακαλεί άδειες λειτουργίας, θεσπίζει κανόνες φερεγγυότητας και ρευστότητας και διενεργεί τους απαραίτητους ελέγχους.

11) Πορτογαλία

Η Τράπεζα της Πορτογαλίας εποπτεύει τα Πιστωτικά και χρηματοδοτικά ιδρύματα και θέτει τους κανόνες της Εποπτείας.

Κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων επιβάλλει ο Υπουργός των Οικονομικών μετά από πρόταση της Κεντρικής Τράπεζας.

12) Ιταλία

Την εποπτεία ασκεί η Τράπεζα της Ιταλίας, της οποίας τις αρμοδιότητες τις έχει αναθέσει στο τμήμα εποπτείας (Vincenza Sulle Ariende di Credito). Η Τράπεζα της Ιταλίας είναι εξουσιοδοτημένη να ασκεί εποπτεία από την Διϋπουργική επιτροπή για την πίστη και την αποταμίευση (Comitato Interministeriale per il Credito ed il Risparmio), όπου ο Διοικητής της Τράπεζας της Ιταλίας συμμετέχει σαν απλό μέλος.

13) Σουηδία

Η χρηματοοικονομική εποπτική αρχή (Finanspektionen) ασκεί την εποπτεία στα Πιστωτικά Ιδρύματα των αγορών χρεογράφων, επενδυτικών εταιριών, αμοιβαίων κεφαλαίων, ασφαλιστικών εταιριών.

14) Φιλανδία

Η χρηματοοικονομική εποπτική αρχή (Rahoitus tarkastus) εποπτεύει: α) τα Πιστωτικά Ιδρύματα, επενδυτικούς οίκους και επενδυτικά συμφηφιστικά κεφάλια, β)

ταμεία εγγυήσεων, τραπεζικές καταθέσεις γ) εταιρείες παρακαταθηκών, μητρώο ομολόγων, δ) χρηματιστήριο, ε) αποταμιευτικές Τράπεζες ή συνεταιριστικές εταιρείες.

Συνεργάζεται με την εποπτική Αρχή Ασφαλιστικών επιχειρήσεων όπως και άλλες αρχές, αρμόδιες για την εποπτεία χρηματιστηριακών αγορών. Το 2004 ο Πρόεδρος της Χρηματοοικονομικής Εποπτικής Αρχής είναι ο Υποδιοικητής της Τράπεζας της Φιλανδίας, η οποία έχει διοικητικά καθήκοντα επί της Αρχής και διαθέτει σε αυτήν κτίρια και υπαλλήλους όπου και συνεργάζεται στενά.

15) Αυστρία

Η Τραπεζική εποπτεία μεταφέρθηκε από την Κεντρική Τράπεζα στην Αρχή Εποπτικών χρηματοοικονομικών Αγορών (Finanzmarktaufsicht), η οποία ελέγχει τις Τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρείες, ανταλλαγές και χρεογράφων. Συγκροτείται επιτροπή χρηματοοικονομικών αγορών για τον συντονισμό των εμπλεκόμενων στην εποπτεία αρχών, αποτελούμενη από ένα εκπρόσωπο, από το Υπουργείο Οικονομικών, από την Αρχή Εποπτείας Χρηματοοικονομικών Αγορών και από την Εθνική Τράπεζα της Αυστρίας, η οποία διατηρεί την επίβλεψη των συστημάτων πληρωμών και το δικαίωμα εισήγησης για το κανονιστικό πλαίσιο της εποπτείας.

16) Εσθονία

Η Τραπεζική εποπτεία μεταφέρθηκε από την κεντρική Τράπεζα στον Οργανισμό Χρηματοοικονομικής εποπτείας, ο οποίος ελέγχει τις τράπεζες, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τις εταιρείες της αγοράς ομολόγων.

17) Λετονία

Την εποπτεία του τραπεζικού συστήματος ασκεί η Κεντρική Τράπεζα.

18) Λιθουανία

Η αρχή Χρηματοπιστωτικής εποπτείας, ασκεί την εποπτεία του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού συστήματος.

19) Πολωνία

Η επιτροπή για την Τραπεζική εποπτεία, είναι αρμόδια αλλά έχει αναθέσει την διενέργεια των ελέγχων στους Επιθεωρητές της Κεντρικής Τράπεζας.

20) Τσεχία

Την εποπτεία του Τραπεζικού συστήματος ασκεί η Κεντρική Τράπεζα.

21) Ουγγαρία

Αρμόδια είναι η Εποπτική Αρχή για τις Τραπεζικές αγορές και τις αγορές Κεφαλαίου που έχει υπογράψει, όμως υπάρχει συμφωνία συνεργασίας με την Κεντρική Τράπεζα, με βάση την οποία οι δύο αρχές ανταλλάσσουν πληροφορίες και συντονίζουν τους επιτόπιους ελέγχους επί των διαβιβαζομένων εγγράφων αναφορών των Εποπτευομένων Μονάδων.

22) Κύπρος

Η Κεντρική Τράπεζα Κύπρου είναι αρμόδια για την εποπτεία του Τραπεζικού συστήματος, με εξαίρεση τις συνεταιριστικές Τράπεζες, που ελέγχονται από ανεξάρτητη αρχή.

23) Μάλτα

Η εποπτεία μεταφέρθηκε από την Κεντρική τράπεζα στο κέντρο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Μάλτας (Malta Financial services Centre, MFSC).

24) Σλοβενία

Την εποπτεία του Τραπεζικού συστήματος ασκεί η Κεντρική Τράπεζα.

25) Σλοβακία

Την εποπτεία του Τραπεζικού συστήματος ασκεί η Κεντρική Τράπεζα.

3.5. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΓΕΝΙΚΑ)

Πρωταρχικός σκοπός της Τράπεζας της Ελλάδος είναι η διασφάλιση της σταθερότητας του γενικού επιπέδου των τιμών. Με την επιφύλαξη του πρωταρχικού σκοπού, η Τράπεζα στηρίζει τη γενική οικονομική πολιτική της Κυβέρνησης.

Οι αρμοδιότητες της Τράπεζας της Ελλάδος, σύμφωνα με τον Νόμο 2548/1997 «Ρυθμίσεις για την Τράπεζα της Ελλάδος» είναι οι εξής:

α) Χαράσσει και ασκεί την νομισματική πολιτική. Στην έννοια της νομισματικής πολιτικής περιλαμβάνεται και η πιστωτική πολιτική.

β) Κατέχει και διαχειρίζεται τα επίσημα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας στα οποία περιλαμβάνονται τα σε συνάλλαγμα και χρυσό διαθέσιμα της Τράπεζας της Ελλάδος και του Δημοσίου και ενεργεί πράξεις σε συνάλλαγμα.

γ) Ασκεί την εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων και άλλων επιχειρήσεων και οργανισμών του χρηματοπιστωτικού τομέα.

δ) Προωθεί και επιβλέπει την ομαλή λειτουργία των συστημάτων των πληρωμών, καθώς και συστημάτων διαπραγμάτευσης, διακανονισμού και εκκαθάρισης εξωχρηματοπιστηριακών συναλλαγών επί τίτλων και λοιπών χρηματοπιστωτικών μέσων.

ε) Εκδίδει τραπεζογραμμάτια, τα οποία κυκλοφορούν ως μόνιμο χρήμα σε όλη την επικράτεια.

στ) Ενεργεί ως ταμίας και εντολοδόχος του Δημοσίου, σύμφωνα με το καταστατικό της.

Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της η Τράπεζα της Ελλάδος και τα μέλη των οργάνων της, δεν ζητούν ούτε δέχονται οδηγίες από την Κυβέρνηση ή Οργανισμούς.

3.6. Ο ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Τράπεζα της Ελλάδος ασκεί την εποπτεία στα Πιστωτικά Ιδρύματα καθώς και στις ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων και οργανισμών, του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας: α) εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης, β) εταιρειών πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων, γ) εταιρειών αμοιβαίων εγγυήσεων, δ) ταμείο

αντεγγύησης, ε) ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και, στ) εταιρειών διαμεσολάβησης στις διατραπεζικές αγορές.

Στόχοι της εποπτείας είναι η σταθερότητα και η αποτελεσματικότητα του πιστωτικού συστήματος και γενικότερα του χρηματοπιστωτικού τομέα της οικονομίας.

Επίσης η εποπτεία αποβλέπει στην διαφάνεια των διαδικασιών και των όρων των συναλλαγών των υποκειμένων σε αυτή.

Η εποπτεία περιλαμβάνει την επιβολή κατά πάντων των υποκειμένων σε αυτή, καθώς και κατά των νόμιμων εκπροσώπων τους και όσων ασκούν διοίκηση των κυρώσεων που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία για τα Πιστωτικά Ιδρύματα, σε περίπτωση παράβασης των νομοθετικών ή κανονιστικών ρυθμίσεων σχετικά με την άσκηση των δραστηριοτήτων τους ή την παρακώληση των κατά νόμο ελέγχων.

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του νόμου 2548/1997 τα Πιστωτικά και χρηματοδοτικά Ιδρύματα, φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή άλλοι συμμετέχοντες στις αγορές οφείλουν, μη δικαιούμενοι να επικαλεστούν το τραπεζικό ή άλλο απόρρητο, να παρέχουν στην Τράπεζα της Ελλάδος, τα ευρισκόμενα στην κατοχή τους στοιχεία και που είναι αναγκαία για την άσκηση των κατά το άρθρο 2 (2548/1997) αρμοδιοτήτων της.

Την ίδια υποχρέωση έχουν και οι δημόσιες υπηρεσίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 2548/1997 η Τράπεζα της Ελλάδος πέραν των ελεγκτικών αρμοδιοτήτων της στα πλαίσια της εποπτείας, δικαιούται να διενεργεί έλεγχο βιβλίων και στοιχείων, περιλαμβανομένου και το δικαίωμα λήψης αντιγράφων, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν σε οποιαδήποτε επιχείρηση, εφόσον υπάρχουν κατά την κρίση της ενδείξεις παραβάσεων κατά την άσκηση οποιασδήποτε δραστηριότητας σχετικής με τις προβλεπόμενες με το άρθρο 2 αρμοδιότητές της.

3.7. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΠΟΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η θέσπιση, από το νόμο, εποπτείας Τραπεζών, αποσκοπεί στην διασφάλιση της λειτουργικής ικανότητας του Πιστωτικού Ιδρύματος, στη σταθερότητα και αποτελεσματικότητά του, αλλά και στην προστασία των δανειστών των τραπεζών από πιθανές ζημιές.

Μέσω της άσκησης εποπτείας επιδιώκεται περαιτέρω η χάραξη των κατευθύνσεων της πιστωτικής λειτουργίας, η στήριξη της γενικής οικονομικής πολιτικής της εκάστοτε κυβέρνησης και η διασφάλιση της σταθερότητας του γενικού επιπέδου των τιμών (άρθρο 1-2 Ν. 2548/1997).

Η εποπτεία ασκείται πλέον, κυριαρχικά με βάση τις διατάξεις του νόμου 2548/1997, από την Τράπεζα της Ελλάδος, η οποία έχει υποκαταστήσει ήδη από το 1982 την νομισματική επιτροπή σε όλες τις αρμοδιότητές της (Άρθρο 1 Ν. 1266/1982, (διακρίνεται δε σε εποπτεία κατά την ίδρυση και εγκατάσταση Πιστωτικού Ιδρύματος στην Ελλάδα και σε εποπτεία κατά την λειτουργία του Πιστωτικού Ιδρύματος).

Η πρώτη μορφή εποπτείας αφορά:

α) τον προσδιορισμό του απαιτούμενου ελάχιστου ορίου κεφαλαίου για την ίδρυση κάθε Τραπεζικής ανώνυμης εταιρείας ή πιστωτικού συνεταιρισμού (Άρθρο 5 παρ. 4-7 Ν. 2076/1992).

β) Τον έλεγχο της τήρησης των νομίμων προϋποθέσεων χορήγησης άδειας λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος και η θέσπιση σχετικών όρων (Άρθρο 6 Ν. 2076/1992).

γ) την χορήγηση άδειας λειτουργίας Πιστωτικού Ιδρύματος στα πλαίσια ευρείας διακριτικής ευχέρειας της Τράπεζας της Ελλάδος, (Άρθρο 6 παρ. 1 Ν. 2076/1992).

δ) την ανάκληση της άδειας (Άρθρο 8 Ν. 2076/1992).

ε) την ίδρυση υποκαταστημάτων Τραπεζών (Άρθρο 10 – 12 Ν. 2076/92).

στ) την παροχή υπηρεσιών χωρίς εγκατάσταση (Άρθρο 13 Ν. 2076/92).

ζ) τις ειδικές συμμετοχές προσώπων σε Πιστωτικά Ιδρύματα και αντίστροφα (Άρθρο 16 – 17 Ν. 2076/12992).

Η δεύτερη αφορά:

α) τον έλεγχο της φερεγγυότητας της ρευστότητας, της κεφαλαιακής επάρκειας και της συγκέντρωσης κινδύνων των Πιστωτικών Ιδρυμάτων, που εδρεύουν στην Ελλάδα, με τον καθορισμό αντίστοιχων συντελεστών (Άρθρο 18 – 19 Ν. 2076/1992),

β) την οριοθέτηση και τον έλεγχο της άσκησης γενικά της τραπεζικής δραστηριότητας και ειδικά της πιστωτικής λειτουργίας (Άρθρο 15 του Ν. 5076/1931),

γ) την εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση (ΠΔ/ΤΕ 2038/1992),

δ) την επιβολή κυρώσεων επί παραβάσεων (Άρθρο 8 παρ. 4 2548/1997).

Παράλληλα, η εποπτεία κατά την λειτουργία, του Πιστωτικού Ιδρύματος ασκείται και από τα αρμόδια όργανα για την εποπτεία κάθε ανώνυμης εταιρείας με αντίστοιχο περιεχόμενο, όπως την τήρηση των διατάξεων του Νόμου, την εξακρίβωση της αλήθειας του ισολογισμού και λοιπά.

3.8. ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΣΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

1) ΣΥΝΕΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ (PRUDENTIAL RETURNS)

Σε τακτά χρονικά διαστήματα τα Πιστωτικά Ιδρύματα υποχρεούνται να υποβάλλουν, στις εποπτικές αρχές ειδικά σχεδιασμένες καταστάσεις που περιέχουν πληροφορίες για την εξέλιξη διαφόρων οικονομικών τους μεγεθών όπως: τους λογαριασμούς του ισολογισμού, τα κέρδη, τη ληκτότητα απαιτήσεων και υποχρεώσεων, τις υποχρεώσεις και απαιτήσεις κατά ξένο νόμισμα ή επιτόκιο, τις εκτός ισολογισμού εργασίες, ανάλυση χορηγήσεων και καταθέσεων κ.α. Η συχνότητα υποβολής των στοιχείων αυτών καθώς και η μορφή τους ποικίλλει από χώρα σε χώρα.

Μετά ακολουθεί η επεξεργασία τους από Η/Υ που βάσει ειδικών προγραμμάτων ταξινομούν τα στοιχεία, κάνουν συγκρίσεις με προηγούμενες περιόδους, επισημαίνουν αξιοσημείωτες διαφορές, υπολογίζουν δείκτες (φερεγγυότητας, αποδοτικότητας, ρευστότητας) καταγράφουν διαφοροποιήσεις στην ωρίμανση απαιτήσεων και υποχρεώσεων κ.α.

Οι καταστάσεις με τα επεξεργασμένα στοιχεία παραλαμβάνονται από αναλυτές, οι οποίοι βγάζουν τα πρώτα συμπεράσματα για την πορεία της Τράπεζας που εξετάζεται και στην συνέχεια εισηγούνται ποια θέματα θέλουν διευκρίνιση, προσοχή ή παραπέρα επιτόπια έρευνα.

2) Οι Επιτόπιοι Έλεγχοι

Οι παραπάνω αναλύσεις επανεξετάζονται από τους υπεύθυνους για την εποπτεία της συγκεκριμένης Τράπεζας, οι οποίοι στην συνέχεια χαράζουν μια πολιτική παρακολούθησης της Τράπεζας που συνίσταται σε μια τακτική και εφ' όλης της ύλης

εξέτασή της και μια ειδική, που αφορά προβλήματα που εκτοπίστηκαν από τα Prudential returns ή κάποια άλλη πηγή πληροφοριών π.χ. πορίσματα εξωτερικών ελεγκτών.

Η συνηθέστερη επόμενη ενέργεια είναι η διενέργεια ενός τακτικού ή έκτακτου επιτόπιου ελέγχου από όργανα των εποπτικών αρχών ή εξουσιοδοτημένων ελεγκτικών εταιρειών.

Κατά τους ελέγχους αυτούς εκτός από την πορεία των οικονομικών μεγεθών, εξετάζονται και άλλα χαρακτηριστικά, που δεν μπορούν να εκφραστούν ποσοτικά όπως η ποιότητα του management, η επάρκεια των εσωτερικών ελέγχων, η ύπαρξη λειτουργικών συστημάτων εσωτερικής οργάνωσης, κλπ. Μετά το τέλος των επιτόπιων ελέγχων συντάσσεται πόρισμα με όλα όσα επισημάνθηκαν στην διάρκειά του.

3) ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΥΠΟΔΕΙΞΕΙΣ - follow-up

Το πόρισμα του επιτόπιου ελέγχου μαζί με τις παρατηρήσεις από την ανάλυση των Prudential returns καθώς και όποιες άλλες πληροφορίες συνεκτιμούνται από τα αρμόδια εποπτικά όργανα, τα οποία καταλήγουν σε κάποια συμπεράσματα για την πορεία της Τράπεζας και τις διορθωτικές ενέργειες που πρέπει να γίνουν.

Ακολουθεί μια ενημέρωση της διοίκησης της Τράπεζας, που ελέγχθηκε με την μορφή σύσκεψης ή επιστολής, κατά την οποία εκφράζονται οι απόψεις των εποπτικών αρχών, ζητούνται διευκρινίσεις, γίνονται κάποιες υποδείξεις και αν χρειαστεί χαράσσεται από κοινού ένα χρονοδιάγραμμα διορθωτικών ενεργειών.

Στη συνέχεια γίνεται μια τελική αξιολόγηση της Τράπεζας που θα αποτελέσει τη βάση του καθορισμού της συχνότητας με την οποία θα πρέπει να ελέγχεται η Τράπεζα και τέλος καθορίζεται κάποιος υπεύθυνος για την παρακολούθηση της τήρησης των συμφωνηθέντων με την Τράπεζα (Follow-up).

3.9. ΤΡΟΠΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Υπάρχουν δύο τρόποι αξιολόγησης των Πιστωτικών Ιδρυμάτων. Ο πρώτος τρόπος είναι εκ του μακρόθεν (Off site examination).

Αρχικά υπάρχει η ανεπίσημη πληροφόρηση, η οποία μπορεί να προέρχεται από δημοσιεύματα, φήμες και συζητήσεις. Έπειτα υπάρχει η επίσημη πληροφόρηση, η οποία προέρχεται από τις καταστάσεις προς Τ.Ε., μηνιαίες λογιστικές καταστάσεις,

εξαμηνιαίες καταστάσεις, ισολογισμό και αποτελέσματα χρήσεως και περιστατικά από αιτήματα Τραπεζών.

Ο δεύτερος τρόπος αξιολόγησης είναι ο «επιτοπίως» διενεργούμενος (On site examination). Σκοπός του είναι η εκτίμηση της ποιότητας του CAMEL (Capital-κεφαλαιακή επάρκεια, Assets – ποιότητα στοιχείων ενεργητικού, Management – ποιότητα διοίκησης, Earnings – Έσοδα, Liquidity- Ρευστότητα).

Ο τρόπος με τον οποίο διεξάγεται είναι η συλλογή και η επεξεργασία ποικιλίας ποιοτικών και ποσοτικών στοιχείων (οργανωτικών, οικονομικών, λοιπών).

Τα βήματα είναι τα εξής:

- Προπαρασκευαστική (μελέτη υπαρχόντων στοιχείων, προετοιμασία ερωτηματολογίου κλπ).
- Πρώτη επαφή με την Τράπεζα
- Εγκατάσταση
- Συλλογή και επεξεργασία στοιχείων (ΠΔ/ΤΕ 1312/88, Νόμος 1868, Άρθρο 27 περί απορρήτου των Τραπεζικών καταθέσεων).
- Κατάρτιση πορίσματος.
- Υποβολή πορίσματος αρμοδίως.
- Follow – up (συμπεράσματα – υποδείξεις)

3.10. ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΚΟΡΥΦΗΣ ΤΟΥ ΜΑΑΣΤΡΙΧΤ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ Π.Σ.

Η ανωτέρω σύνοδος, εκτός των άλλων, ενέκρινε το Πρωτόκολλο για το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ.) και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (Ε.Κ.Τ.). Σύμφωνα με το άρθρο 25.1 η Ε.Κ.Τ. θα παρέχει την γνώμη της στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στην Επιτροπή και στις αρμόδιες αρχές των κρατών – μελών για τη θέσπιση νομοθετικών μέτρων, που αφορούν την εποπτεία των Πιστωτικών Ιδρυμάτων και αποβλέπουν στη σταθεροποίηση του χρηματοδοτικού συστήματος. Το άρθρο 25.2 αναφέρει ότι η Ε.Κ.Τ. μπορεί να ασκεί ειδικά καθήκοντα, σχετικά με την πολιτική της εποπτείας των πιστωτικών και άλλων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων, εκτός των ασφαλιστικών εταιρειών. Το άρθρο 108.4 της συνθήκης της Ρώμης που τροποποιήθηκε στην σύνοδο αυτή, αναθέτει στην Ε.Κ.Τ. ειδικά καθήκοντα για την διαμόρφωση της

πολιτικής που αφορά την εποπτεία των Πιστωτικών και άλλων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων.

Οι διατάξεις αυτές δεν έλυσαν το ζήτημα, που υπάρχει σε ορισμένες χώρες, για τον φορέα της άσκησης της εποπτείας.

Η επιτροπή Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Κεντρικών Τραπεζών Ευρώπης, επιμένει ότι η εποπτεία του Πιστωτικού και χρηματοδοτικού συστήματος, πρέπει να ανήκει αποκλειστικά στις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες και ο συντονισμός της πολιτικής που αφορά την εποπτεία να ανήκει στην Ε.Κ.Τ.

Τελικά το αίτημα, για κοινωνικό έλεγχο των δραστηριοτήτων της εποπτείας, μπορεί να ικανοποιηθεί η ρύθμιση που ισχύει στην Τράπεζα της Αγγλίας.

Η σύσταση δηλαδή επιτροπής μέσα στην Κεντρική Τράπεζα, στην οποία θα εκπροσωπούνται και η Κυβέρνηση και οι παραγωγικές τάξεις.

3.11. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ – ΟΝΕ

Η ανάγκη για ευρύτερη πολυμερή συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα, προέκυψε ως απάντηση στην αυξανόμενη διεθνοποίηση και ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Σήμερα, πολλά όργανα συμβάλλουν στην ενδυνάμωση της συνεργασίας στον τομέα της εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα. Σε διεθνές επίπεδο, η αποτελεσματική εφαρμογή της επικείμενης νέας συμφωνίας της Βασιλείας (Ιούλιος 2002), θα απαιτήσει προσπάθειες που στόχο θα έχουν να εξασφαλίσουν ίσους όρους στους φορείς που υπόκεινται σε εποπτεία. Σε κοινοτικό επίπεδο, η ενίσχυση της πρακτικής λειτουργίας των ρυθμίσεων συνεργασίας, μέσω, μεταξύ άλλων, πιο εκτενών ανταλλαγών πληροφοριών και της σύγκλισης των εποπτικών πρακτικών, έχει πλήρως αναγνωριστεί από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, ως ένα απαραίτητο βήμα, για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης ολοκλήρωσης της χρηματοπιστωτικής αγοράς και τη μεταφορά της νέας συμφωνίας της Βασιλείας στο κοινοτικό κανονιστικό πλαίσιο.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της εποπτείας, υποστηρίζοντας τις δραστηριότητες της

επιτροπής Τραπεζικής εποπτείας του Ευρωπαϊκού συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και συμμετέχοντας στο έργο των συναφών επιτροπών σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο.

Το Ευρωπαϊκό σύστημα Κεντρικών Τραπεζών, καλύπτει τη δυνατότητα εκχώρησης στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ειδικών καθηκόντων στον τομέα της προληπτικής εποπτείας.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα συμμετέχει με συμβουλευτικό χαρακτήρα και οι αποφάσεις λαμβάνονται από του συμβούλιο της Ε.Ε. Η Ε.Κ.Τ. έχει ενεργό ρόλο στην προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των Εθνικών Εποπτικών Αρχών της Ε.Ε., ανεξάρτητα από το οργανωτικό σχήμα που έχει υιοθετήσει κάθε χώρα. Οι αρχές των Κρατών – μελών ζητούν τη γνώμη της Ε.Κ.Τ. αναφορικά με σχέδια εθνικής νομοθεσίας που σχετίζονται με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επίσης η Ε.Κ.Τ. έχει τη δυνατότητα περαιτέρω συμμετοχής στην Κοινοτική και Εθνική Νομοθετική διαδικασία σε σχέση με την εποπτεία και τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Η Ε.Κ.Τ. εδρεύει στη Φρανκφούρτη.

Η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος ενισχύει την διεθνοποίηση των Τραπεζικών δραστηριοτήτων στη ζώνη του Ευρώ. Ο συγκερασμός των υποδομών, όσον αφορά τις πληρωμές μεγάλων ποσών και τις διατραπεζικές αγορές, καθώς και η αυξανόμενη ενοποίηση των κεφαλαιαγορών, έχουν ήδη δημιουργήσει πολλά νέα είδη συνδέσμων μεταξύ των τραπεζών. Ενώ ο μεγαλύτερος όγκος των κινδύνων όσον αφορά τις παραδοσιακές Τραπεζικές δραστηριότητες εμφανίζεται στις εγχώριες αγορές, οι μεταβολές τις οποίες ενθάρρυνε η εισαγωγή του Ευρώ, αφήνουν τις Τράπεζες όλο και περισσότερο εκτεθειμένες σε διαταραχές που προέρχονται από πηγές εκτός των εθνικών συνόρων.

Το θεματικό πλαίσιο σχετικά με την Τραπεζική εποπτεία, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε ρυθμίσεις σε Εθνικό επίπεδο, οι οποίες ακόμα επιδεικνύουν ένα ευρύ φάσμα λύσεων. Παράλληλα, απαιτείται εκτεταμένη συνεργασία μεταξύ των εθνικών φορέων Τραπεζικής εποπτείας, καθώς και μεταξύ εθνικών φορέων Τραπεζικής εποπτείας και Ευρωσυστήματος, ώστε να εξασφαλιστεί η επαρκής ανταλλαγή πληροφοριών και η ομαλή διαχείριση των κρίσεων, σε περιπτώσεις που αυτές έχουν διασυνωριακό αντίκτυπο. Ενώ καταρχήν το θεσμικό πλαίσιο, είναι επαρκές απαιτείται η βελτίωση των λειτουργικών ρυθμίσεων, σχετικά με την εποπτική συνεργασία, ώστε να διασφαλιστεί ότι

η εποπτεία διενεργείται αποτελεσματικά στο πλαίσιο της αυξανόμενης ενοποίησης των Τραπεζικών αγορών της ζώνης του Ευρώ.

Η επιτροπή Τραπεζικής εποπτείας του Ευρωπαϊκού συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ.) ιδρύθηκε με σκοπό να επικουρεί το ευρωσύστημα στο ρόλο του, ο οποίος είναι η συμβολή στην ομαλή διεξαγωγή των εθνικών πολιτικών στο πλαίσιο όσο και να αναπτύσσει τη συνεργασία μεταξύ των εποπτικών αρχών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ – ΠΙΝΑΚΕΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1. Εισαγωγή ερωτηματολογίων

Σύμφωνα με όσα προαναφέραμε, διαπιστώνουμε πως ο Τραπεζικός κλάδος είναι αρκετά πολύπλοκος και απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή για την ομαλή λειτουργία του. Παρατηρούμε πως συχνά παρατηρούνται κίνδυνοι, οι οποίοι αντιμετωπίζονται βέβαια από τα συστήματα ελέγχου (εσωτερικός, εξωτερικός και εποπτικός). Δημιουργήθηκε λοιπόν η ανάγκη να ενημερωθούμε για τον τρόπο διεξαγωγής του ελέγχου στην πράξη, καθώς και να τον συγκρίνουμε με τα προαναφερθέντα. Για τη σύγκριση αυτή απαιτήθηκε να επισκεφθούμε έναν αριθμό Τραπεζών αλλά και Ελεγκτικών εταιρειών και να τους θέσουμε ερωτήσεις όσον αφορά τον έλεγχο.

Αρχικός μας στόχος ήταν να συλλέξουμε πληροφορίες από τουλάχιστον 20 Τράπεζες, αριθμός που θεωρούμε ιδανικό δείγμα για να αντιπροσωπεύσει τη γενική εικόνα. Τελικά αποδείχθηκε ιδιαίτερα δύσκολος ο στόχος αυτός, αφού συναντήσαμε αρκετές «κλειστές πόρτες». Μόνο σε 7 Τράπεζες βρέθηκαν άνθρωποι να μας απαντήσουν, όπως και μόνο 1 Ελεγκτική Εταιρεία, από την οποία ένας Ελεγκτής ήταν στη διάθεσή μας.

Συγκεκριμένα δέχθηκαν να μας απαντήσουν άνθρωποι από τα εξής Ιδρύματα: Εθνική Τράπεζα – Πάτρα (785), Αγροτική Τράπεζα – Πάτρα (Αγ. Ανδρέου), Πειραιώς – Πάτρα (Αγ. Ανδρέου), Λαϊκή Αθηνών (Διεύθυνση Ανθρωπίνου Δυναμικού – Αθήνα, Εγγατία – Πάτρα (Αγ. Ανδρέου), Εμπορική – Λαγκαδά (Λουτρών 26), Εθνική Τ.Ε. Διεύθυνση Εποπτείας Π.Σ. – Αθήνα (Αμερικής 4) και ΣΟΕΛ – Αθήνα (Καποδιστρίου 26). Παρόλ' αυτά, πιστεύουμε ότι οι 8 ερωτηθέντες αποτελούν ένα ικανοποιητικό και αντιπροσωπευτικό δείγμα, λαμβάνοντας υπόψη το ότι βρίσκονταν σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας (Αθήνα - Πάτρα - Λαγκαδά Θεσσαλονίκης).

Προσπαθήσαμε να έλθουμε σε επαφή με ανθρώπους - κλειδιά, ανθρώπους που γνωρίζουν και ασχολούνται με τον έλεγχο. Τους παραθέσαμε κάποια ερωτηματολόγια με τη μορφή εντύπων, ζητώντας τους να μας απαντήσουν στις ερωτήσεις μας, όπως και να συμπληρώσουν οποιαδήποτε παρατήρησή τους.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε πως το σύνολο των ερωτήσεων δεν απαντήθηκε από όλους τους ερωτηθέντες, όπως επίσης το ότι πολλών οι απαντήσεις στην ίδια ερώτηση, διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους, γεγονός που μας δημιουργεί ερωτηματικά. Τα ερωτηματολόγια διατίθενται στις παρακάτω σελίδες.

4.2. Ερωτηματολόγια

ΤΡΑΠΕΖΑ : ΕΘΝΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: 785 ΠΑΤΡΑ
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2) Από ποια στελέχη της Τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

3) Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ)

Από τις εκδιδόμενες καταστάσεις.

4) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο είναι το ιδανικό, σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;

κατώτατο

ιδανικό

κλάδος

5) Ποιο το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

ιδανικό

κλάδος

6) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

ιδανικό

κλάδος

7) Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;

Έχει σημασία.

8) Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;

Φήμη Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου Ασχολία μόνο με τράπεζες

Ο έλεγχος διενεργείται από όργανα της Τράπεζας.

9) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Επιθεωρητής της τράπεζας;

Εμπειρία Ηλικία

Επιστημονική κατάρτιση Ικανότητα

10) Πόσες φορές ο Επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;

Φορές

Τακτικός έλεγχος κάθε τρία χρόνια περίπου εκτός εκτάκτων περιστάσεων.

11) Σε τι χρησιμεύει η έκθεση Επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;

Βοηθάει στην βελτίωση της λειτουργίας των καταστημάτων μέσα από τις παρατηρήσεις και τα σχόλια των Επιθεωρητών.

12) Με ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο Επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Τμήμα ιδιωτών

Τμήμα επιχειρήσεων

Τμήμα πιστοδοτήσεων

Άλλο

13) Από πού διορίζεται ο Επιθεωρητής;

Από το κεντρικό

14) Πόσους Επιθεωρητές έχει μια Τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;

ΑΤΟΜΑ (ΕΤΕ) 100

Ανάλογα με τα ελεγχόμενα καταστήματα.

15) Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο Επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην Τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;

Το τμήμα καταθέσεων και επενδυτικών προϊόντων (Αμοιβαία – μετοχές κλπ).

16) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;

Διότι περιέχει και οικονομικά στοιχεία της επιχείρησης και για να μην δημοσιοποιούνται από τον Επιθεωρητή προβλήματα της ελεγχόμενης Τράπεζας.

17) Ποιες επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;

Για μεν τα καταστήματα πειθαρχικές ποινές στους εμπλεκόμενους υπαλλήλους (μέχρι απολύσεως).

Για δε την Τράπεζα ποινές από την Τράπεζα Ελλάδος.

18) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;

Απόλυτα και σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας της Τράπεζας.

19) Ποια είναι η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπαλλήλου; Η κρίση του Επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;

Η σχέση είναι συναδελφική.

Συνήθως η κρίση είναι αμερόληπτη διότι η έκθεση βασίζεται σε πραγματικά περιστατικά τα οποία αποδεικνύονται με έγγραφα.

20) Ποιος έλεγχος είναι περισσότερο αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Ο Εσωτερικός είναι αποτελεσματικότερος.

ΤΡΑΠΕΖΑ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΑΤΡΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2) Από ποια στελέχη της Τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

3) Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ)

Με τις δικλίδες ασφαλείας που υπάρχουν παρακολούθησης και ελέγχου των εργασιών μέσω του συστήματος.

4) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο είναι το ιδανικό, σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;

κατώτατο

ιδανικό

; %

κλάδος

; %

5) Ποιο το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

; %

ιδανικό

; %

κλάδος

; %

6) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

; %

ιδανικό

; %

κλάδος

; %

7) Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;

Απαραίτητη για τη παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεγεθών.

8) Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;

Φήμη

Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου

Ασχολία μόνο με τράπεζες

9) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Επιθεωρητής της τράπεζας;

Εμπειρία

Ηλικία

Επιστημονική κατάρτιση

ικανότητα

10) Πόσες φορές ο Επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;

Δεν έχει συγκεκριμένο χρονικό όριο. Συνήθως ο έλεγχος γίνεται κάθε 2 χρόνια.
φορές

11) Σε τι χρησιμεύει η έκθεση Επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;

Βεβαίως από τα πορίσματα του ελέγχου αξιολογούνται και αξιοποιούνται ανάλογα από τη Διοίκηση και τις αρμόδιες Κεντρικές Δ/σεις.

Επίσης με τον έλεγχο προλαμβάνονται ανεπιθύμητες καταστάσεις ή παραλείψεις και επομένως λειτουργεί σαν ανασταλτικός παράγοντας για κάθε παράνομη πράξη ή ενέργεια.

12) Με ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο Επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Τμήμα ιδιωτών

Τμήμα επιχειρήσεων

Τμήμα πιστοδοτήσεων

Άλλο

13) Από πού διορίζεται ο Επιθεωρητής;

Από το κεντρικό

14) Πόσους Επιθεωρητές έχει μια Τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;

Εξαρτάται από το μέγεθος και τον όγκο των εργασιών κάθε Τράπεζας.

ΑΤΟΜΑ

15) Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο Επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην Τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;

Από τα τμήματα κίνησης κεφαλαίου - καταθέσεων και δανειοδοτήσεων.

16) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;

Γιατί ορισμένα από τα στοιχεία των (καταθέσεις κλπ) θεωρούνται απόρρητα εκ του νόμου.

17) Ποιες επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;

Πειθαρχικός έλεγχος με ποινές που ποικίλουν ανάλογα με τη βαρύτητα του παραπτώματος, χωρίς να αποκλείονται και οι ποινικές ευθύνες με ότι αυτό συνεπάγεται.

18) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;

Κατά πολύ αφού είναι προς διασφάλιση του συμφέροντος των Τραπεζών (λοιπά ως απάντηση στη ερώτηση 11).

19) Ποια είναι η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπαλλήλου; Η κρίση του Επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;

Η σχέση είναι συναδελφική και η κρίση του σε ποσοστό 90% αμερόληπτη.

20) Ποιος έλεγχος είναι περισσότερος αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Ο εσωτερικός.

ΤΡΑΠΕΖΑ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΕ
2504 ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΑΤΡΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;

ΝΑΙ ΟΧΙ

2) Από ποια στελέχη της Τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

3) Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ)

Ελέγχεται καθημερινά, κάθε μεσημέρι, τόσο από τους υπαλλήλους του κάθε καταστήματος, όσο και από την Μηχανογραφική Υπηρεσία στην Κεντρική Διοίκηση της Τράπεζας.

4) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο είναι το ιδανικό, σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;

Το ελάχιστο αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας κεφαλαιακής επάρκειας για μια Τράπεζα είναι 8%.

κατώτατο ιδανικό κλάδος

5) Ποιο το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο ιδανικό κλάδος

6) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;

Συνήθως, σε ορισμένες κατηγορίες τα ελάχιστα αποθέματα μετρητών – καταθέσεων είναι 2%.

κατώτατο ιδανικό κλάδος

7) Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;

Η παρακολούθηση των λογ/σμών τάξεως έχει μεγάλη σημασία γιατί περιλαμβάνονται δραστηριότητες που δεν καταγράφονται στον ισολογισμό της κάθε Τράπεζας αλλά μπορεί μελλοντικά να οδηγήσουν σε οικονομικές υποχρεώσεις την Τράπεζα και σε δικαστικές διενέξεις, επηρεάζοντας την κερδοφορία της.

8) Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;

Φήμη Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου Ασχολία μόνο με τράπεζες

9) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Επιθεωρητής της τράπεζας;

Εμπειρία Ηλικία
Επιστημονική κατάρτιση Ικανότητα

10) Πόσες φορές ο Επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;

Εξαρτάται, μπορεί και 2 φορές ανάλογα με τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, μπορεί και καμία φορά.

φορές

11) Σε τι χρησιμεύει η έκθεση Επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;

Βοηθάει την τράπεζα, γιατί εντοπίζει τα προβλήματα στο κάθε τμήμα της Τράπεζας και προτείνει την άμεση τακτοποίηση αυτών, ώστε η Τράπεζα να μην έχει απώλειες εσόδων και κερδών.

12.) Με ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο Επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;

Κυρίως με εκείνο που έχει πρόβλημα.

ΝΑΙ ΟΧΙ

Ασχολείται με όλα τα τμήματα αλλά κυρίως με το τμήμα πιστοδοτήσεων από όπου προέρχονται οι μεγαλύτερου κινδύνου για την Τράπεζα.

Τμήμα ιδιωτών

Τμήμα επιχειρήσεων

Τμήμα πιστοδοτήσεων

Άλλο

13.) Από πού διορίζεται ο Επιθεωρητής;

Από το κεντρικό

14) Πόσους Επιθεωρητές έχει μια Τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;

Συνήθως είναι τμήμα έως 10 άτομα.

ΑΤΟΜΑ

15) Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο Επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην Τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;

Το τμήμα καταθέσεων και κίνησης κεφαλαίων. Αμέσως μετά το τμήμα εισαγωγών-εξαγωγών και το τμήμα χορηγήσεων.

16) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;

Το περιεχόμενο της έκθεσης του Επιθεωρητή αφορά την εσωτερική λειτουργία και τις διαδικασίες της Τράπεζας. Λαμβάνουν γνώση μόνο οι υπάλληλοι και τα διοικητικά στελέχη της Τράπεζας. Δεν κοινοποιούνται τα αποτελέσματα του ελέγχου κάθε καταστήματος σε τρίτους.

17) Ποιες επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;

Γίνονται σοβαρές συστάσεις για την άμεση τακτοποίηση των προβλημάτων και ανάλογα με την έκταση των προβλημάτων που βρέθηκαν μπορεί να υπάρξουν αρνητικές επιπτώσεις και τους υπαλλήλους.

18) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;

Όλες οι Τράπεζες που εφαρμόζουν και είναι το κύριο μέσο εντοπισμού και διόρθωσης προβλημάτων λειτουργίας της Τράπεζας.

19) Ποια είναι η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπαλλήλου; Η κρίση του Επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;

Η κρίση του Επιθεωρητή είναι πάντα αμερόληπτη ασχέτως αν είναι εσωτερικός ή εξωτερικός Επιθεωρητής. Ο Επιθεωρητής μπορεί να είναι εσωτερικός (υπάλληλος της ίδιας Τράπεζας) ή εξωτερικός (υπάλληλος ελεγκτικής εταιρίας ή της Τράπεζας Ελλάδος).

20) Ποιος έλεγχος είναι περισσότερος αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Σε πρώτη φάση πάντα εφαρμόζεται ο εσωτερικός έλεγχος που γίνεται σε πιο τακτά χρονικά διαστήματα από τον εξωτερικό και είναι πιο αποτελεσματικός από τον εξωτερικό.

ΤΡΑΠΕΖΑ:

ΛΑΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

Δ/ΝΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2) Από ποια στελέχη της Τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

3) Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ)

Κεντρική Διοίκηση της Τράπεζας.

4) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο είναι το ιδανικό, σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;

κατώτατο

8%

ιδανικό

50%

κλάδος

5) Ποιο το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;

Ανάλογα με τον δείκτη που χρησιμοποιεί.

κατώτατο

ιδανικό

κλάδος

6) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

30%

ιδανικό

100%

κλάδος

7) Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;

Έχει μεγάλη σημασία γιατί δεν καταγράφονται στον ισολογισμό της Τράπεζας δραστηριότητες που μπορεί να την οδηγήσουν μελλοντικά σε οικονομικές υποχρεώσεις.

8) Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;

Φήμη

Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου

Ασχολία μόνο με τράπεζες

Ο έλεγχος διενεργείται από όργανα της Τράπεζας.

9) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Επιθεωρητής της τράπεζας;

Εμπειρία

Ηλικία

Επιστημονική κατάρτιση

ικανότητα

10) Πόσες φορές ο Επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;

1 φορά κάθε δύο χρόνια για τακτικό, έκτακτο σε ειδικές περιπτώσεις (ταμειακά ελλείμματα, παράπονα πελατών).

φορές

11) Σε τι χρησιμεύει η έκθεση Επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;

Βοηθάει στον εντοπισμό προβλημάτων και προτείνει την τακτοποίηση αυτών, ώστε να μην έχει η Τράπεζα απώλειες εσόδων και κερδών.

12) Με ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο Επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Τμήμα ιδιωτών

Τμήμα επιχειρήσεων

Τμήμα πιστοδοτήσεων

Άλλο

13) Από πού διορίζεται ο Επιθεωρητής;

Από το κεντρικό

Διεύθυνση επιθεώρησης της Τράπεζας.

14) Πόσους Επιθεωρητές έχει μια Τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;

Ανάλογα με το μέγεθος και τον αριθμό των καταστημάτων.

ΑΤΟΜΑ

15) Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο Επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην Τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;

Το τμήμα καταθέσεων, κίνησης κεφαλαίων, τμήμα χορηγήσεων.

16) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;

Γιατί εμπεριέχει προβλήματα που αφορούν την ελεγχόμενη Τράπεζα και αφορά μόνο αυτήν.

17) Ποιες επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;

Ο Επιθεωρητής θα αναφερθεί στην Δ/ση της Τράπεζας και κατόπιν θα ζητήσει την διενέργεια ένορκης διοικητικής εξέτασης για τους εμπλεκόμενους σε περίπτωση δόλου .

18) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;

Ο εσωτερικός έλεγχος είναι από τις σημαντικές λειτουργίες της Τράπεζας. Πραγματοποιείται πολύ τακτικά και η αξιολόγηση αλλά και τα πορίσματά του λαμβάνονται σοβαρά υπόψη από την Διοίκηση.

19) Ποια είναι η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπάλληλου; Η κρίση του Επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;

Ο Επιθεωρητής είναι ο συνάδελφος που θα τον βοηθήσουν οι υπάλληλοι να κάνει σωστότερα τη δουλειά του. Ο Επιθεωρητής πρέπει να είναι αμερόληπτος και να παρεκκλίνει των Αρχών που θέτει η Διοίκηση.

20) Ποιος έλεγχος είναι περισσότερος αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Στην Τράπεζα ο ουσιαστικός για τις διαδικασίες της έλεγχος είναι ο εσωτερικός.

Ο εξωτερικός μπορεί να υπάρξει από την Τράπεζα της Ελλάδος, αλλά συμβαίνει πολύ σπάνια.

ΤΡΑΠΕΖΑ:

ΕΓΝΑΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ΑΓ. ΑΝΔΡΕΟΥ ΠΑΤΡΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2) Από ποια στελέχη της Τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

3) Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ)

ON - LINE

4) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο είναι το ιδανικό, σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;

κατώτατο

%

ιδανικό

%

κλάδος

X%

5) Ποιο το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

%

ιδανικό

X%

κλάδος

%

6) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

%

ιδανικό

X%

κλάδος

%

7) Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;

Μεγάλη σημασία διότι κατ' αυτόν τον τρόπο παρακολουθούνται και οι ευαίσθητοι λογ/σμοί «Διάφοροι Πιστωτικοί» «Εκκρεμείς χρεωστικοί».

8) Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;

Φήμη

Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου

Ασχολία μόνο με τράπεζες

9) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Επιθεωρητής της τράπεζας;

Εμπειρία

Ηλικία

Επιστημονική κατάρτιση

ικανότητα

10) Πόσες φορές ο Επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;

φορές

1

11) Σε τι χρησιμεύει η έκθεση Επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;

Στο να γίνονται οι εργασίες, σύμφωνα με τις εγκύκλιες οδηγίες της Τράπεζας και βοηθάει στην εύρυθμη λειτουργία των υπάτων.

12) Με ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο Επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Τμήμα-ιδιωτών

Τμήμα επιχειρήσεων

Τμήμα πιστοδοτήσεων

Άλλο

13) Από πού διορίζεται ο Επιθεωρητής;

Από το κεντρικό

X

14) Πόσους Επιθεωρητές έχει μια Τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;

ΑΤΟΜΑ

15

15) Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο Επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην Τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;

Στις καταθέσεις και εμβάσματα.

16) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;

Είναι απόρρητο μέχρι να γνωματεύσει η Δ/ση Επιθεώρησης.

17) Ποιες επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;

Έγγραφο επίπληξη μέχρι και απόλυση ανάλογα με το βαθμό της παρατυπίας.

18) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;

Εφαρμόζουν σχεδόν όλες.

19) Ποια είναι η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπαλλήλου; Η κρίση του Επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;

Βεβαίως.

20) Ποιος έλεγχος είναι περισσότερος αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Ο Εσωτερικός

ΤΡΑΠΕΖΑ:

ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ΛΟΥΤΡΩΝ 26 -ΛΑΓΚΑΔΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2) Από ποια στελέχη της Τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

3) Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ)

Ελέγχεται από την μηχανογραφική υπηρεσία διοίκησης της Τράπεζας.

4) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο είναι το ιδανικό, σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;

κατώτατο

ιδανικό

8%

κλάδος

%

5) Ποιο το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

ιδανικό

%

κλάδος

%

6) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

2%

ιδανικό

%

κλάδος

%

7) Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;

Η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως έχει μεγάλη σημασία, γιατί περιλαμβάνει δραστηριότητες που δεν καταγράφονται στο ισολογισμό της Τράπεζας.

8) Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;

Φήμη

Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου

Ασχολία μόνο με τράπεζες

9) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Επιθεωρητής της τράπεζας;

Εμπειρία

Ηλικία

Επιστημονική κατάρτιση

ικανότητα

10) Πόσες φορές ο Επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;

φορές

11) Σε τι χρησιμεύει η έκθεση Επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;

Η έκθεση Επιθεωρητή βοηθάει την Τράπεζα αλλά και τους υπαλλήλους της.

Η Τράπεζα για να ξέρει ότι τηρούνται οι εγκύκλιοι της από τους υπαλλήλους της και οι υπάλληλοι να μαθαίνουν αλλά και να διορθώνονται.

12) Σε ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο Επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

Τμήμα ιδιωτών

Τμήμα επιχειρήσεων

Τμήμα πιστοδοτήσεων

Άλλο

Με όλα

13) Από πού διορίζεται ο Επιθεωρητής;

Από την Δ/ση Επιθεώρησης της Τράπεζας που βρίσκεται στο Κεντρικό Κατάστημα.

14) Πόσους Επιθεωρητές έχει μια Τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;

Εξαρτάται από τα καταστήματα που έχει η κάθε Τράπεζα.

15) Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο Επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην Τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;

Το τμήμα καταθέσεων και κίνηση κεφαλαίων.

16) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;

Για να μη δημοσιοποιούνται προβλήματα της ελεγχόμενης Τράπεζας.

17) Ποιες επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;

Εάν οι παραλήψεις είναι σημαντικές και επιφέρουν ζημιές στην Τράπεζα οι λειτουργοί υφίστανται ποινές.

18) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;

Όλες οι Τράπεζες τον εφαρμόζουν για την καλύτερη λειτουργία της.

19) Ποια είναι η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπαλλήλου; Η κρίση του Επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;

Η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπαλλήλου είναι αμερόληπτη για να μπορεί ο Επιθεωρητής να κάνει την δουλειά του.

Όσον αφορά για την κρίση του Επιθεωρητή εάν είναι αμερόληπτη, αυτό εξαρτάται από την προσωπικότητα του Επιθεωρητή.

20) Ποιος έλεγχος είναι περισσότερος αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Αν γίνονται σωστά και οι δύο είναι αποτελεσματικοί.

ΤΡΑΠΕΖΑ:

ΕΘΝΙΚΗ Τ.Ε.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ Π.Σ
ΑΜΕΡΙΚΗΣ 4- ΑΘΗΝΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;

ΝΑΙ

ΟΧΙ

2) Από ποια στελέχη της Τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;

ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

3) Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ)

Το σύστημα ON-LINE ελέγχεται από την Μηχανογραφική Υπηρεσία στην Κεντρική Διοίκηση της Τράπεζας.

4) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο είναι το ιδανικό, σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;

κατώτατο

ιδανικό

κλάδος

5) Ποιο το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;

Η αποδοτικότητα μετρείται ανάλογα με τους δείκτες που χρησιμοποιεί π.χ.

$\frac{ΚΚ}{ΙΚ}$ ή $\frac{ΚΚ}{ΣΕ}$ ή $\frac{ΜΚ}{ΣΕ}$ ή $\frac{Λειτ.εξ.}{Μ.Κ εκμ/σης}$ ή $\frac{Λειτ.εξ.}{ΣΕ}$ κλπ.

6) Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;

κατώτατο

ιδανικό

κλάδος

Ανάλογα με την Τράπεζα και το μέγεθός της και ανάλογα με την ληκτότητα των απαιτήσεων και υποχρεώσεών της.

7) Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;

Στους λογαριασμούς τάξεως συμπεριλαμβάνονται τα υποθηκευμένα ακίνητα, ενέχυρα κλπ. εξασφαλίσεις της Τράπεζας που δεν έχουν εκτιμηθεί σωστά, σε περίπτωση εκποίησης τους να μειώσουν τα κέρδη ή να αυξήσουν τις ζημιές της Τράπεζας.

8) Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;

Φήμη

Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου

Ασχολία μόνο με τράπεζες

9) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Επιθεωρητής της τράπεζας;

Εμπειρία Ηλικία
Επιστημονική κατάρτιση Ικανότητα

10) Πόσες φορές ο Επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;

Συνηθίζεται 1 φορά κάθε δύο χρόνια για τον τακτικό έλεγχο και εκτάκτως όταν συμβεί κάποιο γεγονός που χρήζει ελέγχου.

11) Σε τι χρησιμεύει η έκθεση Επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;

Την βοηθάει και την προφυλάσσει σε σχέση με τις Νομισματικές αρχές και την πελατεία της.

12) Με ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο Επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;

ΝΑΙ ΟΧΙ

Στον έκτακτο έλεγχο
Τμήμα ιδιωτών

Τμήμα επιχειρήσεων

Τμήμα πιστοδοτήσεων

Καταθέσεων

Τμήμα Ταμείων

13) Από πού διορίζεται ο Επιθεωρητής;

Από το κεντρικό

Με εισήγηση του καταστήματος

14) Πόσους Επιθεωρητές έχει μια Τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;

Ανάλογα με το μέγεθός της και τις υπηρεσίες της.

15) Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο Επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην Τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;

- Καταθέσεων
- Δανείων
- Μεταφοράς κεφαλαίων από και προς το εξωτερικό (SWIFT).

16) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;

Η έκθεση της Εσωτερικής Επιθεώρησης μιας Τράπεζας είναι απόρρητη γιατί εμπεριέχει στοιχεία που διαφυλάσσουν το κύρος της, την ανταγωνιστικότητά τους και το ηθικό των εργασιών της σε σχέση με την πελατεία της και την προφυλάσσει επιπλέον από πιθανές ενέργειες κακοπιστίας των υπαλλήλων της. Το πιστοποιητικό των εξωτερικών (Ορκωτών) ελεγκτών δεν αναφέρεται σε τέτοιου είδους στοιχεία.

17) Ποιες επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;

Τα τμήματα που έχουν παραλήψεις οφείλουν σε τακτό χρονικό διάστημα να τις διορθώσουν. Εάν οι παραλείψεις είναι σε σχέση με τις Νομισματικές Αρχές ή αφορούν σε υπεξαίρεση χρημάτων ανά τους υπαλλήλους της Τράπεζας, οι επιπτώσεις είναι πολύ σοβαρές που φθάνουν μέχρι την απόλυση των ή την αντικατάστασή τους με άλλους, πιο ενημερωμένους και τίμιους.

18) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;

Όλες οι Τράπεζες ανεξαιρέτως, με την ίδρυσή τους είναι υποχρεωμένες να έχουν μονάδες εσωτερικού ελέγχου και γι' αυτό αναφέρουν την Εποπτεύουσα Αρχή που είναι η Τράπεζα της Ελλάδος.

19) Ποια είναι η σχέση του Επιθεωρητή – Τραπεζοϋπάλληλου; Η κρίση του Επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;

Ο Επιθεωρητής (εσωτερικός) είναι και τραπεζοϋπάλληλος, εκπαιδευμένος με ειδικά σεμινάρια που αφορούν και απόρρητα έγγραφα της Διοίκησης της Τράπεζας, που τον κατευθύνουν στο έργο του. Δεν μπορεί να παρεκκλίνει από αυτές τις αρχές και για να κάνει αυτό το έργο έχει την πλήρη εμπιστοσύνη της Διοίκησης, στην οποία και αναφέρεται και κρίνεται. Η κρίση του φαίνεται και είναι αμερόληπτη.

20) Ποιος έλεγχος είναι περισσότερος αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Ο εσωτερικός γιατί διενεργείται από έμπειρους υπαλλήλους, κατάλληλα καταρτισμένους και με βαθιές γνώσεις του αντικειμένου τους.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:

ΣΟΕΛ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 26 - ΑΘΗΝΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1) Για ποιο λόγο η Τράπεζα επέλεξε την εταιρία σας για την διεξαγωγή του ελέγχου;

Φήμη Εμπειρία στον χώρο

Κόστος ελέγχου Ασχολία μόνο με τράπεζες

2) Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο Ελεγκτής;

Φήμη Προσόντα Εμπειρία

3) Ποια μέθοδος εφαρμόζεται κατά την διεξαγωγή του ελέγχου;

Εξονυχιστικό Δειγματοληπτικό

Αξιολόγηση του συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου

4) Αναφέρετε επιγραμματικά ορισμένες βασικές ελεγκτικές διαδικασίες:

- Προώθηση με ακρίβεια και αξιοπιστία των λογιστικών και επιχειρηματικών δεδομένων.
- Εξασφάλιση της παρουσίας της Τράπεζας.
- Μέτρηση για την συμμόρφωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των υπηρεσιών της επιχείρησης.

5) Το Σ.Ε.Ε. εάν είναι επαρκές ή όχι, κατά πόσο βοηθάει στην εξαγωγή του αποτελέσματος;

Πολύ μέτρια Μικρό βαθμό

6) Σύμφωνα με την εμπειρία σας, σε ποιους τομείς του Σ.Ε.Ε. εντοπίζεται συνήθως αδυναμία;

Τομέας χορηγήσεων Τομέας ταμειακών εργασιών

7) Οι αρμόδιοι της Τράπεζας συνεργάζονται μαζί σας όσο θα θέλατε: Υπήρξε ποτέ προσπάθεια απόκρυψης στοιχείων;

ΝΑΙ ΟΧΙ

8) Προβαίνετε σε έλεγχο λογιστικών εγγράφων και οικονομικών καταστάσεων ανεξάρτητα αν το Σ.Ε.Ε. είναι επαρκές;

ΝΑΙ ΟΧΙ

9) Ποια περίπου είναι η χρονική διάρκεια του ελέγχου μιας Τράπεζας (κεντρικού ή υποκαταστήματος);

Ημέρες εβδομάδες έτη μήνες

10) Με ποια κριτήρια γίνεται επιλογή των υποκαταστημάτων που θα ελεγχθούν;

Επιλεκτικά αναγνωστικά

11) Περίπου πόσα υποκαταστήματα καταφέρνετε να ελέγξετε κατά την διάρκεια του ελέγχου;

5 15 περισσότερα

12) Εκτός από τις οικονομικές καταστάσεις, προβαίνετε σε έλεγχο και του φυσικού περιβάλλοντος στην Τράπεζα; (χρηματοκιβώτιο).

ΝΑΙ ΟΧΙ

13) Εντοπίζοντας αδυναμίες του Σ.Ε.Ε., προτείνετε διορθώσεις για την αναβάθμιση και την βελτίωσή του;

ΝΑΙ ΟΧΙ

14) Για πόσες συνεχόμενες χρήσεις μπορείτε να ελέγχετε μια Τράπεζα:

για δύο συνεχόμενες χρήσεις για περισσότερες

πόσες

15) Πιστεύεται ότι ο έλεγχος των Τραπεζών σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις έχουν ιδιαίτερο βαθμό δυσκολίας (λόγω πολυπλοκότητας);

διαφέρει σε μεγάλο βαθμό διαφέρει σε μικρό βαθμό

16) Πόσοι είναι συνήθως οι Ελεγκτές που ελέγχουν μια Τράπεζα;

Εξαρτάται από το μέγεθος, καταστήματα.

17) Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του Ελεγκτή;

Λόγοι προστασίας της περιουσιακής κατάστασης της Τράπεζας

Προστασία πελατών φήμη της Τράπεζας

Λόγοι ανταγωνισμού

18) Κατά την διάρκεια του ελέγχου που εντοπίζονται συνήθως οι περισσότερες παραλήψεις:

Τομέας χορηγήσεων

19) Ποιος έλεγχος κατά την γνώμη σας, είναι περισσότερο αποτελεσματικός, ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;

Και οι δύο έλεγχοι είναι αποτελεσματικοί.

Όμως, αν ο εξωτερικός έλεγχος λειτουργήσει σωστά στο κάθε τμήμα του ξεπερνιούνται τα προβλήματα.

20) Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι Τράπεζες τον εξωτερικό έλεγχο;

4.3. Εισαγωγή στους συγκεντρωτικούς πίνακες των ερωτηματολογίων.

Παρακάτω παρουσιάζουμε και διαχωρίζουμε τα αποτελέσματα της έρευνας συγκεντρωτικά. Συγκεκριμένα στον πίνακα I, παρουσιάζουμε τις απαντήσεις από τη Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού της Λαϊκής Τράπεζας, οι οποίες βρίσκονται στη μεσαία στήλη και της Διεύθυνσης εποπτείας Π.Σ. της Εθνικής Τράπεζας, οι οποίες βρίσκονται στη τελευταία στήλη.

Στον πίνακα II, παρουσιάζουμε τις απαντήσεις από τα υποκαταστήματα Εθνικής, Εμπορικής, Αγροτικής, Πειραιώς και Εγνατίας.

Τέλος, στον πίνακα III, υπάρχουν οι απαντήσεις από το σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών.

ΠΙΝΑΚΑΣ I

1	Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;	ΝΑΙ	ΝΑΙ
2	Από ποια στελέχη της τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;	Επιθεωρητή και Διευθυντή	Επιθεωρητή και Διευθυντή
3	Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ONLINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ);	Το σύστημα ON LINE ελέγχεται από την Μηχανογραφική Υπηρεσία στην Κεντρική Διοίκηση της Τράπεζας	Κεντρική Διοίκηση της Τράπεζας
4	Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο το ιδανικό σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;	Κατώτατο 8%, ιδανικό 50%	Κατώτατο 8%, ιδανικό 50%
5	Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;	Η αποδοτικότητα μετρείται ανάλογα με τους δείκτες που χρησιμοποιεί ΚΚ, ΚΚ, ΜΚ κλπ. ΙΚ, ΣΕ, ΣΕ	Ανάλογα με τον δείκτη που χρησιμοποιεί
6	Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;	Ανάλογα με την τράπεζα και το μέγεθος της και ανάλογα με τη ληκτότητα των απαιτήσεων και υποχρεώσεων της. Κατώτατο 30%, ιδανικό 100%	Κατώτατο 30%, ιδανικό 100%
7	Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;	Στους λογαριασμούς τάξεως συμπεριλαμβάνονται τα υποθηκευμένα ακίνητα, ενέχυρα κλπ. Εξασφαλίζουν της τράπεζας που δεν έχουν εκτιμηθεί σωστά, σε περίπτωση εκποίησης τους να μειώσουν τα κέρδη ή να αυξήσουν τις ζημιές	Έχει σημασία γιατί δεν καταγράφονται στον ισολογισμό της Τράπεζας δραστηριότητες που μπορεί να την οδηγήσουν σε οικονομικές υποχρεώσεις
8	Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;	Δεν απαντήθηκε	Ο έλεγχος διενεργείται από όργανα της Τράπεζας
9	Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο επιθεωρητής της Τράπεζας;	Εμπειρία, ικανότητα, επιστημονική κατάρτιση	Εμπειρία, ικανότητα, επιστημονική κατάρτιση
10	Πόσες φορές ο επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;	Συνηθίζεται 1 φορά κάθε 2 χρόνια για τον τακτικό και εκτάκτως όταν συμβεί κάποιο γεγονός που χρήζει ελέγχου	1 φορά κάθε 2 χρόνια τακτικό, έκτακτο σε ειδικές περιπτώσεις (ελλείμματα).
11	Σε τι χρησιμεύει η έκθεση επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την	Την βοηθάει και την προφυλλάσει σε σχέση με τις νομισματικές αρχές και την πελατεία της.	Εντοπισμός προβλημάτων, τακτοποίηση αυτών.

	καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;		
12	Με ποια τμήματα ασχολείται περισσότερο ο επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;	ΝΑΙ στον έκτακτο έλεγχο τμήμα ιδιωτών, επιχειρήσεων, πιστοδοτήσεων, καταθέσεων, ταμείων	Τμήμα ιδιωτών, επιχειρήσεων, πιστοδοτήσεων
13	Από πού διορίζεται ο επιθεωρητής;	Από το κεντρικό με εισήγηση του καταστήματος	Διεύθυνση επιθεώρησης της Τράπεζας.
14	Πόσους επιθεωρητές έχει μια τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;	Ανάλογα με το μέγεθός της και τις υπηρεσίες της	Ανάλογα με το μέγεθος και τον αριθμό των καταστημάτων της.
15	Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;	Καταθέσεων, δανείων, μεταφοράς κεφαλαίων από και προς το εξωτερικό (SWIFT)	Τμήματα καταθέσεων, κίνησης κεφαλαίων, χορηγήσεων
16	Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;	Η έκθεση της εσωτερικής επιθεώρησης μιας τράπεζας είναι απόρρητη γιατί εμπεριέχει στοιχεία που διαφυλάσσουν το κύρος της, την ανταγωνιστικότητά της και το ηθικό των εργασιών της σε σχέση με την πελατεία της και την προφύλασσει επιπλέον από πιθανές ενέργειες κακοπιστίας των υπαλλήλων της. Το πιστοποιητικό των εξωτερικών ορκωτών ελεγκτών δεν αναφέρεται σε τέτοια στοιχεία.	Γιατί εμπεριέχει προβλήματα που αφορούν την ελεγχόμενη τράπεζα και μόνον αυτή
17	Ποιές επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;	Τα τμήματα που έχουν παραλήψεις οφείλουν να τις διορθώσουν. Εάν οι παραλήψεις είναι σε σχέση με τις Νομισματικές Αρχές, ή αφορούν υπεξαίρεση χρημάτων αναφέρουν τους υπαλλήλους της τράπεζας, οι επιπτώσεις είναι σοβαρές και φθάνουν μέχρι την απόλυση	Ο επιθεωρητής θα αναφερθεί στην Διεύθυνση της Τράπεζας και κατόπιν θα ζητήσει την διενέργεια ένορκης Διοικητικής εξέτασης.
18	Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;	Ο εσωτερικός έλεγχος είναι από τις σημαντικές λειτουργίες της Τράπεζας. Πραγματοποιείται τακτικά, η αξιολόγηση και τα πορίσματά του λαμβάνονται σοβαρά από την Διοίκηση	Όλες οι τράπεζες ανεξαιρέτως, είναι υποχρεωμένες να έχουν μονάδες εσωτερικού ελέγχου, γι' αυτό αναφέρουν την εποπτεύουσα Αρχή, την Τράπεζα Ελλάδος.
19	Ποια είναι η σχέση του επιθεωρητή - τραπεζοϋπάλληλου; Η κρίση του επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;	Ο επιθεωρητής πρέπει να είναι αμερόληπτος και να μην παρεκκλίνει των Αρχών που θέτει η Διοίκηση.	Ο Επιθεωρητής είναι τραπεζοϋπάλληλος εκπαιδευμένος με ειδικά σεμινάρια. Δεν μπορεί να παρεκκλίνει από τις Αρχές που θέτει η Διοίκηση.
20	Ποιος έλεγχος είναι περισσότερο αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;	Ουσιαστικός έλεγχος είναι ο εσωτερικός. Ο εξωτερικός μπορεί να υπάρξει από την Τράπεζα της Ελλάδος, αλλά συμβαίνει σπάνια	Ο εσωτερικός γιατί διενεργείται από έμπειρους και καταρτισμένους υπαλλήλους

ΠΗΓΕΣ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ Π.Σ., ΕΘΝΙΚΗ
ΛΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΣΑΚΚΑΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ, ΒΕΝΕΤΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΛΑΓΟΥΔΕΡΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

1	Έχει μεγάλη σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου;	ΝΑΙ	
2	Από ποια στελέχη της τράπεζας δημιουργείται και αξιολογείται ένα Σ.Ε.Ε.;	Επιθεωρητή	
3	Με ποιο τρόπο ελέγχεται το σύστημα μηχανογράφησης (σύστημα ONLINE-ΚΕΝΤΡΙΚΟ);	Όλοι απάντησαν ότι ελέγχεται καθημερινά από την μηχανογραφική υπηρεσία στην κεντρική Διοίκηση της τράπεζας	
4	Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας και ποιο το ιδανικό σύμφωνα με τα πραγματικά δεδομένα;	Εθνική Τράπεζα: κατώτατο 50%, ιδανικό 80%, κλάδος 100% Αγροτική Τράπεζα: κατώτατο 8%, ιδανικό & κλάδος δεν απαντήθηκε Τράπεζα Πειραιώς: το ελάχιστο αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας είναι 8% Εγνατία Τράπεζα: δεν απαντήθηκε Εμπορική Τράπεζα: ιδανικό 8%, κατώτατο & κλάδος δεν απαντήθηκε.	
5	Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας και ποιο το ιδανικό;	Εθνική Τράπεζα: κατώτατο-20%, ιδανικό 70%, κλάδος 100% Οι υπόλοιποι 4 δεν απάντησαν.	
6	Ποιο είναι το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας και ποιο το ιδανικό;	2 δεν απάντησαν Εθνική Τράπεζα: κατώτατο 20%, ιδανικό 80%, κλάδος 100%. Τράπεζα Πειραιώς: σε ορισμένες κατηγορίες τα ελάχιστα αποθέματα των μετρητών καταθέσεων, είναι 2%.	
7	Πόση σημασία έχει η παρακολούθηση των λογαριασμών τάξεως και γιατί;	Απαντήθηκε από όλες τις τράπεζες ότι οι λογαριασμοί τάξεως έχουν μεγάλη σημασία γιατί περιλαμβάνουν εξασφαλίσεις της τράπεζας που δεν έχουν εκτιμηθεί	
8	Με ποιο κριτήριο επιλέγεται ελεγκτική εταιρία για την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου;	3 δεν απάντησαν Τράπεζα Πειραιώς: εμπειρία στον χρόνο Εμπορική Τράπεζα: φήμη, εμπειρία στο χώρο, ασχολία μόνο με τράπεζες	
9	Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο επιθεωρητής της Τράπεζας;	Εθνική τράπεζα: επιστημονική κατάρτιση Αγροτική Τράπεζα: εμπειρία, επιστημονική κατάρτιση, ηλικία, ικανότητα Πειραιώς: εμπειρία, επιστημονική κατάρτιση Εγνατία: εμπειρία, ικανότητα Εμπορική: εμπειρία, ηλικία, ικανότητα, επιστημονική κατάρτιση.	
10	Πόσες φορές ο επιθεωρητής μπορεί να ελέγξει το κατάστημα σε μία χρήση;	Εθνική: κάθε 3 χρόνια εκτός εκτάκτων περιστάσεων Αγροτική, Εμπορική, Εγνατία: κάθε 2 χρόνια μεταφορά για τακτικό, έκτακτο έλεγχο σε ειδική περίπτωση Πειραιώς: εξαρτάται, ίσως και 2 φορές ανάλογα με τα προβλήματα.	
11	Σε τι χρησιμεύει η έκθεση επιθεώρησης; Βοηθάει σε μεγάλο βαθμό την καλύτερη λειτουργία της Τράπεζας;	Βοηθάει την τράπεζα γιατί εντοπίζει τα προβλήματα σε κάθε τμήμα της και προτείνει την άμεση τακτοποίηση αυτών, ώστε η τράπεζα να μην έχει απώλειες εσόδων και κερδών.	
12	Με ποια τμήματα ασχολείται	Εθνική: τμήμα επιχειρήσεων	

	περισσότερο ο επιθεωρητής; Με εκείνο που κρίνει ότι έχει πρόβλημα;	Αγροτική, Εμπορική, Εγνατία, Πειραιώς: με όλα τα τμήματα	
13	Από πού διορίζεται ο επιθεωρητής;	Όλοι απάντησαν από το κεντρικό	
14	Πόσους επιθεωρητές έχει μια τράπεζα για να καλύψει τις ανάγκες της επιθεώρησης;	Πειραιώς: τμήμα έως 10 άτομα Εγνατία: 15 άτομα Εθνική, Αγροτική, Εμπορική: εξαρτάται από τα καταστήματα που έχει η κάθε τράπεζα	
15	Ποιο τμήμα ή τμήματα ελέγχει κυρίως ο επιθεωρητής για να διαπιστώσει αν στην τράπεζα προέρχονται χρήματα από παράνομες δραστηριότητες;	Όλοι απάντησαν: τμήματα καταθέσεων, κίνησης κεφαλαίων, τμήμα χορηγήσεων, τμήματα εισαγωγών – εξαγωγών.	
16	Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή, εφόσον με το πιστοποιητικό αποδεικνύεται η νομιμότητα και η ορθότητα των εργασιών της Τράπεζας;	Όλοι απάντησαν ότι αφορά την εσωτερική λειτουργία και τις διαδικασίες της τράπεζας. Λαμβάνουν γνώση μόνο οι υπάλληλοι και τα διοικητικά στελέχη. Δεν ικανοποιούνται τα αποτελέσματα σε τρίτους	
17	Ποιές επιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις;	Όλοι απάντησαν ότι υπάρχουν πειθαρχικές ποινές στους εμπλεκόμενους υπαλλήλους (μέχρι απόλυσης).	
18	Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι τράπεζες τον εσωτερικό έλεγχο;	Όλοι απάντησαν ότι όλες οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να έχουν μονάδες εσωτερικού ελέγχου και γι' αυτό αναφέρουν την εποπτεύουσα αρχή που είναι η Τράπεζα της Ελλάδος	
19	Ποια είναι η σχέση του επιθεωρητή - τραπεζοϋπαλλήλου; Η κρίση του επιθεωρητή κατά πόσο είναι αμερόληπτη;	Όλοι απάντησαν ότι ο επιθεωρητής είναι ο συνάδελφος που θα τον βοηθήσουν οι υπάλληλοι να κάνει σωστά τη δουλειά του. Πρέπει να είναι αμερόληπτος και συντονισμένος με της αρχές της Διοίκησης.	
20	Ποιος έλεγχος είναι περισσότερο αποτελεσματικός; Ο εξωτερικός ή ο εσωτερικός;	Όλοι απάντησαν ότι ο εσωτερικός έλεγχος είναι περισσότερο αποτελεσματικός γιατί διενεργείται από έμπειρους υπαλλήλους της Τράπεζας που έχουν γνώσεις και επιστημονική κατάρτιση.	

ΠΗΓΕΣ: ΕΘΝΙΚΗ, ΕΜΠΟΡΙΚΗ, ΕΓΡΟΤΙΚΗ, ΠΕΡΙΑΙΩΣ, ΕΓΝΑΤΙΑ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΒΕΝΕΤΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ΛΑΓΟΥΔΕΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

ΣΑΚΚΑΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ

ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ		
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ	
1	Για ποιο λόγο η τράπεζα επέλεξε την εταιρία σας για την διεξαγωγή του ελέγχου;	Φήμη
2	Με ποια κριτήρια επιλέγεται ο ελεγκτής;	Προσόντα
3	Ποια μέθοδος εφαρμόζεται κατά την διεξαγωγή του ελέγχου;	Δειγματοληπτικό
4	Αναφέρεται επιγραμματικά ορισμένες βασικές ελεγκτικές διαδικασίες;	Πρώθηση με ακρίβεια και αξιοπιστία των λογιστικών και επιχειρηματικών δεδομένων. Εξασφάλιση της περιουσίας της τράπεζας, μέτρηση για την συμμόρφωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των υπηρεσιών της επιχείρησης.
5	Το Σ.Ε.Ε. εάν είναι επαρκές ή όχι, κατά πόσο βοηθάει στην εξαγωγή του αποτελέσματος;	Πολύ
6	Σύμφωνα με την εμπειρία σας, σε ποιους τομείς του Σ.Ε.Ε. εντοπίζεται συνήθως αδυναμία;	Τομέας χορηγήσεων
7	Οι αρμόδιοι της τράπεζας συνεργάζονται μαζί σας όσο θα θέλατε; Υπήρξε ποτέ προσπάθεια απόκρυψης στοιχείων;	Ναι
8	Προβείτε σε έλεγχο λογιστικών εγγράφων και οικονομικών καταστάσεων ανεξάρτητα εάν το Σ.Ε.Ε. είναι επαρκές;	Ναι
9	Ποια περίπου είναι η χρονική διάρκεια του ελέγχου μιας τράπεζας (κεντρικού ή υποκαταστήματος);	Χρόνος
10	Με ποια κριτήρια γίνεται επιλογή των υποκαταστημάτων που θα ελεγχθούν;	Αναγνωστικά
11	Περίπου πόσα υποκαταστήματα καταφέρνετε να ελέγξετε κατά τη διάρκεια του ελέγχου;	15
12	Εκτός από τις οικονομικές καταστάσεις, προβείτε σε έλεγχο και του φυσικού περιβάλλοντος στη τράπεζα (χρηματοκιβώτιο);	Ναι
13	Εντοπίζοντας αδυναμίες στο Σ.Ε.Ε. προτείνετε διορθώσεις για την αναβάθμιση και βελτίωσή του;	Ναι
14	Για πόσες συνεχόμενες χρήσεις μπορείτε να ελέγχεται μια τράπεζα;	Για περισσότερες
15	Πιστεύετε ότι ο έλεγχος των τραπεζών σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις έχουν ιδιαίτερο βαθμό δυσκολίας (λόγω πολυπλοκότητας);	Διαφέρει σε μικρό βαθμό
16	Πόσοι είναι συνήθως οι ελεγκτές που ελέγχουν μια τράπεζα;	Εξαρτάται από το μέγεθος, καταστήματα
17	Γιατί είναι απόρρητο το περιεχόμενο της έκθεσης του ελεγκτή;	Προστασία πελατών, προστασία της περιουσιακής κατάστασης της τράπεζας
18	Κατά τη διάρκεια του ελέγχου που εντοπίζονται συνήθως οι περισσότερες παραλήψεις;	Τομέας χορηγήσεων
19	Ποιος έλεγχος κατά τη γνώμη σας, είναι περισσότερο αποτελεσματικός, ο εσωτερικός ή ο εξωτερικός;	Και οι δύο είναι αποτελεσματικοί. Όμως αν ο εξωτερικός λειτουργήσει σωστά στο κάθε τμήμα του ξεπερνιούνται τα προβλήματα.
20	Κατά πόσο εφαρμόζουν σήμερα οι τράπεζες τον εξωτερικό έλεγχο;	Δεν απαντήθηκε

ΠΗΓΗ: ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΣΑΚΚΑΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ, ΒΕΝΕΤΙΚΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ,

ΛΑΓΟΥΔΕΡΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ

4.4. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ

Αρχικά θέλουμε να σας γνωστοποιήσουμε ότι τα πρωτογενή στοιχεία της έρευνας φυλάσσονται από εμάς. Επίσης, οι δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε κατά την συλλογή των στοιχείων της έρευνάς μας οφείλονταν στο γεγονός ό,τι οι υπάλληλοι των τραπεζών με δυσκολία δέχονταν να απαντήσουν στο ερωτηματολόγιο είτε λόγω άγνοιας είτε λόγω αναρμοδιότητας.

Τελικά, καταφέραμε να έχουμε απαντήσεις από την Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού της ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ, από τη Δ/ση Εποπτείας Πληροφοριακών Συστημάτων της Εθνικής Τράπεζας τα υποκαταστήματα της ΕΘΝΙΚΗΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ και ΕΓΝΑΤΙΑΣ, στην πόλη της Πάτρας και από το υποκατάστημα της ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ στο Λαγκαδά Θεσσαλονίκης.

Επίσης δεχτήκαμε απαντήσεις στο ερωτηματολόγιό μας από το ΣΩΜΑ ΟΡΚΩΤΩΝ ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ.

Τα αποτελέσματα της έρευνας συγκεντρωτικά αναφέρονται στον ΠΙΝΑΚΑ 1 (Δ/ση Ανθρώπινου Δυναμικού της ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ και Δ/ση Εποπτείας Π.Σ. της ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ).

ΠΙΝΑΚΑΣ II (Υποκαταστήματα ΕΘΝΙΚΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ, ΠΕΙΡΑΙΩΣ, ΕΓΝΑΤΙΑΣ).

ΠΙΝΑΚΑΣ III (Σώμα ορκωτών ελεγκτών λογιστών).

Κατά τη μελέτη και εκτίμηση των στοιχείων που αντλήσαμε από την έρευνα διαπιστώσαμε τα κάτωθι:

Στις ερωτήσεις 1,2, 3 των πινάκων I, II με θέμα αν έχει σημασία ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου απάντησαν θετικά όλοι οι ερωτώμενοι. Η έννοια του ελέγχου περιλαμβάνει την κατάλληλη οργάνωση των οικονομικών και λογιστικών υπηρεσιών της τράπεζας με σκοπό τη διαφύλαξη της περιουσίας της και την εξασφάλιση της ακρίβειας και αξιοπιστίας των λογιστικών και λοιπών βιβλίων και στοιχείων. Ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται από τους υπαλλήλους της τράπεζας, τους προϊσταμένους, τους υποδιευθυντές και τους διευθυντές της. Ο έλεγχος δεν ολοκληρώνεται από έναν υπάλληλο, αλλά η εργασία καθενός πρέπει απαραίτητα να είναι συμπληρωματική της εργασίας ενός τουλάχιστον άλλου υπαλλήλου και είναι

απαραίτητο να ελέγχεται από ένα τρίτο υπάλληλο. Το σύστημα ON LINE ελέγχεται καθημερινά από τη μηχανογραφική υπηρεσία στην κεντρική διοίκηση της τράπεζας. Το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της τράπεζας αξιολογείται από τον επιθεωρητή και τον διευθυντή.

Στην ερώτηση 4 των πινάκων I, II με θέμα το αποδεκτό όριο του δείκτη φερεγγυότητας οι απαντήσεις που λάβαμε από τις διευθύνσεις (πιν. I) δίνουν κατώτερο όριο τιμή 8% και ιδανικό τιμή 50%, δείχνοντάς μας τη γνώση τους σχετικά με την οδηγία 89/647/18-12-89. Τα υποκαταστήματα (πιν. II) απάντησαν με τρόπο τέτοιο δείχνοντάς μας την σχετική άγνοιά τους, με εξαίρεση την Αγροτική και την Πειραιώς, στην οδηγία για τον δείκτη φερεγγυότητας. Η Οδηγία για τον συντελεστή φερεγγυότητας υποχρεώνει τα Π.Ι. να διατηρούν το συντελεστή σε ύψος τουλάχιστον 8%. Η θέσπιση της οδηγίας αποβλέπει στην διασφάλιση της φερεγγυότητας των Π.Ι. έναντι των πελατών, επενδυτών.

Στην ερώτηση 5 των πινάκων I, II με θέμα το αποδεκτό όριο του δείκτη αποδοτικότητας οι απαντήσεις που λάβαμε από τις διευθύνσεις (πιν. I) είναι ανάλογα με τον δείκτη που χρησιμοποιεί η κάθε τράπεζα σε αντίθεση με τα υποκαταστήματα τα οποία δεν απάντησαν ή απάντησαν με τιμές (Εθνική). Η τράπεζα σαν εμπορική επιχείρηση είναι φυσικό να επιδιώκει τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητάς της, δηλαδή την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού κέρδους.

Στην ερώτηση 6 των πινάκων I, II με θέμα το αποδεκτό όριο του δείκτη ρευστότητας οι απαντήσεις που λάβαμε από τις διευθύνσεις (πιν. I) είναι ανάλογα με την τράπεζα και το μέγεθός της καθώς επίσης με τη ληκτότητα των απαιτήσεων και υποχρεώσεών της. Στην κατώτερη τιμή μας έδωσαν 30% και ιδανική τιμή 100%. Τα υποκαταστήματα (πιν. II), δύο από αυτά δεν απάντησαν, δύο μας έδωσαν κατώτερη τιμή 2% και ένα 20%. Τελικά η ρευστότητα είναι η ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται άμεσα στις λήγουσες υποχρεώσεις δηλαδή η σχέση διαθεσίμων και ληγουσών υποχρεώσεών να είναι 1:1 πράγμα αδύνατο να εφαρμοστεί από μια τράπεζα και αυτό γιατί θα έπρεπε για να έχει πλήρη ρευστότητα να διατηρεί στο ταμείο της, το σύνολο των καταθέσεών της. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα δεν θα έπρεπε να προβαίνει σε τοποθετήσεις των κεφαλαίων που προέρχονται από τις καταθέσεις πράγμα αντίθετο προς την αποστολή της.

Στην ερώτηση 7 των πινάκων I, II με θέμα τη σημασία των λογαριασμών τάξεως προέκυψε πόσο μεγάλη σημασία έχουν οι λογαριασμοί αυτοί για μια τράπεζα στους οποίους συμπεριλαμβάνονται υποθηκευμένα ακίνητα, ενέχυρα κλπ., εξασφαλίσεις της τράπεζας που δεν έχουν εκτιμηθεί και σε περίπτωση εκποίησης τους, μπορεί να μειώσουν τα κέρδη ή να αυξήσουν τη ζημιά.

Στην ερώτηση 8 των πινάκων I,II με θέμα το κριτήριο επιλογής ελεγκτικής εταιρίας για τη διενέργεια εξωτερικού ελέγχου οι Διευθύνσεις (πιν I), δεν έδωσαν απάντηση, τα υποκαταστήματα (πιν. II), δύο από αυτά μας γνώρισαν πως κριτήριο είναι η φήμη, η εμπειρία. Η διοίκηση της τράπεζας υποχρεώνεται από το νόμο (2190/1920 περί Ανωνύμων Εταιριών από την απόφαση του Υπουργείου Εμπορίου 17572/1751/2-7-59 με βάση την διάταξη του αρθρ. 2.2 του Ν.Δ. 3329/56 Περί Ορκωτών Λογιστών), να προσλάβει εξωτερικό Ορκωτό Ελεγκτή Λογιστή για τη διενέργεια διαχειριστικού και λογιστικού ελέγχου. Η επιλογή γίνεται με κριτήριο την φήμη, την εμπειρία στο χώρο και την εξειδίκευση.

Στην ερώτηση 9 των πινάκων I, II με θέμα το κριτήριο επιλογής επιθεωρητής της τράπεζας, οι Διευθύνσεις και τα υποκαταστήματα έδωσαν τις ίδιες απαντήσεις, δηλαδή εμπειρία, επιστημονική κατάρτιση, ηλικία. Η επάρκεια και αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου δεν είναι μόνο θέμα της οργάνωσης, αλλά κυρίως ποιοτικής στελέχωσης της Επιθεώρησης. Κυρίως απαιτούνται επαγγελματική ικανότητα και πείρα. Δηλαδή ο επιθεωρητής πρέπει να έχει γνώσεις των τραπεζικών εργασιών, επαρκείς Πανεπιστημιακές γνώσεις, ικανότητα εκτίμησης καταστάσεων και γεγονότων, εργατικότητα και επιμέλεια.

Στην ερώτηση 10 των πινάκων I, II με θέμα το πόσες φορές μπορεί να ελέγξει το κατάστημα ο επιθεωρητής της τράπεζας, 1 Διευθύνσεις απάντησαν μια φορά κάθε δύο χρόνια (πιν I), το ίδιο απάντησαν και τα υποκαταστήματα με εξαίρεση το υποκατάστημα της Εθνικής που απάντησε τρία χρόνια (πιν, II).

Ο επιθεωρητής επισκέπτεται το κατάστημα για άσκηση ελέγχου με γενικές ειδικές τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις που διενεργούνται για την σωστή εφαρμογή των κανόνων και οδηγιών της τράπεζας και των διατάξεων της Πολιτείας.

Στις ερωτήσεις 11, 12 των πινάκων I, II με θέμα τη χρησιμότητα της έκθεσης επιθεώρησης και με ποιο τμήμα ασχολείται περισσότερο ο επιθεωρητής, συμφώνησαν

στην απάντηση όλοι πως η έκθεση ελέγχου βοηθάει την τράπεζα να εντοπίζει τα προβλήματα σε κάθε τμήμα της και προτείνει την άμεση τακτοποίησή τους.

Ο έλεγχος αφορά όλα τα τμήματα της τράπεζας με μεγαλύτερο βάρος στα τμήματα χορηγήσεων και καταθέσεων. Ο Επιθεωρητής συντάσσει έκθεση ελέγχου, σύμφωνα με την οποία εντοπίζει τα τυχόν προβλήματα και προτείνει λύσεις με σκοπό να προφυλάξει τα συμφέροντα της τράπεζας σε σχέση με τις νομισματικές αρχές και την πελατεία της. Το περιεχόμενο της έκθεσης του επιθεωρητή εμπεριέχει στοιχεία που έχουν σχέση με τη νομιμότητα και την ορθότητα των εργασιών της τράπεζας γι' αυτό το λόγο ενημερώνονται μόνο Διοικητικά στελέχη της τράπεζας.

Στην ερώτηση 13 των πινάκων I,II με θέμα από που διορίζεται ο επιθεωρητής, οι Διευθύνσεις και τα υποκαταστήματα έδωσαν τις ίδιες απαντήσεις. Ο επιθεωρητής διορίζεται από την κεντρική διοίκηση της τράπεζας, μέσα από μια ομάδα επιθεωρητών με κριτήριο την εμπειρία, την ικανότητα και την επιστημονική του κατάρτιση.

Στην ερώτηση 14 των πινάκων I, II με θέμα πόσους επιθεωρητές έχει μια τράπεζα, οι Διευθύνσεις και τα υποκαταστήματα έδωσαν την απάντηση πως εξαρτάται από τα καταστήματα που έχει η κάθε τράπεζα, η Πειραιώς απάντησε τμήμα με 10 άτομα και Εγνατία τμήμα με 15 άτομα. Η Επιθεώρηση αποτελεί συνήθως ιδιαίτερη ανεξάρτητη Διεύθυνση που υπάγεται απ' ευθείας στην Διοίκηση της τράπεζας προς την οποία και αναφέρεται. Η Διεύθυνση Επιθεώρησης της τράπεζας στελεχώνεται από ικανούς και έμπειρους υπαλλήλους με άρτια μόρφωση και τα απαραίτητα φυσικά προσόντα.

Στις ερωτήσεις 16, 17 των πινάκων I, II με θέμα γιατί είναι απόρρητη η έκθεση του επιθεωρητή και ποιες οι επιπτώσεις όταν διαπιστωθούν παραλήψεις, όλοι απάντησαν ότι η έκθεση της επιθεώρησης είναι απόρρητη γιατί εμπεριέχει στοιχεία που διαφυλάσσουν το κύρος της, την ανταγωνιστικότητά της και το ηθικό των εργασιών της σε σχέση με την πελατεία της και την προφυλάσσει επιπλέον από πιθανές ενέργειες κακοπιστίας των υπαλλήλων της. Σε πιθανές παραλήψεις ή ενέργειες κακοπιστίας των υπαλλήλων οι επιπτώσεις είναι σοβαρές και φτάνουν μέχρι και την απόλυσή τους.

Στην ερώτηση 18 των πινάκων I, II με θέμα το κατά πόσο σήμερα οι τράπεζες εφαρμόζουν τον εσωτερικό έλεγχο όλοι απάντησαν πως όλες οι τράπεζες είναι υποχρεωμένες να έχουν μονάδες εσωτερικού ελέγχου για γι' αυτό αναφέρουν την εποπτεύουσα αρχή που είναι η Τράπεζα της Ελλάδος).

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αυτή που ασκεί την εποπτεία στα Πιστωτικά ιδρύματα καθώς και σε άλλες κατηγορίες επιχειρήσεων του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η έκταση και το περιεχόμενο της εποπτείας για καθεμιά από τις παραπάνω κατηγορίες ιδρυμάτων, καθορίζεται από τις εκάστοτε διατάξεις.

Στην ερώτηση 19 των πινάκων I, II με θέμα τη σχέση του επιθεωρητή - τραπεζοϋπαλλήλου και κατά πόσο ο πρώτος είναι αμερόληπτος κατά την άσκηση των καθηκόντων του, όλοι απάντησαν ότι ο επιθεωρητής είναι συνάδελφος και θα κάνει σωστά τη δουλειά του, αμερόληπτος και συντονισμένος με τις αρχές της διοίκησης.

Ο επιθεωρητής πρέπει να είναι αμερόληπτος και να μην παρεκκλίνει των αρχών που έχει θέσει η Διοίκηση της Τράπεζας.

Στην ερώτηση 20 των πινάκων I, II με θέμα ποιος έλεγχος είναι περισσότερο αποτελεσματικός, ο εσωτερικός έλεγχος ή ο εξωτερικός έλεγχος, όλοι απάντησαν πως ο εσωτερικός έλεγχος είναι περισσότερο αποτελεσματικός γιατί διενεργείται από έμπειρους και με επιστημονική κατάρτιση υπαλλήλους της τράπεζας.

Ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει το σχέδιο οργάνωσης και το σύνολο των συντονισμένων ενεργειών που έχει υιοθετήσει η τράπεζα, προκειμένου να προστατεύσει την περιουσία της, να διασφαλίσει την ποιότητα της πληροφόρησης να εγγυηθεί την αποτελεσματικότητα των ενεργειών και τέλος να επαληθεύσει αν εφαρμόζεται η πολιτική και οι οδηγίες της διοίκησης. Ο εσωτερικός έλεγχος των τραπεζών διακρίνεται σε δύο μέρη: σε προληπτικό έλεγχο, ο οποίος στοχεύει στην πρόληψη των λαθών και σε κατασταλτικό (επιθεωρητικός έλεγχος), ο οποίος εντοπίζει τα λάθη που έχουν κάνει οι υπάλληλοι εσκεμμένα ή όχι.

Στον πίνακα III, αναφέρονται οι ερωτήσεις που θέσαμε στο Σώμα ορκωτών Λογιστών που διενεργεί εξωτερικούς ελέγχους. Μέσα από τις απαντήσεις που λάβαμε φαίνεται πως ένα αξιόπιστο και επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου βοηθάει στην εξαγωγή σωστού αποτελέσματος από τον εξωτερικό έλεγχο, ο οποίος όταν εντοπίζει αδυναμίες οφείλει να τις γνωστοποιήσει στην Διοίκηση της Τράπεζας.

Στις ερωτήσεις 1,2 του πίνακα III, με θέμα για ποιο λόγο η τράπεζα επέλεξε την εταιρία σας για την διεξαγωγή του ελέγχου και ποια τα κριτήρια επιλογής του ελεγκτή, η απάντηση ήταν για την φήμη μας και τα προσόντα. Οι ορκωτοί Λογιστές με την επιστημονική κατάρτισή τους, την εμπειρία και το κύρος τους, αλλά και την αμεροληψία

και την εχεμύθειά τους και πάνω από όλα το ήθος τους, είναι τα καταλληλότερα πρόσωπα για την άσκηση του εξωτερικού ελέγχου.

Στην ερώτηση 3, του πίνακα III με θέμα, ποια μέθοδος εφαρμόζεται για την διεξαγωγή του ελέγχου η απάντηση ήταν δειγματοληπτική. Μια μέθοδος ελέγχου είναι εξονυχιστικός ή πλήρης έλεγχος. Σε αυτή τη μέθοδο ελέγχου ο ελεγκτής ελέγχει όλους τους λογαριασμούς και όλες τις εγγραφές, Μια άλλη μέθοδος είναι ο δειγματοληπτικός έλεγχος. Σε αυτή την περίπτωση ο ελεγκτής κινείται σύμφωνα με τους κανόνες της στατιστικής (δειγματοληψία) Παίρνει ένα δείγμα από τα ελεγχόμενα στοιχεία και ελέγχει μόνο αυτά. Η δεύτερη μέθοδος παρόλο που εφαρμόζεται αρκετά στην πράξη παρουσιάζει μειονεκτήματα του κατά πόσο είναι αντιπροσωπευτικό το δείγμα και έχει τον κίνδυνο να ξεφύγουν από τον έλεγχο σημαντικά στοιχεία.

Στην ερώτηση 4 του πίνακα III με θέμα να αναφέρουν επιγραμματικά ορισμένες βασικές ελεγκτικές διαδικασίες, η απάντηση ήταν προώθηση με ακρίβεια και αξιοπιστία των λογιστικών και επιχειρηματικών δεδομένων. Εξασφάλιση της παρουσίας της τράπεζας, μέτρηση για την συμμόρφωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των υπηρεσιών της επιχείρησης.

Στην ερώτηση 5 του πίνακα III, με θέμα κατά πόσο βοηθάει στην εξαγωγή του αποτελέσματος ένα επαρκές ή όχι σύστημα εσωτερικού ελέγχου, η απάντηση ήταν πως ένα επαρκές σύστημα εσωτερικού ελέγχου βοηθάει πολύ στην εξαγωγή σωστού αποτελέσματος.

Στις ερωτήσεις 6, 18 του πίνακα III με θέμα σε ποιους τομείς του συστήματος εσωτερικού ελέγχου εντοπίζονται συνήθως αδυναμίες ή απάντηση ήταν στον τομέα χορηγήσεων.

Στην ερώτηση 7 του πίνακα III, με θέμα αν οι αρμόδιοι της τράπεζας είναι συνεργάσιμοι η απάντηση ήταν ναι. Οι αρμόδιοι της τράπεζας συνεργάζονται με τον εξωτερικό ελεγκτή μια και ο τελευταίος έχει υποχρέωση να ελέγξει μια ή και περισσότερες διαχειριστικές χρήσεις και σε όσο το δυνατόν περισσότερα υποκαταστήματα σε σύντομο χρόνο.

Στην ερώτηση 8 του πίνακα III, με θέμα αν προβαίνετε σε έλεγχο λογιστικών εγγράφων και οικονομικών καταστάσεων εάν το σύστημα εσωτερικού ελέγχου είναι επαρκές η απάντηση ήταν ναι.

Στις ερωτήσεις 9, 10, 11, 14, του πίνακα III με θέμα τα κριτήρια επιλογής ελέγχου υποκαταστημάτων, τη χρονική διάρκεια του ελέγχου και τον αριθμό των υποκαταστημάτων που ελέγχουν κατά την διάρκεια ενός ελέγχου, η απάντηση ήταν μέχρι 15 υποκαταστήματα μπορούν να ελεγχθούν, ο έλεγχος γίνεται σε ετήσια βάση, μπορεί όμως να πραγματοποιεί ελέγχους και για περισσότερες της μιας χρήσης, η επιλογή των υποκαταστημάτων γίνεται τυχαία. Στην ερώτηση 12 του πίνακα III, με θέμα κατά την διάρκεια του ελέγχου εκτός από τις οικονομικές καταστάσεις, προβαίνετε και σε φυσικό έλεγχο του χρηματοκιβωτίου η απάντηση ήταν καταφατική.

Στην ερώτηση 13 του πίνακα III, με θέμα τον εντοπισμό αδυναμιών στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου αν θα προτείνουν διορθώσεις για την αναβάθμιση και βελτίωσή του η απάντηση ήταν ναι.

Στην ερώτηση 15 του πίνακα III, με θέμα κατά πόσο ο έλεγχος των τραπεζών σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις έχει ιδιαίτερο βαθμό δυσκολίας, η απάντηση ήταν, διαφέρει σε πολύ μικρό βαθμό.

Στην ερώτηση 16 του πίνακα III, με θέμα τον αριθμό των ελεγκτών που χρησιμοποιούν για να ελέγξουν μια τράπεζα, η απάντηση ήταν ότι εξαρτάται από το μέγεθος της τράπεζας και τον αριθμό των υποκαταστημάτων που διαθέτει.

Στην ερώτηση 17 του πίνακα III, με θέμα γιατί το περιεχόμενο της έκθεσης του ελεγκτή είναι απόρρητο, η απάντηση ήταν γιατί εμπεριέχει στοιχεία που διαφυλάσσουν το κύρος της, την ανταγωνιστικότητά της και το ηθικό των εργασιών της, σε σχέση με την πελατεία της και την προφυλάσσει επιπλέον από πιθανές ενέργειες κακοπιστίας των υπαλλήλων της.

Στην ερώτηση 19 του πίνακα III, με θέμα ποιος έλεγχος κατά την γνώμη σας είναι ποιο αποτελεσματικός ο εσωτερικός ή ο εξωτερικός, η απάντηση ήταν και οι δύο είναι αποτελεσματικοί. Ο εσωτερικός έλεγχος περιλαμβάνει το σχέδιο οργάνωσης και ο σύνολο των συντονισμένων ενεργειών που έχει υιοθετήσει η τράπεζα, προκειμένου να προστατεύσει την περιουσία της, να διασφαλίσει την ποιότητα της πληροφόρησης, να εγγυηθεί την αποτελεσματικότητα των ενεργειών και τέλος να επαληθεύσει αν εφαρμόζεται η πολιτική και οι οδηγίες της διοίκησης.

Στην ερώτηση 20 του πίνακα III με θέμα κατά πόσο οι τράπεζες σήμερα εφαρμόζουν τον εξωτερικό έλεγχο, δεν δόθηκε απάντηση.

Η σύγχρονη οικονομική συγκρότηση και το μέγεθος των Ανωνύμων εταιριών – μεταξύ αυτών και οι τράπεζες – αλλά και το πλήθος των συναλλακτικών και οικονομικών πράξεων γενικότερα, επιβάλλουν την διεξαγωγή του εξωτερικού ελέγχου από τους Ορκωτούς Λογιστές.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Οι τραπεζικές εργασίες, πολλές σε αριθμό και ποικίλες στη φύση τους, διεξάγονται από ένα δίκτυο καταστημάτων, που για πολλές τράπεζες είναι εγκατεστημένα ανά την επικράτεια και σε πολλές χώρες του εξωτερικού.

Επιπλέον τα τραπεζικά ιδρύματα εμπορεύονται το χρήμα, δηλαδή το πιο δελεαστικό σε καταχρήσεις εμπόρευμα. Η οργάνωση λοιπόν, των τραπεζών και το σύστημα εσωτερικού ελέγχου αυτών, επιβάλλεται εκ των πραγμάτων να είναι άρτια.

Ο έλεγχος σε κάθε Κατάστημα τράπεζας, διεξάγεται από τους υπαλλήλους και τα στελέχη του Καταστήματος. Ο διαχωρισμός των λειτουργικών διαδικασιών και η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ των υπαλλήλων του Καταστήματος, πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετεί το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου. Υπάρχει κατανομή αρμοδιοτήτων, όπως προϊστάμενος και υπάλληλοι επί των χορηγήσεων, προϊστάμενος και υπάλληλοι επί των καταθέσεων κ.λ.π. Πάνω από αυτούς είναι οι υποδιευθυντές και τέλος ο διευθυντής του καταστήματος, οι οποίοι δρουν μέσα σε ορισμένα όρια και σύμφωνα με οδηγίες που θέτει η Διοίκηση της Τράπεζας. Η κατανομή αυτή των αρμοδιοτήτων, αποτελεί την πρώτη βάση οργάνωσης του εσωτερικού ελέγχου.

Η υπογραφή καθενός από αυτούς στα δικαιολογητικά, μαρτυρεί την έγκριση της πράξης και τη διενέργεια του απαραίτητου ελέγχου. Τονίζεται ότι οι αρμοδιότητες του προσωπικού των καταστημάτων πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένες και σχεδιασμένες κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εφαρμόζεται απόλυτα η βασική αρχή του εσωτερικού ελέγχου, σύμφωνα με την οποία, καμιά διαχειριστική πράξη και λογιστική καταχώρηση δεν επιτρέπεται να ολοκληρώνεται από ένα και μόνο υπάλληλο. Θα πρέπει η εργασία καθενός να είναι συμπληρωματική της εργασίας, ενός τουλάχιστον, άλλου υπαλλήλου και να ελέγχεται από ένα τρίτο υπάλληλο (τον εσωτερικό ελεγκτή και από τον εποπτεύοντα προϊστάμενο).

Επίσης, ο σχεδιασμός πρέπει να είναι τέτοιος, ώστε να εφαρμόζεται και η άλλη βασική αρχή της μη ανάθεσης στο ίδιο πρόσωπο ασυμβίβαστων αρμοδιοτήτων, Π.χ. ο ταμίας απαγορεύεται να είναι και λογιστής όπως και αντίστροφα, για το λόγο ότι γιατί υπάρχουν αρχές ελέγχου και κριτήρια σχετικά με την οργανωτική δομή και τις διαδικασίες λειτουργίας του πιστωτικού ιδρύματος.

Αναπόσπαστο τμήμα του εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών αποτελεί ο έλεγχος που διενεργείται από μια ανεξάρτητη υπηρεσία, η οποία λέγεται Επιθεώρηση. Η Επιθεώρηση είναι στην πραγματικότητα το βασικό και ουσιώδες μέρος του όλου συστήματος εσωτερικού ελέγχου της τράπεζας. Η διάρκεια του ελέγχου εξαρτάται από το μέγεθος του καταστήματος και τυχόν παρατυπίες που μπορεί να εντοπισθούν σε αυτό. Η έκθεση της επιθεώρησης, βοηθάει την τράπεζα να εντοπίζει τα προβλήματα στο κάθε κατάστημά της και προτείνει την άμεση τακτοποίηση αυτών. Το περιεχόμενο της έκθεσης του Επιθεωρητή είναι απόρρητο. Λαμβάνουν γνώση μόνο τα διοικητικά στελέχη και δεν κοινοποιούνται τα αποτελέσματά του σε τρίτους και τούτο γιατί θα πρέπει να διαφυλαχθεί το κύρος της τράπεζας. Όταν στον έλεγχο από τον επιθεωρητή διαπιστωθεί ότι υπάρχουν παραλήψεις για τα καταστήματα, υπάρχουν πειθαρχικές ποινές στους εμπλεκόμενους υπαλλήλους (μέχρι απολύσεως) και για τις Τράπεζες ποινές από την Τράπεζα της Ελλάδος.

Το σύστημα Μηχανογράφησης (σύστημα ON LINE- ΚΕΝΤΡΙΚΟ) ελέγχεται καθημερινά από την μηχανογραφική υπηρεσία στην Κεντρική Διοίκηση της τράπεζας.

Όπως σε κάθε ανώνυμη εταιρία, έτσι και στην τράπεζα, ο εξωτερικός ελεγκτής - Ορκωτός Λογιστής διενεργεί διαχειριστικό και λογιστικό έλεγχο, χωρίς να υπεισέρχεται σε έλεγχο σκοπιμότητας των πράξεων της διοίκησης της τράπεζας και των εξουσιοδοτημένων απ' αυτήν οργάνων. Αποστολή και ευθύνη λοιπόν, του εξωτερικού ελεγκτή είναι η πληρότητα και η νομιμότητα των δικαιολογητικών που στηρίζουν τις διαχειριστικές δοσοληψίες. Η ορθότητα της λογιστικής απεικόνισης αυτών και η νομιμότητα των διενεργούμενων από τα διάφορα όργανα της τράπεζας διαχειριστικών πράξεων.

Όπως προαναφέραμε, ο έλεγχος δεν επεκτείνεται στη σκοπιμότητα των πράξεων, αλλά περιορίζεται στη διαπίστωση της πληρότητας και νομιμότητας των δικαιολογητικών, στην ορθή λογιστική καταχώρησή τους και στη νομιμότητα των πράξεων:

Ο ελεγκτής οφείλει να συντάσσει και να υποβάλλει «εκθέσεις ελέγχου», τόσο για τον ισολογισμό της τράπεζας όσο και για τα Καταστήματα που ήλεγξε. Οι «εκθέσεις ελέγχου» που απευθύνονται στο Δ.Σ. της τράπεζας αναφέρονται σε λογιστικά και διαχειριστικά θέματα των διαφόρων υπηρεσιών της διοίκησης και των Καταστημάτων της τράπεζας. Στις εκθέσεις προς το Δ.Σ. ο ελεγκτής, έχει το δικαίωμα να προβαίνει και

σε έκφραση γνώμης για τη σ κ ο π ι μ ό τ η τ α των διενεργούμενων από τα διάφορα όργανα της τράπεζας πράξεων και παραλείψεων. Αυτό επιβάλλεται, κατά τη γνώμη μας, λόγω του μεγάλου κατακερματισμού των αρμοδιοτήτων διεξαγωγής της τραπεζικής εργασίας και της ανάγκης, της διοίκησης, της τράπεζας να έχει όσο το δυνατό πληρέστερη αντίληψη για την ποιότητα του εκτελούμενου από τα πολλά και διασπαρμένα ανά την επικράτεια και το εξωτερικό στελέχη της. Έτσι, ο ελεγκτής οφείλει να αναφέρει στο Δ.Σ., όχι μόνο τα λογιστικά λάθη και τις λογιστικές αδυναμίες, αλλά, κάθε παράβαση της νομοθεσίας περί ανωνύμων εταιριών και της ειδικής περί τραπεζών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- «ΘΕΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ - ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ», Βασίλειος Ι. Λουμιώτης - Σ.Ο.Ε.Λ. Αθήνα 2002
- «ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΡΑΠΕΖΩΝ». Δρ. Νικόλαος Πρωτοψάλτης, Αθήνα 1991.
- «ΤΟ ΚΛΑΔΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ» Ε. Σακέλλης. Αθήνα 1993.
- «ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ». Ε. Σακέλλης. Αθήνα 1987.
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2461/5-4-2000. «ΕΠΙΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΔΡΕΥΟΥΝ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ».
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 1312/9-6-1988 «ΕΛΕΓΧΟΙ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ, ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ».
- ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ Γ.Ε.Τ. «ΜΕΓΑΛΑ ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΑΝΟΙΓΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ».
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ 2524/23-7-2003 «ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΗΣ ΠΔ/ΤΕ 2054/18-3-92, όπως ΙΣΧΥΕΙ, ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗ ΦΕΡΕΓΓΥΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΤΗΝ ΕΔΡΑ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.
- «ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ» Α. Μακρής. Αθήνα 1998.
- ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΗ ΑΡΙΘΜ. 2438/6-8-98. «ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΡΧΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ».
- «ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΠΡΟΕΔΡΟΥ Σ.Υ.Τ.Ε.». Κασκαρέλης.
- ΝΟΜΟΣ 2548/1997. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ 11 6/98 ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ «ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ».

- Γ.Ε.Τ. «ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΟΙΝΗΣ ΘΕΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ ΟΚΤΩ ΧΩΡΩΝ - ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΕΟΚ. Αθήνα - Οκτώβριος 1988.
- Γ.Ε.Τ. «ΤΡΟΠΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ». Πέτρος Βασιλείου. Αθήνα 1992.
- «ΟΝΕ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ» Μηνιαίο Δελτίο Ε.Κ.Τ. 4/2000.
- «ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ». Μηνιαίο Δελτίο Ε.Κ.Τ. 5/2002.
- «ΔΕΥΤΕΡΗ ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΟΔΗΓΙΑ» Γ. Τσοκόπουλος. Αθήνα 9/3/1988.

